

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI

FILOZOFICKÁ FAKULTA

KATEDRA DĚJIN UMĚNÍ

HUBERT AUST. ARCHITEKTURA V OLMOUCI

bakalářská diplomová práce

MARTINA TOŠOVSKÁ

Vedoucí práce: prof. PhDr. Rostislav Švácha, CSc.

Olomouc 2017

Prohlášení

Prohlašuji, že předkládanou bakalářskou diplomovou práci jsem vypracovala samostatně a uvedla všechny použité prameny, literaturu a další odborné zdroje. Rozsah textové části: 105 930 znaků včetně mezer (s pozn. aparátem 141 555 znaků), celkem 113 stran.

V Olomouci dne

Martina Tošovská

Poděkování

Za podnětné připomínky a vedení bych ráda poděkovala vedoucím práce prof. PhDr. Rostislavu Šváchovi, CSc. a Mgr. Martině Mertové. Vřele děkuji zaměstnancům uměleckých institucí a ostatních společností za to, že mi vyšli vstříc a byli ochotní pomoci či případně poskytnout materiály. Mé poděkování patří i panu Karlu Typovskému za poskytnutý čas a ochotu. Srdečně děkuji Darkovi a blízkým za bezmeznou podporu.

Obsah

1. Úvod.....	9
2. Přehled literatury.....	10
3. Olomouc ve 20. a 30. letech: společnost, politika, kultura	13
4. Olomoucká architektura ve 20. a 30. letech 21. století	18
5. Josef Plečnik a jeho žáci na Uměleckoprůmyslové škole v Praze 1910–1914	25
6. Život Huberta Austa	28
7. Dílo Huberta Austa v Olomouci	30
7.1. 20. léta	30
7.2. 30. léta	39
7.3. Pozdní práce	45
8. Závěr.....	47
9. Seznam prací Huberta Austa	49
9.1. Seznam prací Huberta Austa v Olomouci	49
9.2. Seznam prací Huberta Austa mimo Olomouc.....	55
10. Summary	57
11. Bibliografie	58
12. Seznam obrazové přílohy.....	63
13. Obrazová příloha.....	69
14. Anotace.....	112

1. Úvod

„Stavby, stejně jako jiné památky hmotné kultury, zůstávají němé a nepochopitelné, pokud nejsou poznány historické děje, které jim daly vzniknout a které je naplňovaly životem. Domnívám se, že takové konstatování platí dvojnásob o budovách, jež dosud slouží svému původnímu účelu a představují tak pro děje s nimi spjaté podstatný prvek kontinuity.“¹

Hlavním důvodem k sepsání této bakalářské práce byl můj zájem o osobnost architekta, který stojí za vznikem Jihoslovanského mauzolea v Bezručových sadech. Zaujala mě stavba jako taková, bez ohledu na její primární význam a účel. Po zjištění okolností vzniku stavby se ukázalo, že jejímu autorovi, Hubertu Austovi, doposud nebyla věnována ucelená monografie. A právě ve snaze sepsat monografii o olomouckém rodákovi Hubertu Austovi tkví primární cíl mé práce.

V úvodních kapitolách práce shrnuji historický kontext města Olomouce ve dvacátých, třicátých a částečně i čtyřicátých letech, dále se zabývám nastíněním dějin meziválečné a poválečné olomoucké architektury. Tyto kapitoly pokládám za důležité pro pochopení souvislostí, kulturního prostředí a společnosti, které dohromady daly vzniknout mnohým architektonickým dílům. V následující kapitole se můj zájem ubírá k zamyšlení se nad tvorbou Austova učitele Josefa Plečnika a jeho přímým vlivem na žáky Uměleckoprůmyslové školy v Praze v rozmezí let 1911 až 1914. Pokusila jsem se nastínit obraz jeho osobnosti jako učitele a vzoru pro mladé architekty a při srovnání Plečnikovy a Wagnerovy výuky poukázat na paradoxní vývoj díla jeho žáků. Dále se na základě dohledaných informací věnuji životu a uměleckému zrání samotného Huberta Austa v jednotlivých obdobích jeho života, což dokládám výběrem jeho nejdůležitějších projektů a realizací.

V průběhu práce nastíním význam Austovy tvorby v kontextu Olomouce a také jeho místo mezi žáky Josefa Plečnika. Cíle práce spatřuji ve snaze představit vývoj architektonické tvorby Huberta Austa v kontextu doby. Byť se svou tvorbou nepatří mezi nejvýznamnější české architekty, jeho dílo je ukázkou ohleduplného obohacování stávající architektonické situace v daném prostředí. Práce by měla přinést souhrnný pohled na život a dílo Huberta Austa a zapsat jej do povědomí čtenářů.

¹ Bohdan Kaňák, *Husův sbor*, Olomouc 2007, s. 3.

2. Přehled literatury

Osobnosti architekta nebyla věnována dosud žádná větší pozornost. Pokud se jméno Hubert Aust v literatuře objeví, jedná se o stručné zmínky, ve většině případů pojednávající o jeho nejvýznamnějších stavbách, a to Husově sboru a mauzoleu Jihoslovanů v Olomouci. O snaze vybudovat sbor, významu pro Církev československou a samotné výstavbě se dočteme v knihách Františka Urbana. Roku 1926 vyšla první, nazvaná *Husův sbor v Olomouci*,² roku 1948 poté další s názvem *Jak jsme pracovali*,³ Austovi se však autor věnuje jen okrajově. Podobná situace se opakuje v knize *Husův sbor* od Bohdana Kaňáka z roku 2007. Na stranách *Olomouckého deníku*⁴ v článku *Dva slavné dny architekta Austa* Milan Tichák o Austovi smýšlí jako o „talentovaném a pracovitým rodákovi z Holice“,⁵ jehož nejvýznamnějším přínosem ve vysoce ceněném souboru olomouckých stavebních pozoruhodností jsou právě Husův sbor a mauzoleum. Husově sboru věnovali kapitolu také autoři knihy *Průvodce Olomoucí. Umělecké památky města*.⁶

O okolnostech výstavby mauzolea psali roku 2009 Pavel Zatloukal v knize *Dějiny Olomouce 2*⁷ a roku 1970 Arnošt Skoupý v *Časopise Vlastivědné společnosti muzejní v Olomouci*.⁸ Skromnější příspěvky čistě popisného charakteru o podobě mauzolea a sboru najdeme také v knihách *Seznam nemovitých památek*⁹ od Pavla Konečného, *Olomouc. Průvodce*¹⁰ od Jana Bystřického a *Olomouc* autorů Iva Hlobila, Pavla Michny a Milana Tognera¹¹. O něco obsáhleji popsal sbor Miloslav Pojsl v kapitole *Moderna – Architektura 20. století* v knize *Dvanáct století naší architektury*.¹²

O dalším díle Austa se zmiňují autoři knihy *Slavné vily Olomouckého kraje*¹³, když uvádějí rodinný dům s ateliérem manželů Drábkových jako výmluvný příklad civilní, holandským neoplasticismem ovlivněné, architektury. Detailněji se sice architektonickému dílu Austa

² František Urban, *Husův sbor v Olomouci*, Olomouc 1926.

³ František Urban, *Jak jsme pracovali*, Olomouc 1948

⁴ Milan Tichák, *Dva slavné dny architekta Austa Ljubav za Ljubav na cestě k pramenům víry*, in: *Olomoucký deník*, č. 147, 2006.

⁵ Milan Tichák, *Dva slavné dny architekta Austa Ljubav za Ljubav na cestě k pramenům víry*, in: *Olomoucký deník*, č. 147, 2006, s. 4.

⁶ Leoš Mlčák – Kateřina Dolejší – Jakub Potůček, *Průvodce Olomoucí. Umělecké památky města*, Olomouc 2011, s. 214-215.

⁷ Pavel Zatloukal, *Výtvarná kultura*, in: *Dějiny Olomouce 2*, Olomouc 2009, s. 198.

⁸ Arnošt Skoupý, *Vznik Jihoslovenského mauzolea v Olomouci*, in: *Časopis Vlastivědné společnosti muzejní v Olomouci*, r. 60, č. 2-3, Olomouc 1970, s. 39 – 44.

⁹ Pavel Konečný – Pavel Michna, *Seznam nemovitých památek Olomouce*, Olomouc 1996.

¹⁰ Jan Bystřický, *Olomouc. Průvodce městem a okolím*, Olomouc 1998.

¹¹ Ivo Hlobil – Pavel Michna – Milan Togner, *Olomouc*, Olomouc 1984

¹² Miloslav Pojsl, *Olomouc. Husův sbor*, in: *Dvanáct století naší architektury*, Olomouc 2003.

¹³ Pavel Zatloukal (ed.), *Slavné vily Olomouckého kraje*, Praha 2007, s. 68-69

nevěnují, prezentují ale ukázky soudobých autorů, což mi mnohokrát při psaní práce pomohlo lépe se orientovat v olomoucké architektuře.

Nejucelenější článek, který se věnuje samotnému architektovi a jeho projektům nejen na půdě Olomouce napsal Pavel Zatloukal¹⁴ v roce 1984 jako příspěvek do *Zpráv Krajského Vlastivědného muzea v Olomouci*. Autor zde v krátkosti nastínil životopisná fakta, objektivně popsal stylový vývoj architekta a chronologicky seřadil dílo.

Při příležitosti padesátého výročí Austova úmrtí o něm, jakožto o nedocenené významné osobnosti umělecké Olomouce, psal Bohumír Kolář pro server www.olomouc.cz.¹⁵ Z článku pana Koláře, který život Huberta Austa obsáhl nejpodrobněji ze všech pramenů, jsem vycházela především při sepisování kapitoly věnující se životu Huberta Austa.

Osobnost Austa neopomenul ani kolektiv autorů Tomáš Černoušek, Vladimír Šlapeta a Pavel Zatloukal v první ucelené práci zabývající se olomouckou architekturou první poloviny 20. Století.¹⁶

Záznamy o Austově studiu na pražské Uměleckoprůmyslové škole poskytl *Katalog speciální školy prof. Plečnika 1911/12-1913/14* uložený v archivu hlavního města Prahy.¹⁷ Profesor Plečnik si v této evidenci poznamenal informace ohledně Austova původu, bydliště a především o jeho studijních výsledcích a stipendiích, které jako mladý student obdržel.

V architektonické podsbírce Muzea umění Olomouc se nachází seřazená projektová dokumentace některých staveb a fotografie realizované stavby dílny manželů Drábkových z rozsáhlé pozůstalosti Huberta Austa. Veškeré návrhy a plány architektonického díla Huberta Austa jsou zde originální a poskytují mnoho důležitých informací. Plány (A 24 - A 29) jsou vedeny pod přírůstkovým číslem 81/16 a byly získány převodem z Okresního archivu v Olomouci spolu s ostatními stavebními plány Městského stavebního úřadu v Olomouci. Další konvolut (A 1399 – A 1479) pochází z pozůstalosti architekta, obsahuje přírůstková č. 83/113 a do sbírky je darovala Drahomíra Martinková, Albertova 15, Olomouc.

Čerpala jsem také z rozhovorů s panem architektem Karlem Typovským a paní Martinou Mertovou, jejich připomínky a vzpomínky mi pomohly dotvořit kapitoly o životě a díle Huberta Austa.

¹⁴ Pavel Zatloukal, Olomoučtí architekti 20. století I., in: *Zprávy Krajského Vlastivědného muzea v Olomouci*, Olomouc 1984, s 16-17.

¹⁵ <https://www.olomouc.cz/zpravy/clanek/2005112105>, vyhledáno 16. 4. 2016.

¹⁶ Tomáš Černoušek - Vladimír Šlapeta - Pavel Zatloukal, *Olomoucká architektura 1900–1950*, Olomouc 1981.

¹⁷ Archiv hlavního města Prahy, oddělení 07, Fond 1379 - Vysoká škola umělecko-průmyslová, Praha 1, Alšovo náměstí 8, Vysoká škola umělecko-průmyslová v Praze 1885-1962, *Katalog speciální školy prof. Plečnika 1911/12, 1912/13, 1913/14, 1914/15*, inventární čísla: 107, 108, 109, 110.

Ve své magisterské diplomní práci o kostelech církve československé jmenuje Milan Kudyn Huberta Austa v kapitole věnované olomouckému Husovu sboru.¹⁸ Ohledně přínosu Austova díla se Milan Kudyn vyjádřil poněkud kriticky slovy: „*Všechny architektonické realizace charakterizuje záliba v antikizujícím tvarosloví, smysl pro monumentalitu a nadčasovost... Zatímco ale Josip Plečnik dosahoval stejného účinku individuálním a kultivovaně uměleckým ztvárněním tradičních forem a ve 20. letech tak svým dílem vytvořil minimálně rovnocennou protiváhu progresivním modernistickým trendům, Hubert Aust pouze trpně citoval antickou architektonickou mluvu a jeho těžkopádná tvorba nepřekročila provinční měřítko. Tam, kde Plečnik antikizující formy originálně přetváří svým uměleckým citem (např. kostel Sv. Ducha ve Vídni z let 1910 – 13), zůstává Aust u nevýrazného variování dórského řádu (průčelí olomouckého Husova sboru)*“.¹⁹ Věřím, že v průběhu mé práce se mi podaří tuto myšlenku zobjektivizovat.

¹⁸ Milan Kudyn, *Husovy sbory v Čechách a na Moravě. Architektura 1920 – 1940* (diplomová práce), Katedra dějin umění, FF UP, Olomouc 2008.

¹⁹ *Ibidem*, s. 33.

3. Olomouc ve 20. a 30. letech: společnost, politika, kultura

Většina staveb Huberta Austa vznikla v Olomouci nebo jejím blízkém okolí během třicátých a čtyřicátých let. Kulturní a společenské prostředí města, kde umělec vyrůstá, žije a později tvoří, je příhodné znát k snazšímu pochopení tvorby, ať už se bavíme o jakémkoli tvůrci. Samotná atmosféra Olomouce byla silně ovlivněna Vídní, konzervativními obyvateli a katolickou tradicí.

Vznik Československé republiky poskytl změnu hlavně ve výrazném prosazení se Čechů ve městě, kde do té doby téměř všechny důležité pozice, zvláště ve správním aparátu, obsazovali Němci. Zesláblly charakteristické staleté vazby k Rakousku a také k německé kultuře, zvláště k vídeňskému kulturnímu okruhu. Orientace se rychle přesunula na nová kulturní a správní centra, na Prahu a Brno.²⁰ Důležitou úlohu v dalším rozvoji sehrálo sloučení města s jedenácti předměstskými osadami a dvěma městy, Hodolany a Novou Ulicí, čímž vznikl roku 1919 Velký Olomouc. Mimo jiné šlo o zajištění výrazné převahy českého obyvatelstva nad německou menšinou. Už počátkem roku 1921 se během prvního oficiálního sčítání lidu v nové republice ukázala očekávaná převaha české nad německou národností.²¹

Sociální demokraté v čele vedení města se potýkali s poválečnou bídou i následnou hospodářskou depresí. Pro lid pak organizovali prvomájové oslavy, průvody a tábory lidu na Masarykově (dnes Horním) náměstí, českoslovenští socialisté na Dolním náměstí, němečtí sociální demokraté na náměstí Republiky, od roku 1922 se k nim připojili i komunisté s prostorem na bývalé městské střelnici, později na Dolním náměstí.²² Olomoučtí komunisté postupně vyvíjeli velkou aktivitu ve snaze legitimizovat SSSR, pořádali přednášky o situaci v sovětském Rusku, až městské zastupitelstvo přijalo usnesení doporučující vládě uznání Sovětského svazu. V září 1927 proběhla v Olomouci tajná schůze nové strany, Národní obce fašistické, za přítomnosti fašistického „vůdce“ generála Radola (Rudolfa) Gajdy.²³ Po volbách se politická situace v Olomouci stabilizovala a městské orgány mohly soustředit pozornost na zásadní otázky výstavby a zkrášlování města.

Ve městě nefigurovala žádná instituce nadokresního významu. Představitelům města se nepodařilo získat ani univerzitu či jinou vysokou školu. Ve městě fungovala jen samostatná teologická fakulta, arcibiskupství, krajský soud, Obchodní a živnostenská komora, divadlo, vojenská posádka a správa drah.

²⁰ Viz. Hlobil – Pavel Michna – Milan Togner (pozn. 11), s. 144.

²¹ Miloš Trapl, Politický vývoj, in: *Dějiny Olomouce 2*, Olomouc 2009, s. 147.

²² Miloš Trapl, V republice, in: *Olomouc. Malé dějiny města*, Olomouc 2002, s. 224.

²³ Ibidem, s. 227.

Vznikem Velkého Olomouce se město stalo průmyslovým. Nejsilnějšími průmyslovými podniky byly kovodělné závody, především železářny. Zejména četné potravinářské závody odpovídaly postavení města jakožto centra úrodné Hané.²⁴ Významnými se staly čokoládovny Zora, Union, Deutsche a Mikšovského, cukrovar bratří Mayů v Hejčíně, lihovar v Hodolanech či sladovny židovských podnikatelů – Brachů, Briessů, Hamburgerů, Winterů, a Zweigů. K největším podnikům v průmyslu patřila cementárna firmy Hrůza a Rosenberg. Letecká dílna na Šibeníku se stala předním závodem vojenského letectví v ČSR. V obchodní sféře se do popředí dostala firma Josef Ander a syn, ASO, která v Olomouci nechala postavit moderní obchodní dům a postupně pronikla do celé republiky i do zahraničí. Josef Ander mladší po otcově smrti roku 1933 firmu převzal a štědře podporoval sport, zatímco jeho žena Malvína byla mecenáškou umění.²⁵

Hned v počátcích republiky se česká správa Olomouce snažila zlepšit situaci ve školství, obzvláště českém. Vznikaly nové české obecné i měšťanské školy, jak dívčí, tak chlapecké. Na Křížkovského ulici začala fungovat česká pomocná škola a v září 1919 vznikla česká Obchodní akademie, jejíž budova, projektovaná Josefem Macharáčkem, byla postavena v letech 1923–1925. V kulturním životě města hrálo prim městské divadlo. Divadlům však stále více konkurovala kina, jež se hojně rozrůstala. Návštěvnost kin rostla a z herců se často stávaly idoly diváků. Oblíbené byly i rozhlasové hry, o jejichž rozšíření ve městě se postarala elektrotechnická firma Žákova.²⁶

Krátce po vzniku ČSR byl založen Klub přátel umění, významný pro český kulturní život a důstojný partner německého Gesellschaft der Kunstfreunde. Olomoucká obrazárna, otevřená Klubem přátel umění v jedné z kanovnických rezidencí, i krátkodobá výstavní činnost inklinovaly k nepříliš kvalitní produkci. Tento obraz dokresluje i absence výtvarné kritiky.²⁷ Mezi přední olomoucké malíře dvacátých let patřili František Hoplíček, Jindřich Lenhart a Marta Rožánková-Drábková, která spoluzaložila tzv. První českou výtvarnou družinu v Olomouci. Coby výborný malíř a karikaturista působil architekt Jacques Groag. Ze sochařů lze jmenovat především plodného Julia Pelikána, který vytvořil na rodné Vysočině a na dalších místech Moravy mnoho soch, a kvalitní kameníky a štukatéry Josefa Hladíka a Rudolfa Doležala staršího. V rámci Klubu přátel umění hledali uplatnění i čerství absolventi pražských vysokých škol, jmenovitě například Aljo Beran, Jára Šolc, Josef Gabriel nebo Karel Lenhart.²⁸ V roce 1924 přibýlo k dosavadním muzeím i přírodovědecké, jehož správcem se stal muzikolog Robert Smetana. Všechny tělovýchovné organizace, jako Sokol a Orel, provozovaly mimo jiné

²⁴ Ibidem, s. 228.

²⁵ Ibidem, s. 232.

²⁶ Ibidem, s. 237–238.

²⁷ Pavel Zatloukal, *100 let výtvarné kultury v Olomouci*, Olomouc 1995, s. 6.

²⁸ Viz Trapl (pozn. 22), s. 238–239.

také kulturní a osvětovou činnost, vzdělávací kurzy a přednášky. Pořádaly plesy a jiné zábavné i dobročinné akce.

Politický vývoj města ovlivnila v první polovině třicátých let velká hospodářská krize. Všeobecná nespokojenost a vzrůstající nezaměstnanost přispěla k nástupu komunistů, kteří v letech 1930–1934 vyvolali množství demonstrací.²⁹ Kromě komunistů konali i katolíci velké protestní akce, a to proti pronásledování křesťanů v sovětském Rusku. Většinu prvorepublikového období zůstala vláda města sociálně demokratická, za což se zřejmě zasloužila sociální struktura města: menší průmyslové závody s kvalifikovaným dělnictvem, početná střední třída, levicová inteligence a umělecké kruhy. Město zatěžovaly dluhy, které přetrvaly z doby bourání hradeb a také po válce, kdy Olomouc ubytovávala 18 000 vojáků, ještě více vzrostly.³⁰ Sílicí komunistické aktivity, stávky a demonstrace často končily střetem s policií. Vrcholem bylo pomlouvání prezidenta a celé demokracie první republiky prostřednictvím letáku „*Ne Masaryk, ale Lenin*“ před prezidentskými volbami v květnu 1934, načež bylo komunistické hnutí ostře perzekuováno. Pravicové extremistické tendence v podobě nové strany Národní sjednocení (rok 1935, spojení národní demokracie s fašistickými skupinami), která se v čele s místopředsedou, starostou Fischerem, řídila heslem „Nic než národ!“.³¹

V hospodářství vznikaly během druhé poloviny třicátých let spíše menší průmyslové podniky zaměřené zejména na elektrotechniku (Nové Hodolany). Po relativním ustálení života v Olomouci začaly podnikatelské kruhy vytvářet i nové hospodářské plány (vybudovat mohutný průmysl, vytvořit z Olomouce dopravní centrum), které ztroskotaly kvůli odporu Německa. Německo se obecně čím dál tím více vměšovalo do vnitřních poměrů Československa. Olomoucká kultura se tomuto tlaku snažila čelit pomocí vlastenecky laděných her nebo výstav českých umělců se silně protifašistickou tendencí. Období druhé poloviny třicátých let představuje na olomoucké výtvarné scéně kvalitativní mezník – Olomouc dospěla mimo jiné i kulturně, začala zde platit Kleeova definice moderního umění, které „*nepředává viditelné, nýbrž činí viditelným*“.³² Někteří z členů Klubu přátel umění (Aljo Beran, Jára Šolc, Josef Gabriel, Karel Lenhart, Rudolf Michalík, Bohumír Dvorský, Alois Kučera, Vojtěch Hořínek či František Novák a Lubomír Šlapeta) roku 1937 založili Skupinu olomouckých výtvarníků, která výrazně a rychle zvýšila kvalitu uměleckého žánru a toho času byla také jediným regionálním uměleckým spolkem na Hané. O Skupině olomouckých výtvarníků napsal Jaroslav Pacák

²⁹ Viz Trapl (pozn. 22), s. 244.

³⁰ Hana Ličková, *Město Olomouc: vývoj a struktura obyvatelstva*. (bakalářská práce), Katedra geografie (Humánní geografie), PřF MUNI, Brno 2010, s. 30.

³¹ Viz Trapl (pozn. 22), s. 246.

³² Tomáš Baletka – Jan Bistrický – Miroslav Čermák – et al., *Dějiny Olomouce*, Olomouc 2009, s. 214.

kapitulu *Pět let skupiny olomouckých výtvarníků* v almanachu *Mladé umění na Hané*, který vyšel roku 1942.³³

V muzejnictví hrál prim Vlastenecký spolek musejní (VSMO) s předsedou Josefem Kšírem, který získal cennou sbírku materiálů od legií a roku 1937 tak bylo otevřeno Legionářské muzeum. VSMO také po celou dobu první republiky vydával *Časopis VSMO*, do něhož psali a jež redigovali přední olomoučtí vědečtí pracovníci, jako například profesor německé reálky Eugen Fierlinger, přírodovědec a zároveň ředitel František Polívka či dlouholetý předseda VSMO a literární historik Jan Springer.

V té době také vzrůstal strach z válečného konfliktu. Tělocvičné spolky, zvláště Sokol a Orel, začaly organizovat kurzy branné výchovy, jež zavedly i do škol. Probíhala cvičení protiletcké a civilní obrany, časté byly protifašistické demonstrace.³⁴ V roce 1935 umístila československá armáda do Olomouce velitelství 4. sboru, kterému náleželo bránit severomoravské a slezské pohraničí. S nebezpečím ze strany nacistického Německa souvisela i výstavba pohraničních pevností (od roku 1936). Významným okamžikem se stal zábor pohraničí.³⁵ Systém státní správy první republiky plynule navazoval na rakousko-uherskou agendu a výrazné úpravy se dočkal až v době vytvoření Protektorátu Čechy a Morava 16. března 1939. Německá říše tak prostřednictvím říšského protektora postupně omezovala autonomii Protektorátu,³⁶ čehož neblahý důsledek bylo umlčení českého kulturního života.³⁷ Nacistická okupace nejtříživěji poznamenala olomouckou židovskou obec, která patřila k největším na Moravě. Různá omezení a zhoubné změny ovlivnily české školství na všech stupních, olomoucká divadla, ale také jakoukoli městskou výstavbu, čímž se bytová nouze jen prohlubovala. Pod německou správou přešla řada podniků a ty pro válku nezajímavé byly zastaveny. Odpověď lidu představoval sílící odboj proti okupantům, zejména organizace Obrana národa, která byla po Brnu druhým nejvýznamnějším centrem odboje na Moravě.³⁸ Kulturní život se začal vzmáhat až po válce, kdy se realizovala myšlenka rehabilitace města obnovou univerzity Palackého. Zároveň však na druhé straně mentalitu obyvatel, už tak hrůzami války otřesenou, poskvřily neméně nelidské důsledky poválečného běsnění. Ihned po osvobození v květnu 1945 byly vybudovány koncentrační tábory pro olomoucké Němce, především smutně proslulý tábor v Nových Hodolanech. Výsledkem byla doba uzavřenosti a přerušení staleté

³³ Jaroslav Pacák, *Mladé umění na Hané: pět let skupiny olomouckých výtvarníků: 1937–1942*. Olomouc 1942, s. 11. – 12.

³⁴ Viz Trapl (pozn. 22), s. 247.

³⁵ Ibidem, s. 248.

³⁶ Jiřina Růžková – Josef Škrabal, *Historický lexikon obcí České republiky 1869–2005*, Praha: Český statistický úřad, 2006.

³⁷ Viz Hlobil – Michna – Tognier (pozn. 11), s. 147.

³⁸ Josef Bartoš, *Za nacistické okupace*, in: *Olomouc. Malé dějiny města*, Olomouc 2002, s. 261.

produktivity pluralitního soužití.³⁹ Profesor Pavel Zatloukal o vývoji olomoucké poválečné společnosti napsal: „*Zatímco v předchozích desetiletích měla Olomouc – ať již právem či nikoliv – pověst konzervativního města, po válce se to řada představitelů zdejší kultury rozhodla radikálně změnit... ale meziválečné iluze o spojování avantgardy politické a kulturní vzaly brzy za své*“.⁴⁰

³⁹ Pavel Zatloukal, *Česká republika – architektura XX. století. Morava a Slezsko*, Praha 2005, s. 27.

⁴⁰ Pavel Zatloukal, *Olomouc. Zmizelá Morava*, Praha - Litomyšl 2013, s. 40.

4. Olomoucká architektura ve 20. a 30. letech 21. století

Architektura v regionu byla ještě dlouho po válce spjata s vídeňským prostředím, a to zásluhou ve Vídni školených olomouckých architektů, jako byli Jacques Groag, Paul Engelmann nebo Klaudius Madlmayr. Vedení města, kterého se chopili lidé příchozí z venkovské Hané či maloměstského prostředí, si Olomouc přizpůsobovalo. Právě od této doby se v českém prostředí na Olomouc nechvalně pohlíží jako na provinční zpátečnické maloměsto.⁴¹

Díky úsilí Paula Engelmanna uspořádala olomoucká Společnost přátel umění 17. října 1913 reprízu slavné přednášky „O vstávání, chození, sezení, ležení, spaní, pití a jezení“ Adolfa Loose. Engelmann a zejména druhý z olomouckých Loosových žáků, Jacques Groag, pak v průběhu dvacátých a třicátých let v Olomouci projektovali stavby rodinných domů, u nichž se specifickým emocionálním akcentem rozvíjeli zásady věcné, prostorově však bohaté architektury.⁴²

Při vytvoření Velkého Olomouce byla ustanovena regulační komise, která neodkladně řešila přípravu zastavovacího nového plánu města, na kterém v letech 1923–1925 pracoval dřívější Ohmannův student, profesor uměleckoprůmyslové školy v Praze, Ladislav Skřivánek. Dovolával se zásad Camilla Sitteho i jeho následovníků, mimo jiné upozorňoval na důležitost ochrany památek. Skřivánekův *Generální plán zastavovací pro Velký Olomouc* řešil budoucí město pro 200 000 obyvatel, setrval však v urbanistických zásadách minulého století, takže vyvolal ostrou kritiku a nestal se směrným podkladem.⁴³ Podle městské rady ztvárnil Skřivánek úkol pouze jako akademizující dekorativní cvičení v překonaném Sitteho duchu.⁴⁴ Pražští urbanisté-funkcionalisté Josef Šejna a Max Urban byli roku 1930 pověřeni revizí Skřivánekova regulačního plánu a navrhli podklady pro město se 150 000 obyvateli. V tomto plánu se soustředili na jasnou komunikační síť (s novým komunikačním okruhem), jednotlivé čtvrtě členili podle funkce (obytné, průmyslové či nezastavitelné plochy), které měly oddělovat klíny zeleně. Plán nakonec nebyl schválen, jelikož se neshodoval s konzervativními názory vedení města. Paralelou ke Skřivánekovu urbanistickému řešení je jeho vila pro JUDr. Eduarda Šrota z roku 1924, která představuje vzácný čistý příklad ohlasu renesance v kontextu celé severní Moravy. Dekorativní variaci, bývalou Moravskoslovenskou banku v Olomouci z let 1922–1923 od Jaroslava Kováře st., dotvořila sgrafitová a fresková výzdoba Jano Köhlera na průčelí.

⁴¹ Jaroslav B. Švrček, *Moderní výtvarné umění na Moravě*, Brno 1933.

⁴² Viz. Zatloukal (ed.) (pozn. 13), s. 68.

⁴³ Jan Sedlák, *Náčrt dějin architektury na Moravě 1919–1938*, in: Jaroslav Sedlák (ed.), *Uměleckohistorický sborník*, Brno 1985, s. 67–98.

⁴⁴ Viz. Zatloukal (pozn. 13), s. 69.

K tomuto druhu historizujícího dekorativismu měl zprvu blízko také Hubert Aust, dokázal však přejít i do civilnějších, holandským neoplasticismem ovlivněných poloh, jak dokládá rodinný dům s ateliérem a dílnou manželů Drábkových postavený roku 1927. Většina prvních děl moderní architektury v Olomouci se názorově hlásí k fázi československé moderní architektonické tvorby ovlivněné holandským válečným a poválečným stavebním uměním a předcházející funkcionalismu. Fáze charakteristická snahou po oproštění architektury od historizující zdobnosti i od působení doznívajícího kubismu a janákovsko-gočárovského ornamentalismu.⁴⁵ Pod vlivem holandské střízlivosti estetiky De Stijl vznikla mezi lety 1924–1925 významná olomoucká stavba, vila spojená s ateliérem sochaře Julia Pelikána, která v době svého vzniku působila značně provokativně. Vilu navrhl pražský architekt Josef Štěpánek, který se touto cestou dostal k dalším olomouckým zakázkám (vítězný a uskutečněný návrh pomníku Bedřicha Smetany z roku 1927 ve stejnojmenném parku). Většinu olomouckých staveb tohoto období spojuje urbanistické cítění a zároveň respektování historického základu města.⁴⁶ Například velká novostavba okresní nemocenské pojišťovny, postavená na místě městské zahrady na základě soutěžního návrhu brněnského architekta Jindřicha Kumpošta (1925), snoubí vyhraněnou modernu s citlivostí v řešení základního průhledu k chrámu sv. Mořice.

V raných dvacátých letech mezi sebou soupeřilo několik architektonických stylů o prestiž stát se oficiálním stylem nové republiky. Jediná kubistická památka v Olomouci, vila Františky Lipčíkové (Brněnská 80), byla vystavěna v letech 1918–1919 podle návrhu architekta Rudolfa Stockara-Bernkopfa ještě v duchu předválečné moderny. Paralelně s kubismem a jeho mladšími variantami purismem a holandskou architekturou působila na moravské architekty tvorba již zmíněného architekta Adolfa Loose, jehož žáci Groag a Engelmann žili v Olomouci.

Návaznost na Loose a raný příklad architektury v duchu nové věcnosti představuje dílenská budova dřevařské školy v Olomouci z roku 1924 od Jana Víška. Někteří příslušníci starší generace čerpali z pozdní kotěrovské⁴⁷ nebo wagnerovské⁴⁸ moderny, na scénu také nastupovala puristicko-funkcionalistická „nová architektura“ a postupně si získávala stoupence starších tendencí. Starší generace, převážně žáci a následovníci Jana Kotěry se zprvu přiklonila k tzv. národnímu slohu.⁴⁹ Ve spojení s obrozenou geometrickou modernou tvořili architekti v čele s Pavlem Janákem či Josefem Gočárem výraznou dekorativní architekturu. Klasickým příkladem národního slohu je Gočárova banka Československých legií (1921–1923) v Praze nebo Janákovo krematorium (1921–1923) v Pardubicích. Za velmi dobrou ukázkou soudobého

⁴⁵ Rostislav Švácha, *Moderní meziválečná architektura v Olomouci, Vlastivědný věstník moravský*, 1978, č. 1, s. 63–71.

⁴⁶ Viz Hlobil – Michna – Togner (pozn. 11), s. 145.

⁴⁷ Otakar Novotný, *Jan Kotěra a jeho doba*, Praha 1958.

⁴⁸ Kotěrovská moderna pracuje často s rezným cihelným materiálem, wagnerovská je více klasicizující.

⁴⁹ Jinak také rondokubismus, obloučkový sloh či sloh Legiobanky.

vývoje v Olomouci platí také soutěž na novostavbu českého divadla probíhající mezi léty 1920–1922. Mimořádnou kvalitu dokládá vítězný návrh Pavla Janáka ve stylu monumentalizujícího klasicizujícího rondokubismu, který odborná veřejnost zkritizovala pro anachronické dispoziční řešení.⁵⁰ Porota ponechala stranou mimo jiné návrh Jaroslava Fragnera a Evžena Linharta příznačný výraznými, byť ještě nevyzrálými puristickými tendencemi.⁵¹ Jejich návrh kontrastoval s historizujícími objekty v okolí, půdorys utvářeli dynamicky. Například hlavní průčelí vypjali shodně s linií zadní stěny hlediště směrem k okružní třídě, prolomili různě tvarovanými okny a opatřili jej několikapodlažní lodžii. Vícebarevná fasáda podtrhovala expresivně cítěnou plasticitu návrhu Jiřího Krohy.

V tvorbě místních projektantů převažovaly stylové polohy dekorativismu a monumentalismu. Nejprestižnějším zakázkám architekti často dávali neoklasicistní formy. Kořeny neoklasicismu sahají k Wagnerovým žákům a konzervativnímu Antonínu Engelovi, Františku Roithovi, Bohumilu Hypšmanovi a popřípadě i Josefu Plečnikovi. Tato linie novoklasicismu se vyznačuje oproštěním od původního racionalistického smyslu Wagnerovy moderny, klasičtější formou a řadou antikizujících prvků. Výrazným příkladem monumentalizujícího pojetí veřejných staveb v Olomouci je tvorba Huberta Austa. Austův Husův Sbor představuje klasicistní monumentalizující stavbu s prvky dekorativismu. Pavel Zatloukal na konto Austovy tvorby píše, že „*dekorativní tendence v jeho díle nabývající postupně až retardační podoby*“.⁵² Jako další příklady monumentalismu v Olomouci lze zmínit vítězný návrh Klaudia Madlmayra v soutěži o soubor administrativních budov. Z tohoto souboru vznikla pouze budova okresního úřadu (1937) na Třídě Svobody 32, dnes sídlo polikliniky. Další monumentalizující stavbu Madlmayra, Sborové velitelství v Olomouci (1936–1938), dnes sídlo Pedagogické fakulty Univerzity Palackého, najdeme na nynějším Žižkově náměstí.

Konzervativní olomoucká městská správa nepříznivým způsobem ovlivňovala výsledky mnoha soutěží, jelikož v nich měla rozhodující hlas. Nejedna soutěž skončila vítězstvím konvenčního návrhu. Svěřením veřejných zakázek dalšímu Ohmannovu žákovi, absolventu vídeňské techniky a akademie Klaudiu Madlmayrovi, zvolila z tradičně zaměřených projektantů jednoho z nejkvalitnějších. Duchovně zaměřený architekt nakonec většinu své práce provedl právě v Olomouci, kde zároveň vytvářel protiváhu modernistům. Dodnes lze obdivovat jeho citlivou rekonstrukci starobylého domu Krajinské lékárny (1929) a novostavby sousední budovy Pozemkového ústavu (1931–1932), při které zachoval tradiční pozadí Caesarovy kašny. Neuskutečněný návrh na čtrnáctipodlažní Baťův mrakodrap (1929) od Jaroslava Kováře

⁵⁰ Viz. Zatloukal (pozn. 7), s. 198.

⁵¹ Viz. Černoušek - Šlapeta - Zatloukal (pozn. 16), s. 9.

⁵² Ibidem, s. 9.

ml., který měl stát na místě Salmova paláce a „vládnout“ tak staré Olomouci, vnímali lidé jako čistou provokaci.

Z církevních památek vyniká Husův sbor Československé církve z roku 1926, projektovaný Hubertem Austem. Tento projekt, výjimečný svým neoklasicistním pojetím, jen potvrzuje konzervativnost olomouckého prostředí a zároveň ukončuje ranou fázi výstavby Husových sborů v Československu. Tato fáze nesla výrazné klasicistní rysy, což se už v roce 1925 setkalo s kritikou architekta Josefa Štěpánka: „*Obce Církve československé postaví své sbory v duchu antickém. Nebude ničeho studenějšího nad tyto stavby v našich městech. Takovou naše česká antika dovede býti dokonale. CČS nenalézá odvahy a ráznosti včas přijmouti vlivy moderní demokracie do svých církevních staveb. Toto není hledání pravdy*“.⁵³

Na přelomu dvacátých a třicátých let nastává v Olomouci střet mezi konzervatismem a pokrokovou funkcionalistickou architekturou.⁵⁴ Inovativně působila v rámci Olomouce jak tvorba Adolfa Loose, Paula Engelmana či Jacqua Groaga (rodinný dům manželů Seidlerových, Nová ulice č. p. 702, 1935), orientovaná na Vídeň, tak i sporadické realizace Vladimíra Weisse (loosovská Vila E. Weisse, Nová ulice č. p. 546, 1933) nebo Arnošta Wiesnera. Rodinné domy Na vozovce a Wellnerově (z let 1933 a 1936) od Groaga v některých detailech předstoupily strohost původní Loosovy koncepce, a letní vila na Ostravici se řadí do proudu inovativní organické architektury. Ve stavbách Berty Ženatého a Jaroslava Česala (Nájemní dům J. a Š. Česalových, Jana Švermy 3, 1938–39) pozorujeme vliv zlínského okruhu, navzdory Olomouci bližšímu Prostějovu, který v této době zažíval architektonický zlatý věk.

Roku 1927 vypsal Klub přátel umění soutěž o Umělecký dům, ve které vynikly návrhy Huberta Austa a Jaroslava Kováře ml., nicméně dům nebyl realizován. Prostřednictvím další soutěže téhož roku, soutěže na budovu ředitelství státních drah, kterou vyhrál návrh Vojtěcha Krcha, pronikl do Olomouce funkcionalismus, který se v plné síle projevil v některých anonymních projektech během soutěže na stavbu krematoria v letech 1927–1928. Postavení prvního krematoria na Moravě mělo přispět ke zvýšení prestiže města. Prosadit stavbu v silně katolickém a konzervativním městě se podařilo moderně smýšlejícím až roku 1927 a snížený rozpočet napomohl k vítězství jednomu z nejmodernějších počínů v Olomouci. Realizovaný návrh Aloise Šajtara i soutěžní řešení Jana Gillara vynikaly mezi ostatními progresivností, vítězstvím Šajtar uvedl do hanácké metropole proto-funcionalistickou koncepci.⁵⁵ Tehdejší tendence se snažily sjednocovat hmotu, tj. blokovitost, pojmát architekturu prostorově, propojit vnější a vnitřní prostory, na fasádě ustoupit od tradičních architektonických článků ve prospěch

⁵³ Josef Štěpánek, O sborech církve ČSL, in: *Drobné umění VI*, 1925, s. 10–11.

⁵⁴ Viz. Černoušek - Šlapeta - Zaltoukal (pozn. 51), s. 12.

⁵⁵ Jan Sedlák, Náčrt dějin architektury na Moravě 1919–1938, in: Jaroslav Sedlák (ed.), *Umělecko-historický sborník*, Brno 1985, s. 78.

hladké, obvykle bílé omítky a téměř zásadně používat plochou střechu. V Šajtarově krematoriu pozorujeme snahu zjemnit rozdíl mezi těžkou hmotou obřadní síně a lehkostí okolního volného prostoru členěním boků síně úzkými svislými ke stěně kolnými deskami mezi dvojicemi vertikálních oken.⁵⁶

Funkcionalismus se mohl ve městě rozvíjet zejména díky soukromým stavebním akcím, z nichž většina zůstala pouze u neuskutečněných plánů. K olomoucké architektuře 30. let přispěla investorsky velkorysá činnost firmy ASO. Firma ASO do města přivedla Bohumíra F., A. Čermáka a Bohuslava Fuchse z Brna, Jana Gillara z Prahy, získala i Lubomíra Šlapetu. Konzervativní Olomouc však nedovolila vzniknout mnohým dílům moderní architektury, například Fuchsovým projektům pro ASO (návrh společenského domu z roku 1932 a zimních lázní z roku 1939) nebo Krohovu domu U Freidů z let 1931–1932. Skladištní a kancelářská budova ASO z let 1931–1935 od Čermáka vyniká v konzervativním prostředí 30. let horizontálami pásů oken a nárožím, vytvarovaným do oblouku, připomínajícím berlínské aerodynamické tendence.

Roku 1935 přišel do města zmíněný architekt Lubomír Šlapeta, s jehož tvorbou vzrostlo kvalitativní měřítko místní produkce a který zde realizoval několik vrcholně funkcionalistických staveb, ať již v corbusierovském duchu, anebo v organicky ztvárněné podobě. Ukázkou organicky emocionální Šlapetovy tvorby představuje rodinný dům Jana Mišauera ve Skřivánčí ulici č. p. 23 z roku 1939. Tím završuje zdejší vývoj rodinného domu; formu je schopen rozprostit v neobyčejně široké škále od výtvarných souvislostí až k hluboce emočním vrstvám. Vznikly vilové čtvrti, ale ve výstavbě se nevyskytovalo nic, co by výrazně změnilo charakter města. Olomouc se tak nedala srovnat s rozmachem Brna, Moravské Ostravy, Hradce Králové či Zlína.

Obchodní dům ASO od Čermáka odvážně konfrontuje staré prostředí se strukturálně jinou kvalitou (motiv pásového okna). Neexistence památkového zákona umožňovala v meziválečném Československu i zdánlivě méně nápadné, v celku však zásadní zásahy do podoby historických měst. Konkrétně v Olomouci se tato skutečnost odráží v úpravách, zjednodušení či přímo odstranění původního členění. Tím započala éra utilitárních přestaveb, doba „oholených“ fasád, u nichž zedničtí mistři po svém interpretovali avantgardní myšlenky,⁵⁷ kdy ještě ve dvacátých letech se různé stavitelské modifikace dekorativismu s historickými a historizujícími průčelími snášely dobře. Úpravy se nevyhnuly ani nejvýznamnějším prostorům. Mezi ně patří jak novostavby kolejí u kněžského semináře (1930–1931, Jindřich Kylián) a spořitelny od Huberta Austa na Horním náměstí č.366/6 (1935),

⁵⁶ Viz Švácha (pozn. 45), s. 66.

⁵⁷ Viz Trapl (pozn. 22), s. 245

tak tzv. dům cukrovarníků od Gustava Fantla, který vyrostl na místě tří bankovních domů Primavesi a rozrušil frontu pod Bohatými krámy (1937).

V roce 1936 přišel do města Robert Smetana, muž mnohostranných aktivit, nově jmenovaný správce Městského historického muzea, v jehož čele se snažil pozvednout profesionální úroveň a současně položit základy systematické dokumentace zdejších památek. Tvrdě kritizoval olomoucké poměry, jak z hlediska výstavby města, tak i památkové péče, a stavěl se proti s Olomoucí spojovanému amatérismu. V této rozbouřené době se začali vedle kritiků poměrů z řad české levicové inteligence stavět do ostré opozice někteří ze zdejších příslušníků německé menšiny, čím dál tím víc orientovaní nacionalisticky.

Mezi první z kroků protektorátní moci patřilo převzetí moci nad architektonickými i urbanistickými otázkami německou menšinou a přejmenování ulic a náměstí. Nacistická okupace mimo jiné zbrzdila vývoj funkcionalistické architektury, neboť funkcionalismus byl považován za zvrhlé umění.

Profesor německé techniky Emil Leo v letech 1942–1943 zpracoval Návrh na hospodářský plán Olomouce, který se vyznačoval respektem vůči minulosti a konkrétně k různorodým projevům zdejšího genia loci, od starého města až po předměstí. Snaha ozdravit město systematickou rekonstrukcí a ochranou je pozvednout na úroveň gotické a barokní Olomouce se neohlížela na finanční oběti. Německá správa si kladla za cíl znovu-zbudování starého stavu, tam, kde došlo k jeho narušení. Vzory hodné následování v aktivní ochraně staré Olomouce byly spatřovány například v Madlmayrově úpravě čela Špalíčku na Horním náměstí. Uskutečněné nebo nerealizované projekty na toto téma vytvořilo několik zdejších architektů, jmenujme například Heinricha J. Czecschena ml., Hanse Stratila, Josefa Macharáčka a Karla Fischera. Během války vznikl také plán přestavby nemocnice od Bedřicha Rozehna z roku 1940. Před koncem války měl být rozebrán sloup Nejsvětější Trojice a evakuován do bezpečí, jakožto „nejcennější dokument německé kultury ve východoevropském prostoru“. Tento příkaz vzešel od nejvyššího představitele protektorátní památkové správy Karla Kühna. Díky Smetanově duchapřítomnosti pojistily přežití památky sádrové odlitky sochařské výzdoby.⁵⁸

Poválečné období pro Olomouc znamenalo velký rozmach stavebnictví orientovaný směrem k novým úkolům, myšlenkovým podnětům i novým projektantům.⁵⁹ Načas se vedoucím proudem stal pozdní funkcionalismus, který se promítl do olomoucké vily Bohumíra Dvorského z let 1947–1949 na ulici Dvorského 1 od pražského Karla Dudycha. Tehdejší ideologii však mnohem lépe následoval historizující směr označovaný jako socialistický realismus nebo také tradicionalismus. Jednu z vůbec prvních památek tohoto směru u nás

⁵⁸ Pavel Zatloukal, *Olomouc. Zmizelá Morava*, Praha - Litomyšl 2013, s. 40

⁵⁹ Viz. Černoušek - Šlapeta - Zatloukal (pozn. 51), s. 18.

představuje vítězný, později realizovaný návrh Jaroslava Kováře ml., Památník osvobození Olomouce sovětskou armádou u Čechových sadů v Olomouci, který byl odhalen 15. července 1945⁶⁰ a parafrázuje olomoucký trojiční sloup. Osobitost není žádaná a jak napsal Pavel Zatloukal v knize *Slavné vily Olomouckého kraje*: „... ti, kteří se nepodvolují zglajchšaltovaným metodám práce a brzy nato také historizujícím formám socialistického realismu, jsou perzekuováni nebo je jim znemožněno pracovat. Lubomír Šlapeta je po Vítězném únoru 1948 vyhozen z olomoucké univerzity a až do smrti živoří v podřadných profesích, Oskar Oehler s trpkostí sleduje zkázu svých meziválečných domů...“.⁶¹ Reakci na myšlenku Karla Teigehe, který horoval pro kolektivistické formy bydlení: „bytová otázka byla až dosud v Československu řešena stavbou luxusních vil pro horních deset tisíc“⁶² nacházely levicově orientované skupiny architektů v typizovaném bydlení a zprůmyslněné stavebnictví,⁶² čemuž přispěla potřeba rychlé a levné výstavby nezbytných bytů. V Olomouci od druhé poloviny čtyřicátých let vznikalo množství sídlišť a to v takovém počtu, že byty postavené v poválečném období představují více než polovinu bytů, kterými město disponuje.⁶³ Místo izolovaných obytných domů se začala stavět dvouletková sídliště řešená formou řádkové zástavby v zeleni.⁶⁴ Jako příklad nám může posloužit dvouletkový dům budovaný v letech 1946–1949 na ulici Tovární 19, 21 a 23 podle návrhu Jindřicha Kumpošta nebo sídliště v ul. Vítězného února, ul. Erenburga a ul. J. Fučíka.⁶⁵

O olomoucké architektuře ve své podstatě nelze hovořit jako o progresivní nebo svébytné. Jedinečnost olomoucké architektury popsanych dekad dodávají práce Loosovy školy a stavby Lubomíra Šlapety. Většina kvalitních a pokrokových prací vytvořených pro Olomouc se nedočkala uskutečnění, jelikož vyhrály ve většině akademizující eklektizující práce. V počtu i významu realizací Olomouc předčily sousední Prostějov a Přerov. Přesto i tak se v Olomouci podařilo v popsáném období realizovat několik děl, která stojí za povšimnutí, a část z nich je zařazena do státního seznamu památkově chráněných objektů. Mezi významnější olomoucké stavby patří Víškovy dílny dřevařské školy, Šajtarovo krematorium, Šlapetova vila ve Skřivánčí ulici, rodinný dům Engelmanna nebo regulační plán pro Olomouc od Urbana a Šejny.⁶⁶

⁶⁰ Josef Kšíř, *Olomoucké sady a parky*, Olomouc 1973, s. 18.

⁶¹ Viz Černoušek - Šlapeta - Zatloukal (pozn. 51), s. 157.

⁶² Viz Zatloukal (ed.) (pozn.42), s. 156.

⁶³ Jan Jeništa – Martina Mertová – Václav Dvořák, *Bilance: umění ve veřejném prostoru Olomouce v letech 1945–1989*, Olomouc 2016.

⁶⁴ Viz Zatloukal (ed.) (pozn. 42), s. 18.

⁶⁵ Kamila Hamplová, *Architektura v Olomouci po roce 1989* (bakalářská práce), FF UPOL, Olomouc 2011, s. 50.

⁶⁶ Viz Švácha (pozn. 45), s. 70.

5. Josef Plečnik a jeho žáci na Uměleckoprůmyslové škole v Praze 1910–1914

Kromě kulturního a společenského prostředí představuje další hybnou sílu kulturního vývoje lidský prvek, v tomto případě silný charakter Austova učitele z pražské uměleckoprůmyslové školy, který ho nepochybně značně směřoval a ovlivnil. Austův učitel Josef Plečnik (23. ledna 1872 v Lublani – 7. ledna 1957 tamtéž) je u nás známý především pro meziválečnou úpravu Pražského hradu a vinohradský kostel Nejsvětějšího Srdce Páně (1928–1932). Slovinec, vystudovaný u Wagnera, vnesl do moderny neoklasicistický styl s výraznými řeckými a byzantskými prvky, inspirovaný navíc egejskou kulturou. Zejména díky podpoře dcery prezidenta Tomáše G. Masaryka, dr. Alice Masarykové, přenesl do Prahy „kousek jihu“. Středomořskou symboliku, včetně přímých citací etruské a minojské architektury, promyšleně a složitě ukrýval do hloubky svých pražských i lublaňských staveb. Inspirace jihem je patrná zejména v prostoru Sloupové síně u Matyášovy brány, v jižních zahradách Pražského hradu, se sloupovými pavilónky a půvabným výhledem na město nebo v množství hradních kašen doplněných archetypálními plastikami. V celku i v detailech je poctou jihu již zmíněný vinohradský kostel, jehož bělostný vrcholek má připomínat bílou Akropol vznášející se nad mořem pražských střech.⁶⁷ „Historická reminiscence jako volný dech prolíná porůznu jeho dílem, není to však nikdy kopie, nýbrž volná, skoro impresionistická parafráze“, napsal o něm roku 1942 Oldřich Starý.⁶⁸ K tvarovým kánonům přistupoval Plečnik neortodoxně, s tvořivou originalitou. Antickou inspiraci přijímal důkladněji a hlouběji než jeho současníci z Wagnerovy školy. Antičnost jeho díla vychází z podstaty stavby, nikoli její formy.

K úkolům přistupoval Plečnik rozvážně, často experimentoval, napínal svou fantazii, překonával daný výměr a řešení byla proto často překvapivá a svobodná. Jako příklady toho lze uvést subtilní sloupky zužující se k patce, kuželky balustrády naopak nepatřičně hmotné, expresivně deformované články či neobvyklé kombinace materiálů.⁶⁹ Za svou diplomovou práci dostal stipendium, tzv. Římskou cenu, a mohl tak podniknout cesty do Itálie, Španělska, Portugalska, Francie, Belgie a Německa, kde získal mnoho inspirace.

Mezi lety 1911–1921 vedl Plečnik speciálku dekorativní architektury na Uměleckoprůmyslové škole v Praze jako nástupce Jana Kotěry, který se stal učitelem na pražské Akademii výtvarných umění. Díky dlouholeté harmonii mezi těmito školami pokračovalo mnoho Plečnikových absolventů ve studiu u Kotěry. Výuka Plečnika na pražské

⁶⁷ Barbora Weissová, „Antičnost versus klasičnost“ ve 20. letech 20. století v československé architektuře (diplomová práce), FF UK, Praha 2009, s. 27–29.

⁶⁸ Oldřich Starý, Dílo Josipa Plečnika, *Architektura*, Praha 1942, s. 62–66.

⁶⁹ Jindřich Vybíral, *Architectura perennis – Josip Plečnik*, *Architekt XXXVIII*, 1992, č. 2, s. 5.

Uměleckoprůmyslové škole i lublaňské univerzitě se nepodobala tomu, co sám zažil ve Wagnerově škole. Wagner své studenty odkláněl od antické inspirace a místo vykopávek jim doporučoval studium soudobého života a architektury v Paříži, zatímco Plečnik jako by zapomněl na vlastní studia a posluchače vedl v duchu akademické tradice. Dochované výkresy jeho studentů (například studie pomníků, vítězného oblouku nebo okrsku starověkých pokladnic) dokládají zkoumání zákonů a forem antické architektury i anonymního lidového umění, dále volnost, velkorysost a vznešenost zadání, které nebylo obtěžkáno pravidly, a přesto antického ducha vyznačují silněji než mnohé pečlivěji a v tradičním duchu zpracované rysy pražské polytechniky. Jak napsal ve své knize o Plečnikovi Damjan Prelovšek: „*Plečnik své studenty do určité míry oprostil od aktuálních vlivů, a především je připravil na dobu po krachu monarchie, kdy národně zbarvená architektura nahradila mezinárodně orientované kubistické hnutí. Většina jeho studentů se po válce velmi dobře orientovala v nových architektonických tendencích a sklízela úspěchy téměř ve všech soutěžích.*“⁷⁰

Ve svých žácích se architekt snažil probudit smysl pro krásu v době, kdy architekti sledovali spíše účelnost a ekonomickou stránku stavby. Plečnikovi studenti poslušně a rádi následovali jeho příkladu a namísto obchodních domů a hotelů malovali mauzolea, pomníky, oltáře, trůny a baldachýny. Napodobovali dokonce i jeho grafický projev, charakteristický způsob chůze, jeho dikci, nechávali si narůst „plečnikovský“ vous a s oblibou nosili podobný tmavý neforemný oděv. Ze strany profesora se jim na oplátku dostávalo rozmanité podpory, která přesahovala akademickou půdu.

Plečnikovo pedagogické působení na Uměleckoprůmyslové škole nastínila v roce 1996 výstava ve Veletržním paláci nazvaná „*Čtyři Plečnikovi žáci*“, jejímž kurátorem se stal Jindřich Vybíral a která mimo jiné odhalila paralely tvůrčího vývoje čtyř architektů, Josefa Fuchse, Ludvíka Hilgerta, Aloise Meteláka a Karla Řepy. Jejich vyzrálé dílo bylo ovlivněno daleko více Plečnikem odmítanými modernistickými názory a tvaroslovím než klasicizujícími tendencemi, které jim Plečnik zprostředkoval. Tvorba těchto architektů, studujících klasicismus, aby později praktikovali modernismus, naznačuje hranici oddělující historizující styly od moderní architektury. Modernismus chápali jeho stoupenci jako historický zlom, nikoli jako evoluční stupeň dějinného vývoje. Na Plečnikův klasicismus se z pohledu modernistické doktríny pohlíželo jako na styl beznadějně svázaný s anachronickými sociálními podmínkami, architektonickými programy, výrobními metodami i stavebními materiály. Dušan Grabrian, Plečnikův student v Lublani, napsal: „*Nepřeji nikomu Plečnikovu víru a pesimismus, ačkoli*

⁷⁰ Damjan Prelovšek, *Josip Plečnik: život a dílo*, Šlapanice 2002, s. 126.

*v nich cítím génia. Otázkou totiž zůstává, zda jsou tyto vlastnosti v architektuře vůbec nutné; jestli je tomu opravdu tak, pak musím architekturu odmítnout“.*⁷¹

Paradoxem zůstává, že ti nejlepší z žáků Otto Wagnera, který věřil v pokrok, se svorně vrátili k jistotám neoklasicistní architektury. Naopak žáci Josefa Plečnika, drezírovaní v duchu antické tradice, dospěli téměř bez výjimky k programům architektonické avantgardy, k bílým, účelným, funkcionalisticky strohým tvarům. Z profesorova školení jim však navždy zůstal vyhraněný cit pro výtvarnou stránku architektury.⁷² U každého z žáků je v jejich pozůstalosti patrný vývoj od školních prací, silně ovlivněných Plečnikem, až k mistrovským funkcionalistickým dílům, jako například interiér Veletržního paláce od Josefa Fuchse (1894–1979), jeho vlastní vila v Libni, dvojdom v Košířích (1929), Jaroškova vila v Dalečíně (1939) od Ludvíka Hilgerta či autosalón (1931) a nádraží v Pardubicích od Karla Řepy. Právě poválečná stavba pardubického hlavního vlakového nádraží, jež představuje jednu z posledních funkcionalistických staveb před nástupem socialistického realismu, je nejznámějším dílem tohoto architekta. Karel Řepa patřil mezi nejoblíbenější Plečnikovy žáky.⁷³ Podobně jako Aust pocházel z provinčního města – z Pardubic – kam se po studiích v Praze a Lublani vrátil a spojil s nimi svůj osobní i pracovní život. Na rozdíl od Austa však do svých zakázek vkládal výrazněji poetické výtvarné ambice a dodnes bývá považován za nejproduktivnějšího pardubického architekta první poloviny 20. století. Podobně jako ostatní Plečnikovi žáci – Ludvík Hilgert, Josef Fuchs nebo Josef Štěpánek – postupně přešel od plečnikovské architektury moderního neoklasicismu k radikálnímu stylu meziválečné avantgardy. V pozdějších pracích se opět nostalgicky navracel ke vzpomínce na svého učitele.

Jen Alois Metelák se svým pomníkem J. A. Komenského v Litomyšli (1921) a Hubert Aust ve většině své tvorby zůstali věrní tradičnějšímu duchu. Metelák dosáhl vynikajících výsledků především jako sklářský výtvarník, Aust na svého učitele navázal asi nejvěrněji ze všech studentů svou klasicistní a monumentalizující architekturou s prvky dekorativismu.⁷⁴ Austovy dovednosti s velkou pravděpodobností potlačovala provinčnost Olomouce.

⁷¹ Andrew Herscher, Modernismus a dědictví historie. Případ Plečnikových studentů, *Architekt XLII*, 1996, č. 14/15, s. 54.

⁷² Jindřich Vybíral, Paradox Plečnikovy školy, *Architekt XLII*, 1996, č. 14/15, s. 44–45.

⁷³ Štěpán Bartoš, *Karel Řepa: pardubický architekt ve věku nejistot*, Pardubice 2003.

⁷⁴ Radomíra Sedláková (rec.), Čtyři Plečnikovi žáci, *Hospodářské noviny*, <http://archiv.ihned.cz/c1-899652-ctyri-plecnikovi-zaci>, citováno 10. 2. 2017.

6. Život Huberta Austa

Život i dílo architekta Huberta Austa jsou úzce provázány s Olomoucí. Narodil se 31. října 1891 ve Chválkovicích u Olomouce. Byl jedním ze sedmi sourozenců. Jejich otec Karel Aust pracoval jako strojník na pile v nedalekých Pavlovičkách. Jako jedinému ze všech dětí se Hubertovi dostalo vyššího vzdělání. Po třech letech reálné školy a dvou letech na odborné škole ve Valašském Meziříčí⁷⁵ pokračoval studiem na pražské Uměleckoprůmyslové škole, kde studoval mezi lety 1911–1914 pod dohledem profesora Josefa Plečnika speciálku dekorativní architektury. Během prvního semestru mladý Aust bydlel v Praze na Žižkově v Havlíčkově ulici č. 31. Jak vyplývá ze záznamů profesora Plečnika, studijní výsledky mladého Austa byly na počátku studia průměrné, postupně se však zlepšovaly. Během druhého roku studia dosahoval lepšího hodnocení, které si udržel i během třetího roku. Obchodní komora v Olomouci a Moravský zemský výbor jej tehdy podpořily stipendii ve výši 100 a 200 korun.⁷⁶ I v tomto roce pobýval na Žižkově, přestěhoval se na Husovu třídu č. 46. Během studií navázal profesní kontakty s předním brněnským architektem Bohuslavem Fuchsem a pražským Josefem Štěpánkem.⁷⁷ V období mezi první a druhou světovou válkou pracoval Aust jako samostatný akademický architekt v Olomouci-Holicích,⁷⁸ jeho služeb ovšem využívali i klienti za hranicemi Olomouce, a to například v Mohelnici, Bystřici pod Hostýnem, Bohuňovicích, Prostějově, Uničově a dalších městech v širokém kruhu kolem centra Hané.

Rodinný život Huberta Austa se rovněž spojuje s Olomoucí. Již v mladém věku se oženil a s chotí Boženou žili v ulici dnes nazývané Legionářská, kde vychovávali své děti. Prvorozený syn Hubert pokračoval v otcově odkaze a tak jméno Hubert Aust dnes nosí už pátý muž rodu. Živil se jako voják z povolání a kvůli sestřině emigraci musel opustit Olomouc. Žil v Hradci Králové a pohřben je v Syrovátce. Dcera Věra, narozená roku 1919, emigrovala roku 1948 a strávila převážnou část života v zahraničí po boku manžela pana Rostislava Brablika (1905 – 1971) pracujícího pro firmu Baťa. Zpočátku žili v Indii, pak v africké Keni a nakonec se usadili v Jihoafrické republice. Podle vzpomínek rodinných příslušníků byla paní Věra bezdětná. Je pohřbená v Hradci Králové.⁷⁹

⁷⁵ Záznamy o předchozím studiu poskytl *Katalog speciální školy prof. Plečnika 1911/12 – 1913/14*. Detailnější informace o studiu mi v době vzniku této práce nebyly známy. Předpokládejme, že se jednalo o Státní odbornou školu pro zpracování dřeva ve Valašském Meziříčí.

⁷⁶ *Katalog speciální školy prof. Plečnika 1911/12 – 1913/14*, Archiv hlavního města Prahy.

⁷⁷ Bohumír Kolář, Hubert Aust, dosud nedocenená osobnost olomoucké architektury, <https://www.olomouc.cz/zpravy/clanek/2005112105>, vyhledáno dne 16. 4. 2016

⁷⁸ V dochované pozůstalosti MÚO fond *Hubert Aust*, ev. č. A 24 - A29, A434, A1399-1479, se lokace „Holice“ objevuje na plánech z let 1934 – 1948.

⁷⁹ Hubert Aust, rozhovor ze dne 30. 11. 2017

V roce 1926 Hubert Aust ovdověl a uzavřel další sňatek. S manželkou Annou i dětmi se usadili v Holici, kde si rodina postavila na tehdejší dobu luxusní vilu na Hodolanské ulici č. p. 370/52.⁸⁰ V této dekádě se Austovi také dostalo největšího respektu. Významným způsobem se tehdy podílel na rozvoji výtvarného života v Olomouci. Své projekty realizoval ale i v Prostějově, Uničově nebo Bohuňovicích. V závěru života pracoval jakožto projektant ve Stavoprojektu, coby vážený a oblíbený člen ateliéru T architekta Karla Typovského. Ten na něj, jako na milého a velmi hodného muže s ryšavou bradkou zahaleného cigaretovým dýmem, vzpomínal s nejhlubší úctou a láskou.⁸¹

Hubert Aust zemřel 20. prosince 1955 v Olomouci. Urna s ostatky architekta je uložena na čestném místě (č. 7/429) v kolumbáriu olomouckého Husova sboru.⁸² Na pamětní desce najdeme kromě jména Hubert Aust také dceru Věru s manželem a manžele Martinkovi.

⁸⁰ Víme díky Austovým plánům domovní kanalizace z prosince 1941, Muzeum umění Olomouc, sbírka architektury, fond *Hubert Aust*, ev. č. A 1431. Předpokládejme, že stavba byla započata následujícího roku. Do dnešních dnů se nezachovala.

⁸¹ Karel Typovský, rozhovor ze dne 10. 11. 2017.

⁸² Viz. Zatloukal (pozn. 14), s. 16.

7. Dílo Huberta Austa v Olomouci

Tendence popsané v předchozích kapitolách samozřejmě zapůsobily na Austovo dílo. Architektonická tvorba Austa kolísá mezi několika styly, a to tendencí přiklánět se k neoklasicizmu, již si s sebou nesl z pražského učení a která zapadala do konzervativní Olomouce, a styly ovlivněné aktuálním vkusem. Kolem poloviny dvacátých let lze mluvit o ovlivnění českým dekorativismem. Později o věcném, oproštěném stylu, poznamenaném holandským neoplasticismem, nebo pojetí přibližujícímu se funkcionalistickému výrazu. V meziválečné době působil Hubert Aust jako samostatný architekt v Olomouci-Holici, po vytvoření Stavoprojektu na konci čtyřicátých let zde fungoval jako projektant. Dostávalo se mu tak zakázek na vily, obytné domy a činžovní domy. Archivní prameny jej líčí jako kvalitního, ceněného a mimořádně zodpovědného až perfekcionista tvůrce, avšak na chvalozpěv označujícího Austa jako „geniálního“ nebo „vzácně nadaného“⁸³, jak to učinil redaktor dobového tisku, pohlížejme s odstupem.⁸⁴

7.1.20. léta

V počátcích architektonické tvorby Austa silně ovlivnilo studium a vliv pražské uměleckoprůmyslové školy, což orientovalo jeho první počiny k neoklasicizující, historizující a monumentální architektuře s antikizujícími prvky. Podobně jako pro Plečnika, je i pro Austa typické kombinování modernistických a tradicionalistických, zejména prvků odkazujících na antiku. V tomto stylu vznikly jeho nejvýznamnější olomoucké stavby, a to Husův sbor Církve československé a pomník Jihoslovanů v Bezručových sadech.

Právě Husův sbor [3-10] představuje nejvýznamnější Austovu zakázku, velmi kvalitní ukázkou první etapy Austovy tvorby. Stavba se drží dobově aktuálních tendencí a estetiky Církve československé husitské. Sbory měly být v exteriéru i interiéru koncipovány jako čisté, vyvážené budovy následující protestantskou strohost. Jako ideální doporučovali teoretici antické tvarosloví. Počínaje Husovým sborem v Olomouci se formuje z typologického hlediska originální fenomén jednotného komplexu, sdružujícího samotný bohoslužebný sál, faru a obytnou část, prostory pro výchovně-vzdělávací činnosti, společenskou místnost, zpravidla divadelní, a přednáškový sál, později přebudovaný na kolumbárium.⁸⁵ Husův sbor měl být ukázkou nové církve, zavrňovat starou nauku, odlišovat se od etablované církevní architektury,

⁸³ *Čechoslovák*, 1926, č. 30, s. 3.

⁸⁴ Viz Milan Kudyn (pozn. 18), s. 33.

⁸⁵ *Ibidem*, s. 9.

odkazovat k modernímu, nedogmatickému, čistému církevnímu svatostánku a zároveň důstojně konkurovat místním chrámům. Již v této době se o stavbě neuvažovalo jen jako o liturgické síni a přednáškovém sálu, ale počítalo se též s funkcí bytovou, pro faráře a kostelníka, a s kanceláří. Rada starších se při výběru projektanta rozhodla pro Austa v naději, že Aust, jakožto člověk z jejich řad, si se zakázkou poradí nejlépe. Jeho návrh byl v průběhu roku 1925 jednomyslně schválen reprezentací náboženské obce – radou starších, stavebním odborem a posléze všemi členy sboru – a doporučen k provedení. Vypraví se, že sbor měl vyprojektovat nejprve Josef Plečnik, ten ale přenechal úkol svému místnímu žákovi, Austovi, který se svým učitelem stavbu sboru konzultoval. V říjnu téhož roku Austův návrh prošel změnou. Stalo se tak na popud patriarchy Karla Farského, který jménem Ústřední rady církve v Praze požadoval přistavění věže z toho důvodu, aby stavba měla od prvního pohledu výrazněji náboženský charakter. Věž vyřešil jako samostatně stojící, aby mimo jiné v případě nedostatku financí mohl od její stavby upustit. Ve věži, stojící na nestabilním podloží, nebyl a dodnes není umístěn zvon. Slouží tak jen estetickému účelu, podtrhuje křesťanský význam a samotný kalich. 6 července 1925 proběhlo slavnostní položení základního kamene při příležitosti vzpomínky na upálení mistra Jana Husa. 21. července 1925 vydala městská rada stavební povolení. Aust ve stavbě uplatnil výrazné reminiscence na antiku, a to v duchu myšlenky navrácení se ke kostelům původní církve v antickém období, což se setkalo s kladnými ohlasy napříč celou radou starších. Odborná veřejnost na to však reagovala skepticky a pozastavovala se nad ironií, že se moderní církev shlédla v antice: „*CČS našla pro své sbory vzor v antice. Toť bezidejnost*“.⁸⁶

Nejzásadnějším zásahem za celou existenci sboru bylo odklonění Mlýnského potoka do podzemního kanalizačního sběrače v letech 1952–1954. Velmi se tím změnil charakter tř. Svobody, a především zanikl efekt, s nímž Hubert Aust počítal. Zrcadlový odraz budovy na vodní ploše ubíral v očích pozorovatele hmotě kostela na těžkopádnosti a dodával mu lehkost a potřebnou vzcnost. Prostor kolem kostela po tomto zásahu sice nebyl omezen, hmota kostela ale v očích pozorovatele poněkud ztěžkla.

Husův sbor má dispozici trojlodní baziliky završené neckovitou střechou s lucernou ozdobenou křížem. Výrazná věž na čtvercovém půdoryse vybíhá asymetricky ze severovýchodního nároží sboru a uzavírá tak kompozici. Na bohoslužebnou síň se ze severu připojuje obytná a administrativní část. Do sboru se vchází z jižní strany třemi vchody po širokém schodišti. Nad těmito vchody vybíhá římsa průčelí, která tak zároveň tvoří střechu portiku. Římsu nese po vzoru antických chrámových staveb šest hmotných kanelovaných sloupů s echinem i abakem. Sloupy odkazují na dórský řád a atypickými detaily prstenců s kříži se vzdalují od klasického řádu. Korunní římsa i s polosloupy pokračují směrem k východu i

⁸⁶ Josef Štěpánek, O sborech Církve československé, *Drobné umění*, roč. VI, 1925, s. 10.

západu za roh budovy bez jakékoli funkce, jedná se o čistě výtvarný prvek. Původně zamýšlený průčelní tympanon sboru měl být osázen sochami tří olomouckých sochařů: Vojtěcha Hořínka, Karla Lenharta a Julia Pelikána. Od tohoto projektu se však z finančního důvodu upustilo a Aust na místo prázdného strohého tympanonu doporučil kopulovité zakončení neckovité střechy.

Rovněž interiér vykazuje klasicizující tendence. Hlavní liturgické prostory dělí od vchodu úzká vnitřní předsíň, ze které vede schodiště na kůr. Střední loď, zaklenutou valenou klenbou ze železobetonu, od bočních s plochým stropem dělí dvě řady pilířů, vždy po čtyřech dřících, profilovaných nárožními válci. Stropy tří lodí jsou členěny kazetováním se statickou i akustickou funkcí. Mimo to v Austově podání interiér souvisí s neoklasicismem a poukazuje na Pantheon a další antické chrámy. Dva pilíře nesou polokruhovou kruchtou s varhanami nad vstupem. Konzervativní dispozice podélného trojlodí odděleného pilíři je v architektuře ČČS spíše ojedinělá a typická pro omezenou skupinu kostelů této doby (Husův sbor v Českých Budějovicích nebo Husův sbor v Dejvicích). Světlo do vnitřních prostor vnáší vertikálně umístěná, na výšku otočená, obdélníková okna. Střední loď ukončuje apsida s oltářem a křížem. Autorství dřevěného stolu Páně spojeného s kazatelnou a přístupného z obou stran, připadá Austovi. Podlaha kostela není původní, dříve zde ležely kameninové dlaždice.⁸⁷ Jinak podoba budovy zůstala nezměněná do dnešních let a stále slouží svému účelu.

Kolem poloviny 20. let využil prvky dekorativismu v některých nájemních domech. Jako příklad můžeme zmínit soubor obytných domů nazvaných Nová Rodina [17] na ulicích Wanklova 14, Kpt. Nálepky 4 a 6 a Dukelská 19, kdy spolu s projektantem Vladimírem Hejným⁸⁸ v roce 1925 vytvořili ucelený urbanistický projekt pro sociální zaměstnance, řešený na základě losové půjčky. Dekor, blíží se rondokubismu se omezuje na tektonické útvary na fasádě.

Ojedinělé pokusy překonat dekorativní tendence navazovaly, spíše než na předválečnou středoevropskou modernu, na soudobou holandskou architekturu. A to jak na její puristickou ideu neomítané cihly, tak na princip plastického, nikoliv však historizujícího protváření hmoty. V Olomouci se tyto proudy uplatňovaly v privátní sféře, což se stalo specifíkem zdejší meziválečné architektury. U rodinných domů se k civilnějším, holandským neoplasticismem ovlivněným polohám orientoval právě Aust. Jako výmluvný příklad slouží rodinný dům s přilehlým ateliérem a dílnou manželů Drábkových v Olomouci – Nové Ulici [11-16], který vznikl mezi léty 1924–1927. Zadavatelkou byla uznávaná malířka, paní Marta Rožánková-

⁸⁷ Viz Bohdan Kaňák (pozn. 1), s. 30.

⁸⁸ Vladimír Hejný byl akademický pražský architekt. Studoval na pražské Akademii u Josefa Gočára (1923–27). Převážná část jeho děl se zachovala na Moravě. Navrhoval v Olomouci nájemní domy pro státní zaměstnance, stejně tak ve Valašském Meziříčí. Jeho dílem je luhačovický hotel Miramonti.

Drábková, pocházející ze staropražské rodiny, díky které se už v mládí zajímala o umění. Kvůli odmítavému stanovisku pražské akademie k přijímání žen vystudovala u prof. Schussera a Schikanedera na pražské umělecko-průmyslové škole, nejvíc ji však obohatila krajinářská škola Kalvody. Po sňatku se s manželem natrvalo usadili v Olomouci, se kterou malířka úzce srostla a podílela se na místním uměleckém prostředí.⁸⁹

I když stavba nebyla realizována, díky dokumentaci v Muzeu umění Olomouc známe projekční návrhy a fotografie realizované části objektu – dílenské budovy[15,16]. Návrhy rodinného domu z června 1924 zobrazují dvoupodlažní dům a spojovací komunikací přístupný ateliér, oba zakončené střechou, a to kombinací vysoké valbovo-mansardové a kopulových. Zejména díky velkoryse pojaté střeše dům působí vznešeně a monumentálně. Dům Aust vytvořil prolnutím longitudinální obytné části s menší půlválcovou částí zevně vystupující z těla stavby, po vnitřním obvodu nesoucí točité schodiště. Z centrálního prostoru podél zdi domu vedlo zastřešené schodiště až k uliční čáře, kde se nacházel vstup do celého objektu. Čelní partii fasády, orientovanou na východ, rozčlenily mírně plytký třípodlažní rizalit, zakončený barokně tvarovaným štítem, lodžie na krakorcích po stranách rizalitu, řada oken v přízemí, zakončených obloukem, dvě jednoduchá okna v patře mezi lodžiami a čtyři okénka ve štítu. Velkou plochu jižní fasády dělí podobným způsobem několik skupin oken, arkáda v přízemí a lodžie v patře, umístěná tak, aby obíhala roh a navazovala na lodžii v čele budovy. Severní stranu prosvětlovala skupina oken a v přízemí k vstupnímu zaoblenému prostoru navazovala zastřešená chodba vedoucí k ateliéru. Stěnu této chodby otevírala z východu trojice jednoduchých, sdružených arkád a nízké schodiště vedoucí na nádvoří. Půdorysně ateliér zrcadlil rozložení obytné části domu v menším měřítku. Jednopochoďovou, avšak vysokou budovu ateliéru zakrývala kombinace přílbové a mansardové střechy s několika oblými okny po obvodu. Tato okna sdružená po třech v těsné blízkosti variovala z čelní strany arkády ve spojovací chodbě a působila tak velmi dekorativně. Potřebné osvětlení ateliéru zajišťovala velká okna v přízemí z východní strany a především okna v oblé části budovy směřovaná na nádvoří objektu. Ateliér zdobila plastika umístěná v nárožní nise a kamenné obložení, které ve výši soklu obíhало celý objekt. Ze severní části zpřístupňovalo ateliér schodiště se stříškou ústící v malou zastřešenou vstupní místnost s jednoduchým oknem.

V návrhu domu jde jasně vidět Austův konzervativní postoj. I když se pokoušel čerpat z moderních proudů, stavba představuje něco mezi neoklasicismem a pozdní secesí. Zkosené hrany a malé krakorce připomínají kubismus, členění parapetních a nadokenních říms zase

⁸⁹ Viz Jaroslav Pacák (pozn. 33), s. 39–41.

dekorativismus. Dále jsou patrné motivy ze školních prací z Plečnickovy školy. Publikace⁹⁰ vybraných školních prací Plečnickových žáků se sice o Austovi nezmiňuje, tvorba jeho tehdejších spolužáků však prezentuje, s jakými zadáními se pravděpodobně potýkal. Převážnou část prací tohoto období zastupují studie antických chrámů a návrhy staveb se silně antikizujícím a dekorativním vyzněním. Kupříkladu Pavel Faulhammer a jeho nákresy Průmyslové školy z roku 1913 nebo návrhy vinohradského kostela od Otty Rothmayera. Zkušenosti ze studií se v domě manželů Drábkových projeví například v užití trojlodí v krčku mezi domem a ateliérem, nebo v neobvyklých tvarech, například římsy s vykousnutým rohem. Tehdejší moderní tendencí bylo vynechání říms, Aust však domu s ateliérem římsy navrhl, a to rovnou v naddimenzované mohutné podobě.

Dílenskou budovu pana Drábka, ve skutečnosti ateliér již zmíněné zakladatelky první olomoucké výtvarné družiny, malířky Marty Rožánkové Drábkové (1882-1958), známe z nákresů z března 1926, podkladů pro přestavbu krovu dílny z května 1927 a pak i realizovanou, z dobové fotografie. Zřetelně se projevuje jakýsi přechod od architektury ovlivněné holandskou tvorbou k expresivní poloze českého rondokubismu, jak jej ve stejné době v mnoha návrzích i realizacích uplatnili Austovi kolegové Bohuslav Fuchs a Josef Štěpánek. Plochostřechá budova má jedno podlaží, vystavěné na půdorysu obdélníku. Kolmo přilehlá skromná přístavba ateliéru pana Drábka má taktéž obdélníkový půdorys. Fasádu dílny Aust opatřil mohutnými lištami, v rozích vykousnutými. V návrhu v jednom z těchto výklenků umístil plastiku, na fotografii dokončené stavby však vidíme niku prázdnou. Fasádu architekt navrhl dle tehdejší tendence k nezdobnosti. Stěny ateliéru, směřované za světlem, vyplňují prakticky v celé ploše jednoduchá obdélná okna ve dvou řadách nad sebou. V dílenské části potom interiér osvětlují horizontální dlouhá ona rozmístěná mezi dvěma jednoduchými, jednokřídlými dveřmi. Nad severní částí dílny Aust umístil krov, jehož stěny využil k umístění dalších oken pro nezbytné osvětlení. Krov částečně předstupuje před fasádu, a zastřešuje tak hlavní vchod do dílny pana Drábka, který kryje také závětrí prolamované arkádami. Závětrí nad vchodem končí zaobleným nárožím, a kontrastuje tak s puristickými hranami celé stavby. V celé zakázce rodinné vily s ateliérem a přilehlou dílnou se zrcadlí Austův vývoj a postupné dohánění aktuálního proudu, které vidíme právě v moderněji pojaté dílenské budově.

Další významnou architektonickou památkou vyprojektovanou Austem pro město Olomouc je Jihoslovenské mauzoleum v Bezručových sadech [18-21]. Monumentalizující historismus v podání Austa korespondoval s představami členů sboru Československo-jihoslovenské ligy v Olomouci, a tak roku 1926 získal mladý architekt zakázku památníku

⁹⁰ Josef Plečnik, *Výběr prací: školy pro dekorativní architekturu v Praze z roku 1911–1921*, Praha 1927, s. 2–6, s. 17–18.

jihoslovanských vojáků, zesnulých za války na Moravě. Přes kritiku zemského konzervátora Stanislava Sochora týkající se kvality architektury⁹¹ byl Austův návrh 9. února 1926 schválen a téhož roku památník v Bezručových sadech realizoval stavitel Jan Valihrač. Stavba vznikla za pouhé tři měsíce a v sobotu 10. a neděli 11. července 1926 proběhlo slavnostní otevření.⁹² Památník v podobě antikizujícího chrámku – rotundy završené výraznou kupolí – situoval Aust nad podzemní kostnici, na uměle navezený pahorek. Odtud se také naskýtá výhled na zdejší dominantu, barokní kostel sv. Michaela archanděla, jehož volná parafráze se nachází v siluete mauzolea. Antikizující rotunda se čtyřmi kanelovanými dórskými sloupy v průčelí, čtyřmi po stranách a dvěma polosloupy představuje příkladnou ukázkou monumentální, neoklasicizující formy s antikizujícími prvky. O hmotě mauzolea a možném participování Plečnika napsal profesor Pavel Zatloukal: „*Na klasické osnově pyramidální kompozice se skladbou základních tvarů hranolu, koule a válce, s užitím zlatého řezu a magických čísel, nicméně dobu vzniku identifikovaly detaily v pojetí rondokubismu a art deco. Mediteránní charakter dokonce svěděl k domněnce o autorství či alespoň spoluautorství Austova geniálního učitele, který zrovna upravoval Pražský hrad*“.⁹³ Kaple mauzolea vysoká 11 metrů s představeným sloupovým krytým kupolí je přístupná dvojramenným schodištěm. Ve štítu mauzolea se nachází heslo „Ljubav za ljubav“, které v jihoslovanských jazycích vyjadřuje totéž, co české *Láska za lásku* a o řádek výš heslo doplňuje české motto „Věrnost za věrnost“. Obě části nápisu znamenají hluboké vzájemné vztahy Čechů s národy tehdejšího Království Srbů, Chorvatů a Slovinců, po roce 1929 úředně nazývaného Jugoslávie. Uvnitř se nachází obřadní místnost, která je v současné době nepřístupná. Prosvětluje ji tři zamřížovaná okna, nad kterými se klene kupole s freskovou výzdobou s pravoslavnými motivy. Tato malířská výzdoba ustrnula na nedokončeném provizoriu. Do krypty se vcházelo (dnes zazděným) portálem s pískovcovým reliéfem truchlící ženy a se znaky Jugoslávie a Československa. O sochařskou výzdobu se postaral Julius Pelikán. Austův původní návrh obsahoval ještě v rozích horní galerie dvě velké sochy, které však nedovolil rozpočet. V kryptě o rozměrech 14 × 7 metrů, vyhloubené z roviny terénu do zbytku hliněného valu ze staré tereziánské pevnosti, našlo věčný odpočinek 1 188 jihoslovanských vojáků, jejichž ostatky se do mauzolea svážely z dalších míst Moravy a Slezska ještě dva a půl roku po oficiálním otevření. Toto posláním památníku završil katolický církevní obřad dne 31. října 1928. Roku 2015 přešla památka do vlastnictví města Olomouce, jehož rada soustavně pracuje na rekonstrukci exteriéru, interiéru i okolí stavby.

I pozdější stylový vývoj Huberta Austa přesně zapadá do oblíbeného monumentalizujícího, dekorativního pojetí architektury veřejných staveb v Olomouci. V roce 1927 vynikl Aust při

⁹¹ Viz Pavel Zatloukal (pozn. 7), 198.

⁹² Viz. Skoupý (pozn. 8), s. 39–44.

⁹³ Viz Pavel Zatloukal (pozn. 7), 198.

soutěži na Umělecký dům [32-37] plánovaný na jižním okraji Čechových sadů, kterou vypsal Klub přátel umění roku 1927. Jednopatrová budova měla obsahovat výstavní místnosti, stálou galerii, spolkové místnosti a byt pro kustoda. V současnosti známe kromě Austových i návrhy Jaroslava Kováře st. i ml. Z Austových soutěžních návrhů různého stylu, které se dochovaly, jasně vyplývá postupný vývoj a uzrávání názoru. Z počátku navrhl monumentalizující, v zásadě puristickou dvoupodlažní budovu, s níž by vynikal mezi šesti ostatními soutěžními návrhy. Čistou formu přísně symetrického návrhu podpořil užitím režné cihly v kombinaci s bíle omítnutými lizénami. Tím se také zdůraznily vertikály na horizontálně podélném tvaru budovy. Horizontální silný bílý pás soklu obíhá celou budovu do jedné třetiny její výšky a dojem monumentality tak ještě umocňuje. Na sokl v uliční fasádě těsně přiléhají obdélná, horizontálně orientovaná okna. Boční strany této budovy člení úzká drobná okna. Na popsanou hlavní budovu orientovanou do ulice plynule navazuje kolmo jednopodlažní část ve tvaru písmene T, která variuje estetiku fasády budovy dvoupodlažní.

Budova má plochou střechu s atikou, na které jsou umístěné rozměrné světlíky. Tyto světlíky spolu se sporadicky umístěnými okny zabezpečují rovnoměrné osvětlení galerijního prostoru. Čelní symetrická fasáda je v silných intencích přežívajícího monumentalismu přístupná hmotným jednoduchým schodištěm se dvěma výraznými plastikami po stranách. Nad vstupem střední blok budovy osvětlují tři štíhlá vysoká okna.

Tuto verzi monumentálního chrámu umění Aust nicméně opustil a zpracoval další návrh, opět přísně symetrický a čelní fasádou souběžný s ulicí. Půdorysem celý objekt připomíná tvar písmene „T“, čelní fasádu však tentokrát modeluje aditivně pomocí několika obdélníků. Vzniká tak několik vertikálních i hloubkových úrovní. Boční křídla předstupují před střední a nejvyšší část budovy, která je posléze dohání velkoryse pojatým schodištěm, jež umocňuje monumentality celé stavby. Dojem hmotnosti podporují drobná čtvercová okna umístěná po dvou na bočních křídlech, sdruženě nad hlavním vstupem, a obdélná, na výšku orientovaná v nejtinnějších místech prolamované fasády.

Zajímavou alternativu představuje Austův nesymetrický Umělecký dům, který jako by napodoboval Umělecký dům v Ostravě, postavený r. 1926 podle dvojice architektů Františka Fialy a Vladimíra Wallenfelse.⁹⁴ Ostravský Dům umění programově i vizuálně navazuje na tradiční architekturu regionu a významným způsobem využívá vizualitu režné cihly ke zcivilnění Domu umění. Fiala a Wallenfelse, jakožto žáci Kotěry a Gočára, měli k tomuto materiálu blízko. Sám Jan Kotěra přiznal své ovlivnění holandskou architekturou po cestě do Nizozemí roku 1908. Podle něj estetika cihly vedla k „*přísné kráse, chladné strízlivosti a mužné*

⁹⁴ Dům umění v Ostravě je jednopatrová budova v duchu funkcionalistického a konstruktivistického slohu. Vítězný projekt dvojice Františka Fialy (1895–1957) a Vladimíra Wallenfelse (1895–1962) zrealizoval Rudolf Kaulich.

drsnosti. “ Gočár od roku 1924 používal neomítané cihly v důsledku seznámení se s puristicko-funkcionalistickou „novou architekturou“. K Ostravskému Domu umění se Austův návrh odvolává zejména puristickým vzhledem s akcentujícími velkými plochami cihlových stěn a asymetrickou dispozicí. Aust však plochy stěn geometricky člení cihlovými lizénami a lizénovými rámy v kombinaci se světlou omítkou fasády, takže v porovnání s ostravským Domem umění působí ten olomoucký dekorativněji. Jako olomoucké paralely podobného ladění lze zmínit Nemocenskou pokladnu z let 1925 – 1927 od Jindřicha Kumpošta nebo Sokolovnu z roku 1926.1927 od Jaroslava Fialy

Od všech zmíněných návrhů přešel ke čtvrtému, finálnímu, z důvodů, které se nám dochovaly v průvodním listu, který s konečným návrhem poslal anonymně do soutěže: *„Projektant snažil se všechny požadované místnosti vytvořit na ploše co možná nejmenší, a proto opustil od symetrického řešení na střední osu, poněvadž symetricky uspořádaný půdorys vyžaduje mnoho místa na chodby a místnosti podřadné. Také snaha, aby se z Čechových sadů zabrala co nejmenší plocha vyžadovalo úsporného půdorysu a situování ve vzdálenosti 3 m od nynější ohradní zdi“.*⁹⁵ Umělecký dům na návrzích dospěl k funkcionalistické podobě dvou jednoduchých, prolínajících se krychlí s hladkou fasádou bez dekoru. V místech prolnutí jednopodlažní a patrové budovy se nachází dvoupodlažní prostorná hala se schodištěm, kterou osvětluje velkorysá plocha horizontálních pásových oken nad zadním vstupem. Z předního pohledu interiér prosvětluje pár sdružených oken vedle vstupu a rohové okno, nad kterým je umístěná nárožní nika s plastikou jedné z múz a svislý nápis „DŮM UMĚNÍ“. Plochá stříška nad vstupem z čelní strany budovy přechází v jednoduchou schodišťovou zeď lemující schodiště souběžné s ulicí. Schodištní zeď je v úrovni nejvyšších schodů doplněná další plastikou, a to klečící múzy. Osvětlení, kromě zmíněných oken, zajišťovaly světlíky, dva na střeše nižší části budovy a jeden na patrové části. Elegantní budovu Aust citlivě zasadil mezi vzrostlé stromy parku a vytvořil tak klidné místo pro umění a kulturu s ohledem na stávající prostředí.

Klasickou blokovou stavbu kultivovaného výrazu a detailů⁹⁶ představuje stavba obecné školy v Povlu [22-25]. Budova realizovaná mezi lety 1926 až 1927 na adrese Holečkova 10 dodnes slouží původnímu účelu. Učebny, kabinety, hygienická zařízení, šatny a hlavní komunikace architekt situoval do jediného bloku, který navazoval na křídlo školy sloužící prostorné tělocvičně s velkými okny. Dvoupodlažní školu zastřešovala valbová střecha, jednopodlažní tělocvična měla střechu rovnou. Jednoduchou fasádu narušuje rizalit se sloupy, který tvoří zastřešení hlavnímu vstupu. Škola prošla přeměnou, během které dostalo křídlo

⁹⁵ Muzeum umění Olomouc, sbírka architektury, fond *Hubert Aust*, ev. č. A 24 - A29, A434, A1399-1479.

⁹⁶ Viz Pavel Zatloukal (pozn. 42), s. 17.

s tělocvičnou druhé podlaží, menší okna, valbovou střechu a společně s dalšími objekty tvoří část školního komplexu.

Obchodní a obytný dům na ulici Legionářská č. p. 3 [26-31], postavený mezi lety 1927–1928 pro olomouckého objednatele a majitele továrny na nábytek, pily a strojní parketárny ve Lhotě, pana V. Svobodu, čerpá opět z pražského rondokubismu. A to jak v interiérech, tak zejména na hlavním průčelí. Sochařskou výzdobu vytvořil Karel Lenhart. Kombinace obchodního provozu a obytného domu v Olomouci zastupuje Austovu fázi pozdního dekorativismu konce dvacátých let. Tradičně pojatá prostorná pětipodlažní budova, s plochou střechou s mírným sklonem pro odvodnění, stojí na rušné ulici v centru města, se kterou komunikuje parterem hojně osázeným výlohami. Pozdně dekorativní fasádu architekt horizontálně rozčlenil okny a ozdobnými římsami. Výraznou horizontalitu narušuje vertikální třípatrový arkýř s lodžemi po obou rozích, který ukončuje stupňový štít s nápisem „*Palais de meubles*“ – francouzsky „Palác nábytku“ – a daty „1910“ a „1928“. Původní atika, tvořená členěným zábradlím střešní terasy, tento dnes nezdobený štít akcentuje. Dvoubarevná omítka v tlumených odstínech béžové a růžové člení budovy na část arkýře s parterem a z fasády, jež je obklopuje, tak činí pomyslný rám. Vstup do budovy, umístěný uprostřed parteru, měly podle návrhů rytmicky dekorovat geometrické lampy a pilastry s dekorovanou hlavicí. Dvoukřídlé kazetové dveře na samém okraji průčelí umožňovaly průjezd do dvora. Celé přízemí sloužilo obchodním místnostem a kanceláři situovaným kolem hlavní komunikace. Plochu prvního, druhého i třetího patra rozdělil architekt totožně, vždy na tři třípokojové byty obdobné dispozice. Čtvrté patro pojímalo bytů pět, a to tři dvoupokojové a dva jednopokojové. Na půdě sloužily všem obyvatelům prádelna a dvě sušárny prádla.

Z roku 1926 pochází návrh rodinného dvojdomu J. Pletánka [25] v Olomouci – Černovíře. Osově souměrný objekt se dvěma dvoupatrovými jednotkami měl samostatné vchody a zajímavě řešená točitá schodiště, která se promítla do půdorysu konvexní křivkou. Na protější, uliční, straně nechal architekt rytmicky, konkávně vykrojit rohy fasády. Návrh domu tak představuje výbornou ukázkou Austovy tvorby, kdy se rondokubismus vepsal i do půdorysu.

Na samém počátku třicátých let vznikl, mezi jinými historizujícími stavbami Austa, výjimečně poutavý projekt pro Církev československou husitskou, pseudogotický jednolodní kostel v Liptovkej Osade [40-43]. Jedná se o jediný kostel Církve československé husitské na území dnešního Slovenska. V současnosti se kostel nachází v havarijním stavu, kterému napomohl

i lhostejný zásah před rokem 1989, při kterém byla stržena jedinečná dřevěná gotizující klenba.⁹⁷

Tendence Huberta Austa k oproštěnému a čistějšímu pojetí architektury se kromě realizace domu s ateliérem M. Rožánkové-Drábkové projevila i v jednoduché dispozici objektu měšťanské školy na adrese Gorkého 39 v Pavlovičkách z let 1927–1929 [39]. Ve *Stavebním rádci*⁹⁸ z roku 1929 bychom se o škole dočetli: „Provedená stavba je jednou z nejmodernějších škol ve Velkém Olomouci a bylo by si přáti, aby jejich počet rostl.“ I když je jako autor většinou uváděn Josef Macharáček, podle pamětníků jím byl právě Hubert Aust.⁹⁹ Školu architekt koncipoval jako průnik dvou lapidárních hmot „racionálního rozvrhu dispozice budovy i jednoduchého členění hranolovitého tvaru stavby. Rovná střecha, dvojí schodiště pro bezproblémový provoz nebo na svou dobu nezvykle rozměrná okna učeben (6 x 2,5 m) dovolují vřadit stavbu mezi rané příklady funkcionalistického řešení školních novostaveb. Budova vyrostla v dostatečné vzdálenosti od hlavní komunikace, klidovou zónu umocnila parková úprava předpolí školy, hřiště a „pokusná zahrada“. Zvláště architekt vyřešil vstup pro dvě učebny mateřské školy“.¹⁰⁰

7.2. 30. léta

Během třicátých let se Hubert Aust významně podílel na rozvoji Olomouce, což mu přineslo úctu. Mnoho poloh autorovy tvorby lze doložit na kontrastu dvou olomouckých staveb, které od sebe dělí pouze několik málo let, difference je zde však patrná i ze skromného popisu. První zmiňovanou stavbou je vila dr. Vlacha [47] na ulici Polská č. p. 32 z roku 1932. Aust právě u ní navázal nejvíce na svého učitele, Josefa Plečnika, a vytvořil neoklasicistní dílo s originálně utvářenými prvky.

Výrazným příkladem funkcionalistického obytného domu modelovaného arkýři je nájemní dům s luxusními byty Jana a Zdenky Vitoulových [48-50] z roku 1932 na tř. Spojenců č. p. 27 v Olomouci postavený v témže roce J. Chlupem. Čtyřpatrový nájemní dům má velmi výrazné vertikální řešení. Opticky jej dělí na tři části arkýř. Toto dělení podporují různé typy oken na fasádě a samotném arkýři. Přes celou šířku arkýře probíhají okenní otvory, které Aust původně navrhl s úzkou mezerou. Rytmizace je v každém vertikálním páse oken zakončena vikýřem

⁹⁷Liptovská Osada – husitský kostol, <http://www.ohrozenekostoly.sk/db/databaza/liptovská-osada>, citováno 1. 10. 2017

⁹⁸ Nová budova měst. školy v Olomouci – Pavlovičkách, *Stavební rádce* II, 1929, č. 30, s. 390.

⁹⁹ Martina Mertová, Korespondence ze dne 25. 11. 2017

¹⁰⁰ Martina Mertová, *Smíšená měšťanská škola v Olomouci – Pavlovičkách*, nepublikované katalogové heslo projektu *Slavné české školy*, Olomouc 2016, <http://www.slavnestavby.cz/stavby/103/>, dohledáno 6. 12. 2017

v sedlové střeše. Na fasádě orientované do vnitrobloku se vertikální členění opakuje. Prostřední část, rizalit, zakončuje valbová střecha. V prvním patře se k rizalitu připojují postranní arkýře, které plní funkci balkónů. V přízemí ve středu domu umístěná komunikace spojuje vchody v ose budovy. Schodiště umístěné v zadní části propojuje jednotlivá patra.

Přízemí sloužilo dvěma obchodům se sklady umístěnými po stranách vchodu. Několikastupňovým schodištěm přístupná hala vedla do dvou symetrických jednopokojových bytů s kuchyní, spíží a toaletou. První, třetí a čtvrté patro mělo vždy po dvou bytech. Menší jednopokojový měl kuchyni se spíží, balkonem a pokojem pro služku a oddělené hygienické místnosti. Větší byt, který zrcadlil tuto dispozici, disponoval jedním velkým pokojem navíc. Druhé patro sloužilo jedinému, velkoryse pojatému bytu. Podlouhlá předsíň v samém centru čtyřpokojového bytu vedla do tří prostorných pokojů, dále do ložnice s balkónem a do koupelny, přístupné také z ložnice. Naproti koupelny vedly dveře do šatny, na samostatné wc a do kuchyně s balkónem, přes kterou se vcházelo do spíže a malého pokojíku služebné. Byt architekt orientoval tak, že oddychovou část směřoval do klidného vnitrobloku, společenskou zónu pak na západ, kde přítomnost potenciálně rušné ulice vyvážil vlnitý výhled na park. V případě menších bytů byly do ulice orientované pokoje a do vnitrobloku kuchyně s pokojíkem služky. Neobývaný krov sloužil pouze pro společnou prádelnu.

V roce 1935 vypsala Rolnická spořitelna soutěž na novou stavbu na olomouckém Horním náměstí č. 6. Zúčastnili se jí Hubert Aust, Jaroslav Česal, Bohuslav Fuchs, Josef Macharáček a Rudolf Drobník, účast odmítl Miloš Laml. Městskou regulační komisí byl proti Fuchsovu návrhu prosazen projekt Huberta Austa. Ještě toho roku jej realizoval stavitel Jaroslav Česal. Austova stavba nese konzervativní průčelí, které narušilo exponovanou frontu náměstí jak převýšeností, tak i rytmem oken a jejich poměry. Novostavba spořitelny [56-61] na Horním náměstí č. p. 366/6 představuje jednu z Austových staveb, při jejíž realizaci se přizpůsobil *„tlaku městské stavební komise a s velkou pravděpodobností i brněnskému památkovému úřadu, jenž tehdy vedl Stanislav Sochor a s nímž olomoučtí konzultovali všechny intervence v historickém jádru Olomouce ... Je to vědomě kontextuální práce ovlivněná představami a požadavky tehdejšího vedení města a jeho poradních orgánů, ale i osobním názorem Austovým“*.¹⁰¹ Fasádu čtyřpatrové budovy Rolnické spořitelny Aust vybudoval tenkou, nehmotnou v duchu funkcionalismu, v římsách mezaninového patra se projevuje konstruktivismus. Sedlová střecha přechází z uliční strany do fasády a zakrývá neprůchozí lodžii, která osvětluje pokoje v podkrovním bytě.

Přízemím spořitelny probíhala přímá komunikace od hlavního vchodu z Horního náměstí přes vestibul s výtahem na otevřenou dvoranu, odkud se dále dalo vejít do zadního traktu

¹⁰¹ Martina Mertová, Korespondence ze dne 25. 11. 2017

objektu. Ze vstupu v budově spořitelny byly přístupné všechny hlavní místnosti – zasedací síň, ředitelna a expedice opatřená světlíkem. Schodištěm, případně výtahem, se dalo vystoupat do nadzemních podlaží, která architekt vyřešil identicky. První až čtvrté patro sloužily pouze jednomu bytu se čtyřmi pokoji, kuchyní, lázní a toaletou, spíží, pokojem pro služku a krytou zahradou. V podkroví se nacházely dva skrovné jednopokojové byty s kuchyní, společné wc se nacházelo na chodbě, vedle prádelny s přístupem na terasu. Hubert Aust adaptoval také prostory domu 8. května 1046/38, který tvořil zmíněný zadní trakt spořitelny. Klenuté přízemí s čekárnou, trezorem a ředitelnou sloužilo spořitelně, první a druhé patro nájemníkům. Dva byty totožné dispozice obsahovaly tři pokoje, kuchyň, koupelnu, samostatnou toaletu, spíž a balkon přístupný z předsíně. Novostavbu spořitelny měl Hubert Aust možnost upravit roku 1948, kdy navrhl adaptaci a rozšíření provozovny. K nepatrně upraveným stávajícím prostorům přidal souběžný úzký pás dalších pracovních místností. Jednoduchá okna byla sice obdélná, avšak ve zřetelných šambránách a z většiny prosklená, parter působí moderněji nejspíš pouze díky reprezentační funkci a plošným výlohám. V dnešní době fasáda spořitelny odkazuje na Austův návrh jen nejasně. Na náměstí dnes najdeme stavbu postrádající onu nehmotnou eleganci a nadčasovost.

Jako příklad četných adaptací fasád a interiérů nám skvěle poslouží poměrně komplikovaná úprava interiérů a jedné z fasád domů manželů Ferdinanda a Marie Čtvrtečkových a paní Marie Bořkovcové [62-65], kterou Hubert Aust řešil roku 1937. Dům, situovaný mezi ulicemi odlišné úrovně, měl dva samostatné vchody, z ulice Ostružnická č. p. 42 orientovaný severozápadně a z ulice Ztracená č. p. 33 jihovýchodně. Dům stojí v historické řadové zástavbě a těsně přiléhá k sousedním domům. Jelikož ulice Ztracená a Ostružnická mají různou výškovou úroveň, přízemí z ulice Ztracená převyšuje přízemí přístupné z Ostružnické asi o dva metry. Od toho se také odvíjí různé úrovně pater obytných prostor. To z objektu nepřímo činí dvě jednotlivé budovy, propojené dvěma centrálními vertikálními komunikacemi. Budovy z obou stran vizuálně odlišují fasády. Z Ostružnické ulice Aust fasádu modifikoval v duchu funkcionalismu, na jednoduché a srozumitelné průčelí. Uliční frontu viditelně rozčlenil pomocí parteru s obkladačkami a rozměrnými výlohami po stranách vchodu a pravidelně rozmístěnými okny. Funkcionalistické prosté zpracování fasády pozoruhodně kontrastuje se složitým členěním interiérů. V ulici Ztracená architekt ponechal původní, historizující fasádu. Tím, že je dispozice členěná podélně i příčně, a využitím dvou nezávislých schodišť, je dům možné rozdělit na dva úzké solitérní trakty. Případně na dva samostatné domy se soukromými vchody. Obě točitá schodiště byla opatřena světlíky. Austův návrh adaptace využil variabilitu úrovní pater. Jednotlivé byty probíhají vždy napříč celou délkou objektu, přičemž prostory ze strany ulice Ztracené jsou oproti prostorům směřovaným do ulice Ostružnická zvýšené zhruba o jeden a půl metru. V patrech určených k bydlení umístil ze severozápadní strany pokoje a skladiště,

z jihovýchodní strany pak kuchyně, pokoje a hygienická zázemí. Obchodní místnost, kancelář a několik skladů situoval v různých úrovních a orientacích. Do současnosti objekt dospěl s několika opravami a rekonstrukcemi, nejzásadněji se úpravy projeví na fasádě, která pozbyla funkcionalistické ladnosti a vyváženosti.

Charakteristickou ukázkou Austovy pozdní funkcionalistické tvorby zastupuje s klidným průčelím, završeným střešní terasou, obytný dům manželů Eduarda a Františky Obrtelových [66-68]. Dům, navržený v dubnu roku 1938, stojí na Vlkově ulici č. p. 27 na parcele č. 70/21 v Olomouci-Lazcích a patří mezi Austovy nejmodernější počiny. Jedná se o nekompromisně funkcionalistickou čistou a jednoduchou kostku s vyváženými proporcemi, bez jakékoli zdobnosti. Nachází se v zástavbě rodinných domů, kdy zároveň s jedním z nich, těsně přiléhajícím, sdílí nosnou zeď. Obytné prostory pro několik nájemníků jsou vloženy do jediného dvoupatrového kvadratického tělesa s plochou (v současnosti sedlovou) střechou. Určitou plasticitu dodávají fasádě ze strany domu umístěný dvoupatrový arkýř, ve kterém je zabudovaný zastřešený hlavní vchod do domu, a ústupek v plášti stavby, který slouží jako terasa. Hmotu domu Aust členil poměrně tradičně, bez inovací. Na čelní fasádu umístil čtyři protáhlá okna, členěna na čtyři tabule, jinak je fasáda velmi jednoduchá, výsledné vyznění domu je tak jasné a čisté. Dvě menší okna umístěná souběžně s úrovní terénu osvětlovala suterén, esteticky splývala s obložením podesty domu, takže nepůsobila disharmonicky vzhledem k ploše fasády. Dnes v místech suterénních oken nalezneme dvojce samostatná garážová vrata.

Funkční dispoziční řešení sledovalo potřeby stavitelů i budoucích nájemníků. Bytové jednotky měly společný vchod, kterým se vstupní chodbou vcházelo k hlavnímu schodišti domu. Schodiště spojovalo jednotlivá patra od suterénu až po půdu, kde ústilo u vchodu na terasu. Z mezipodest schodiště se vcházelo do předsíní bytů v nadzemních patrech i suterénu. V suterénu se kromě nejmenšího bytu celého obytného domu nacházely také technické místnosti jako kotelna a prádelna. Suterénní byt na půdorysu písmene L situoval Aust do jihovýchodní části domu, takže obytné místnosti získaly potřebné světlo z vhodně umístěných oken i přes lokaci v suterénu. Ze skrovné předsíně se vstupovalo do malé koupelny s toaletou, osvětlenou světlíkem mezi zdmi domů Obrtelových a sousedů, a také do podlouhlé průchozí kuchyně. Hlavní pokoj, přístupný z kuchyně, sloužil jako obývací pokoj i ložnice. O patro výš se nacházel byt, jehož centrem byla předsíň, kterou jednotlivé pokoje obklopovaly. Nalevo od vchodu, po směru hodinových ručiček, vedly z předsíně dveře do nejprostornějšího pokoje, ložnice, koupelny, na samostatnou toaletu, do menšího pokoje a průchozí kuchyně. Pokoj služebné a sklad potravin byly přístupné z kuchyně. Každou z místností osvětlovala velká okna, pouze do koupelny s toaletou přiváděl světlo světlík. První patro dispozičně přesně odpovídalo přízemí. Jediným rozdílem zde byl z kuchyně přístupný balkon. Ten v šířce kuchyně vystupoval z fasády do úrovně arkýře, který tak balkon dával částečné soukromí a zívětrí. Po schodišti se

dalo vystoupat až na půdu, kterou osvětlovala dvě dlouhá úzká okna v čele fasády. Pohledem z ulice však tyto půdní prostory nejsou viditelné. Z podesty schodiště na půdě se dalo vejít také na střešní terasu, která sloužila pravděpodobně všem nájemníkům domu. V současnosti tento dům slouží jako ubytování pro studenty.

Jako další stavbu, příklad Austova čerpání z funkcionalismu, lze uvést nájemní dům Josefa a Viktorie Kopeckých [72-75] na ulici Dobnerova č. p. 21 z roku 1939. Průčelí domu Kopeckých je minimalistické, členěné jen okenními otvory a zakončené plochou střechou s terasou. Jejich schválení městskou radou proběhlo 4. 5. 1939. Jde o volně stojící třípodlažní obytný dům. Aust dům navrhl jako kompaktní hranolový objem, jehož členitost akcentují různě vysoké arkýře. Z čelní fasády orientované na východ vystupuje dvoupodlažní rizalit, na němž leží prostorná terasa. Tuto část domu prolamují čtyři velká okna, jasně odkazující k funkci vnitřních obytných prostor. Za rizalitem ponechal Aust fasádu velmi jednoduchou, pouze v úrovni terasy ji opatřil obkladačkami a úroveň suterénu zvýraznil strukturovanou omítkou. V její pravé části se nacházel vchod do domu, krytý jednoduchou plochou stříškou. Fasádu člení různě posazená okénka, z nichž některá jsou i rohová. Nejvzdálenější část jižní fasády opatřil Aust vertikálním úzkým pásem tabulkových oken, která osvětlovala koupelny jednotlivých bytů. Pod tímto pásem se nacházel vstup na zahradu. Západní strana domu se otevírala do zahrady třemi úrovněmi. Vyčnívající část s verandami bytů v přízemí i v prvním patře a s úzkými okny spíží a pokojů pro služebné předstupovala před jednoduše řešenou část stěny, opatřené pouze malými okny v úrovni suterénu. Při pohledu ze zahrady byla severní část domu s balkonem a vystupujícím třípodlažním arkýřem zapuštěna do terénu.

V suterénu se nacházely místnosti technického zázemí, jako komora, prádelna, tři sklepy, garáž a nejmenší byt. Tento byt byl přístupný jak schodištěm vedoucím k hlavnímu vchodu, tak i zadním vstupem přes verandu krytou závětrím. Z předsíně bytu se vcházelo na toaletu a do kuchyně. Kuchyně s rohovým oknem byla průchozí a zpřístupňovala pokoj a koupelnu. Byty v přízemí a prvním patře vyřešil architekt zcela totožně. Z podlouhlého předpokoje, přístupného ze schodiště domu, vedly dvoje dveře do dvou velkých pokojů orientovaných na ulici a propojených křídlovými dveřmi. Naproti vchodu do bytu se nacházel třetí pokoj, s rohovými okny. Z tohoto pokoje, stejně jako z předsíně, se vcházelo do malé chodbičky vedoucí ke koupelně a oddělené toaletě. Z předsíně vedly dveře také na prostornou, zčásti chráněnou verandu s výhledem do zahrady a do průchozí kuchyně. Kuchyně poskytovala přístup ke spíží, služčině pokojí a balkónu zastíněnému předstupujícím rizalitem, který tak balkónu poskytoval částečnou privátnost. V dispozičním řešení nejen popsanych bytů, ale také vchodu, umístění schodiště a vstupní hale, se promítá Austovo schéma z o rok staršího obytného domu manželů Obrtelových na Vlkově ulici č. p. 27. Na rozdíl od domu Obrtelových, půda domu Kopeckých byla obyvatelná. Jednopokojový byt na půdoryse obdélníka zabíral pouze

nepatrnou část plochy podkroví. Z předsíně přístupné všem obyvatelům domu se vcházelo na půdu a na rozlehlou verandu. Třetí dveře vedly přímo do hlavního pokoje bytu, odtud potom přes malou chodbičku do koupelny a na samostatnou toaletu. Tento byt Aust vyřešil podobně jako suterénní, díky vynechání kuchyně v podkrovním bytě si však mohl dovolit navrhnout pokoj a koupelnu prostornější. Dům prošel poměrně necitlivou rekonstrukcí. Půdní byt byl zvětšen o plochu dřívější verandy – hmota čelní fasády se tak stala jednolitou. Vystupuje z ní jen mírně předsazený úzký pás s vertikálními okny nad vchodem, po rekonstrukci umístěném v čelní stěně domu.

V polovině třicátých let se Austovi opět naskytla možnost projektovat pro Církev československou husitskou. V roce 1936 začala rada starších uvažovat o zbudování kolumbária.¹⁰² Dosavadní prostory navazující na vnitřní předsíň kostela určené pro ukládání uren s popelem zesnulých již nedostačovaly. Pod liturgickou síní se původně nacházel prostorný přednáškový sál, který církev hojně využívala k různým vzdělávacím a kulturním akcím, včetně představení amatérského divadla pro děti. V květnu roku 1937 se přistoupilo na přestavbu přednáškového sálu Husova sboru na kolumbárium. Rada opět zvolila za projektanta Austa, který udržel architektonickou jednotu stavby. Bylo nutno vybourat původní okna, zadržet některé dveře, včetně původního hlavního vchodu do sálu, vybudovat nový boční vstupní prostor a vyměnit stávající plynové topení. Průběh stavby pozastavil počátek druhé světové války. Po komplikacích se s výstavbou začalo až v září roku 1940. Jako stavitele vybrala církev Jana Komrsku z Olomouce-Lazců. Počátkem roku 1941 se už pokládaly ležaté mramorové plotny, tvořící dna schránek. Na Velký pátek v dubnu roku 1942 bylo rozměrné kolumbárium [83] otevřeno. Schránky kolumbária horizontálně dělí plotny ze sliveneckého mramoru a uzavírají je travertinové desky. Celý prostor si uchovává charakter liturgického prostoru se stolem Páně v centru na pódiu. Visí zde plastika Krista křísícího Lazara od Františka Bílka s názvem „*Můj přítel spí – jdu, abych jej ze sna probudil*“.¹⁰³ Netypickou ukázkou Austovy tvorby představuje protiletický úkryt v domě Václava a Anny Prchalových [76] v Olomouci na Ostružnické ulici č. p. 360/7. Plán vypracoval během celkové adaptace místností domu. Od tohoto období hrají stěžejní roli v projektech Huberta Austa úpravy domů a bytů.

¹⁰² Viz. Urban (pozn. 3), s. 110.

¹⁰³ David Pešek, *František Bílek. Život, dílo a působení v CČSH*. (diplomová práce), Katedra církevních dějin, ETF UK, Praha, 2007.

7.3. Pozdní práce

Při adaptacích rodinných domů a bytů, výstavbách technických staveb a úpravách podniků v pozdních letech zužitkoval Aust školení u klasicistního učitele, vyvinutý cit pro materiál a zkušenosti ze studia starodávného, zejména barokního nábytku.¹⁰⁴

Změna kulturního klimatu po válce a nastolení komunistického režimu v roce 1948 měly vliv samozřejmě i na architekturu. Architekti opustili vlastní kanceláře a zapojili se do kolektivní projekční praxe pod státním projektovým ústavem, budoucím Stavoprojektem. Nabídku stát se vedoucím Stavoprojektu po penzionovaném architektu Novákovi Aust zásadně odmítl kvůli pokročilému věku a tuto pozici postoupil mladému architektu, Karlu Typovskému. Hubert Aust pracoval u Typovského v ateliéru T jako jeden ze čtyř projektantů, mezi nimiž se objevil například i Václav Capoušek. Aust měl svoji pracovní čtyřčlennou skupinu: vrchního konstruktéra Luboše Faksu, který dělal všechny prováděcí projekty podle jeho návrhů, projektanta a dvě kresličky. Hlavním Austovým projektem v této době byly objekty pro MORA MORAVIA Mar. Údolí, zejména opravy bombardováním zničených částí a hal, spojené s výstavbou obytných domů. Spolu s Typovským se připravovali také na kulturní dům v Mariánském údolí. Na tuto spolupráci při našem rozhovoru vzpomínal pan Typovský: „... vždycky jsme seděli mimo – on měl svoji skupinu a já svoji – tak jsem potom vždycky chodil k němu a říkali jsme si, co a jak by bylo dobrý, ukazovali jsme si kresby, co jsme měli. No, a jako to dopadlo dál? Já ani nevím, nastaly různé situace, já jsem musel pracovat pro Ostravu, a pan Aust onemocněl. To víte, vykouřil dvacet třicet cigaret denně, kašlal pořád. Nakonec asi za půl roku odešel do důchodu, a tak jsme projekt pro Mariánské Údolí nedokončili“.¹⁰⁵ Aust vyprojektoval v té době mj. nadstavbu první československé pojišťovny v Olomouci [79-81], přestavbu prostějovské synagogy na Husův sbor církve československé [82,83], ve které reagoval na podněty monumentalizujících a klasicizujících tendencí 20. let,¹⁰⁶ navrhl rodinný dvojdům J. Jordánové a A. Austové na Darwinově č. 221/8 na Svatém Kopečku a vyprojektoval soubor obytných domů na Dvořákově ulici č. 18–30 [84,85] v Olomouci.

Domy pro Vojenskou stavební správu v Olomouci nazvané „Sídliště na Dvořákově třídě“ svou historizující formou a unifikací zastupují v Austově tvorbě etapu směřující k socialistickému realismu. Slovy Martiny Mertové: „Pod ateliérovým vedením Vladimíra Vychodila uplatnil pro tento obytný soubor drobného měřítka upravený typový projekt (T 11 A/ 52). Každý ze tří členitých bloků stavěný tradiční zděnou technologií pojal 84 bytových

¹⁰⁴ Karel Typovský, Rozhovor ze dne 10. 11. 2017.

¹⁰⁵ Karel Typovský, Rozhovor ze dne 10. 11. 2017.

¹⁰⁶ Vladimír Šlapeta – Pavel Zatloukal, Moderní architektura v Prostějově, in: *Památky a příroda: časopis státní památkové péče a ochrany přírody*, ročník 5, Praha 1982, s. 265.

*jednotek. Domy klasického střihu s malými okny a valbovými střechami, jež se druží do symetrické kompozice s motivem čestného dvora, dekorují místy ještě dodnes zachované decentní ornamentální motivy. Soustředily se na rizality a orámování vstupů, zábradlí úzkých francouzských oken a květinové koše klasicky dělených oken“.*¹⁰⁷

V samém závěru života se s Karlem Typovským, Jindřichem Burgerem a Radimem Dejmalem podílel na výstavbě obytného domu a řešení bloku 34 na Ulici Werichova 2 a v Havířově.

¹⁰⁷ Martina Mertová, *Olomouc, Sídliště III. pětiletky. Stavebně historický vývoj sídliště a zhodnocení jeho urbanisticko-architektonických kvalit jako podklad pro zpracování regulačních plánů RP-10 „Sídliště Na Vozovce“, RP-22 „Sídliště Neředín - Nová Ulice“* (nepublikovaný rukopis), Magistrát města Olomouce, Olomouc 2015, s. 6.

8. Závěr

Ve své práci jsem se pokusila nastínit, kromě životních osudů, především architektonickou tvorbu Huberta Austa v Olomouci. Hubert Aust může být považován za jednoho z nejvýznamnějších olomouckých architektů své doby. Kvalitní vzdělání, které se mu dostalo, napomohlo k dobrému renomé v rodném městě i blízkém okolí. Během studií získal mimo skvělého řemeslného školení i doživotní víru ve vysoce humanizující poslání architektury. Citelný akord Plečnikova dědictví v Austově díle nejsilněji vystupoval u projektů slavnostního charakteru, praxe akademického architekta mu však častěji přinášela úkoly praktického rázu. Orientace směrem k neoklasicizujícímu, historizujícímu a monumentalizujícímu výrazu a opatrnost, s jakou se inspiroval moderními trendy, vycházely nejméně ze dvou hledisek. Jednak z klasického vzdělání, jež se mu dostalo u Plečnika, a jednak z katolické, provinční Olomouce, která svými zásahy a vlivnými konvenčními názory nepopíratelně ovlivnila nejen architektův vývoj, ale zároveň také olomoucký kulturní život a vstřebávání moderních tendencí. Takřka celý život se Hubert Aust věnoval projektům a návrhům rodinných domů, jejich úpravám a vnitřnímu vybavení, proslavil se však zejména projekty veřejných staveb pro město Olomouc. Nejzásadnějším přínosem Austovy tvorby však zůstává citlivý přístup k architektuře, která si neklade za cíl na sebe upozornit, ale naopak přirozeně splynout s okolím a dotvořit tak harmonické prostředí, to vše s ohledem na potřeby klientů a obyvatel.

Meziválečná doba, do které spadá většina významných Austových realizací, se vyznačuje pluralitou a komplikovaností. Tři hlavní proudy – předválečný kubismus, dekorativismus a funkcionalismus – určovaly vývoj architektury. Období po roce 1945 se nepokládá za příliš příznivé pro novou kvalitní výstavbu rodinných domů, kterým se Aust dříve věnoval. Architekti v té době nemohli očekávat zakázku na výstavbu rodinného domu, režim se zajímal předně o výstavbu rozlehlých sídlišť jakožto bydlení pro co největší počet občanů. V tomto závěrečném období tvorby se Aust stal zaměstnancem Stavoprojektu a věnoval se vyjma výstavby obytných domů (viz domy na Dvořákově ulici) i menším zakázkám, adaptacím bytů, úpravám a vybavení pokojů či obchodů.

Otázkou zůstává, zda Austův pokojně tradiční přístup k zakázkám pramenil z jeho osobního přesvědčení a obdivu ke starobylému umění nebo se podvolil nárokům rodného kraje. Zde vzpomeňme na architekta Karla Řepu, který se potýkal s podobnou situací v Pardubicích a na rozdíl od Austa dospěl k poetičtějším formám.¹⁰⁸

Na závěr práce s potěšením předám krásnou vzpomínku na Huberta Austa, kterou vyslovil pan Typovský během našeho setkání: „*Mám na něj jenom pěkné vzpomínky, opravdu. ... Měl*

¹⁰⁸ Viz Štěpán Bartoš (pozn. 73).

jednu takovou zvláštnost. Když navrhoval projekty, nápady, dělal to vždycky v takovém úžasné malém, mrňavém měřítku. A já jsem vždycky přemýšlel jak a proč on to tak dělá... Nakonec jsem zjistil, že v tom malém měřítku to dělal proto, protože obsahoval ve své paměti větší prostor. On projekt, který řešil, vznesl do většího prostoru. Což je u architekta strašně důležité, aby to prostředí nějakým způsobem postihl. To není jenom o tom, něco vymyslet a umístit to někde jen tak, to není správné. On to měl v tom malém měřítku, a přitom to okolí vnímal. To je taková zvláštnost, co jsem u žádného jiného architekta neviděl“.¹⁰⁹

¹⁰⁹ Karel Typovský, Rozhovor ze dne 10. 11. 2017.

9. Seznam prací Huberta Austa

9.1. Seznam prací Huberta Austa v Olomouci

Návrh na diecézní dům církve československé v Olomouci, 1923, nerealizováno, MUO A 24

Husův sbor církve československé, 1924–26, MUO A 25
U Husova sboru č. p. 538, Nová Ulice, Olomouc

Rodinný dům M. Rožánkové-Drábkové, 1924–1927, nerealizováno, MUO A 26
Dvořákova č. p. 62, Olomouc

Ateliér M. Rožánkové-Drábkové, 1924–1927, zbořeno, MUO A 26
Dvořákova č. p. 62, Olomouc

Obytné domy stavebního a bytového družstva Nová rodina, s. V. Hejným, 1925, MUO A 27
Wanklova č. p. 1172/14, Kpt. Nálepky 777/4 a 778/6, Dukelská 1173/19, Olomouc

Jihoslovenské mauzoleum v Bezručových sadech, Olomouc, 1926,
Bezručovy sady, Olomouc

Česká obecná škola, Olomouc-Povel, 1926, MUO A 1399
Holečkova č. p. 193/10, Povel, Olomouc

Rodinný dům J. Pletánka, Olomouc-Černovír, 1926, objekt neidentifikován, MUO A 1400

Návrh na Umělecký dům v Olomouci, všechny čtyři varianty, 1927, nerealizováno, MUO A 434

Obchodní a obytný dům V. Svobody, 1927–1928, MUO A 27
Legionářská č. p. 797/3, Olomouc

Husův sbor, Olomouc, 1931, objekt neidentifikován, MUO A 1405

Dům F. Horáka, Olomouc, 1931, objekt neidentifikován, MUO A 1406

Rodinný dům F. a E. Šuráňových, Olomouc –Lazce, 1931, MUO A 1407

Jiříčkova č. p. 195/1, Lazce, Olomouc

Adaptace kavárny B. Drápala, Olomouc, 1932, 1937, MUO A 1410

Rodinný dům dr. H. Vlacha, 1932

Polská č. p. 436/32, Olomouc

Nájemní dům J. A Z. Vitoulových, 1932, MUO A 1409

tř. Spojenců č. p. 1025/27, Olomouc

Nájemní dům H. a J. Dubských, 1932, MUO A 1408

tř. Spojenců č. p. 1024/29, Olomouc

Lékárna dr. Vlacha, Olomouc, 1933, objekt neidentifikován, MUO A 1411

Návrh náhrobku, 1934, objekt neidentifikován, MUO A 1412

Rodinný dům J. a M. Krčových, Olomouc-Lazce, 1934, MUO A 1413

Vlkova č. p. 268/2, Lazce, Olomouc

Rolnická spořitelna, Olomouc, 1935, 1941, 1947–1948, přestavěno, MUO A 1414

Horní náměstí č. p. 366/6, Olomouc

Pasáž a adaptace obchodních sání, 1936

Horní náměstí č. p. 367/5, Olomouc

Úprava domu čp. 367, Olomouc, 1936, MUO A 1869

Horní náměstí č. p. 367/5, Olomouc

Adaptace domů F. a M. Čtverečkových a M. Bořkovicové, 1937, MUO A 1419

Ostružnická č. p. 342/40, Olomouc

Adaptace bytu a přístavba kanceláře ve dvoře domu J. Popelky, 1938, MUO A 1425

Horní náměstí č. p. 369/3, Olomouc

Adaptace obchodního lokálu F. Novotného, Olomouc – Holice, 1938, objekt neidentifikován, MUO A 1421

Rodinný dům E. Obrtela, 1938

Vlkova č. p. 289/27, Olomouc

Nákladní garáže s bytem hlídače J. a M. Psotových, Olomouc-Samotičky, 1938

Kopecká č. p. 145/15, Samotičky, Olomouc

Rodinný dům B. a O. Walterových, Olomouc-Hodolany, 1938, zbořeno, MUO A 1422

Stará Víska č. p. 271/26, Hodolany, Olomouc

Zahradní besídka K. Puflera a R. Čajanové, Olomouc – Neředín, 1938, MUO A 1423

Neředínská č. p. 55/17, Neředín, Olomouc

Adaptace bytu a úprava výlohy v domě J. Prchala, 1939, MUO A 1424

Ostružnická č. p. 310/7, Olomouc

Adaptace bytu R. Kudly, Olomouc, 1939, MUO A 1426

Nová Ulice č. p. 432/14, Olomouc

Nájemní dům J. Kopeckého, 1939, MUO A 29

Dobnerova č. p. 678/21, Nová ulice, Olomouc

Plán protiletectvého úkrytu v domě V. a A. Prchalových, 1939, MUO A 1424

Ostružnická č. p. 360/7, Olomouc

Nadstavba domu J. Pernici, Olomouc – Nová Ulice, 1940, zbořeno, MUO A 1427

Brněnská č. p. 26, Nová Ulice, Olomouc

Zařízení bytu I. Anderové, Olomouc, 1941 – 1942, objekt neidentifikován, MUO A 1428

Drogerie J. Kopeckého, Olomouc, 1941 – 1942, objekt neidentifikován, MUO A 1429

Adaptace a zařzení bytu J. a B. Anderových, Olomouc, 1941, MUO A 1430

Vídeňská č. p. 561/16, Olomouc

Vlastní dům architekta, Olomouc – Holice, 1941, zbořeno, MUO A 1431

Hodolanská č. p. 370/52, Holice, Olomouc

Adaptace domu A. a S. Svozilových, Olomouc – Hejčín, 1941, MUO A 1432

Erenburgova č. p. 262/13, Hejčín, Olomouc

Adaptace domu pí Tomečkové, Olomouc, 1941, MUO A 1433

Pekařská č. p. 617/1, Olomouc

Adaptace rolnické záložny, Olomouc – Sv. Kopeček, 1941, objekt neidentifikován, MUO A 1434

Zařízení Obchodní zadruby, Olomouc, 1942, objekt neidentifikován, MUO A 1435

Adaptace bytu, 1943, objekt neidentifikován, MUO A 1437

Návrh na kůlnu v zahradě manželů Puflerových, Olomouc, 1943, objekt neidentifikován, MUO A 1475

Zařízení bytu O. Mikesky, Olomouc, 1945, objekt neidentifikován, MUO A 1438

Adaptace domu Z. Rozsypala, Olomouc – Hodolany, 1945, MUO A 1439

Geislerova č. p. 1187/40, Hodolany, Olomouc

Úprava kaple, Horka na Moravě, 1945, objekt neidentifikován, MUO A 1440

Adaptace domu J. a M. Benešových, Olomouc – Sv. Kopeček, 1945 – 1946, MUO A 1441

Svatý Kopeček č. p. 159/4, Svätý Kopeček, Olomouc

Náhrobek J. Beneše, Olomouc – Sv. Kopeček, 1945, objekt neidentifikován, MUO A 1442

Adaptace domu J. a F. Skácelových, Olomouc – Řepčín, 1945, MUO A 1443
Řepčinská ulice 108/16, Řepčín, Olomouc

Adaptace domu J. a M. Šmeralových, Olomouc – Sv. Kopeček, 1945 – 1947, objekt neidentifikován, MUO A 1445

Zařízení bytu sochaře R. Doležala, Olomouc, 1945 – 1946, objekt neidentifikován, MUO A 1446

Úprava baru hotelu Palác, Olomouc, 1945 – 1946, objekt neidentifikován, MUO A 1449

Pamětní deska J. a M. Čtvrtlíkových, Olomouc – Černovír, 1946, objekt neidentifikován, MUO A 1450

Přestavba hostince A. Dosoudila, Olomouc-Holice, 1946, objekt neidentifikován, MUO A 1451

Dům F. a J. Škodových, Olomouc-Chválkovice, 1946, MUO A 1454
Chválkovická 109/14 Chválkovice, Olomouc

Pamětní deska a úprava schránek na urny v Husově sboru, Olomouc – Hodolany, 1946, MUO A 1456

Úprava domu Z. Bořkovce, Ztracená ul., Olomouc, 1946, MUO A 1457
Ztracená ulice, Olomouc

Památník obětem za svobodu elektrických podniků, Olomouc, 1946, objekt neidentifikován, MUO A 1458

Adaptace domu M. Šišmové, Olomouc, čp. 439, 1946, MUO A 1459
Pavelčákova č. p. 439/10, Olomouc

Zařízení bytu dr. J. Martínka, Olomouc, 1947 – 1948, objekt neidentifikován, MUO A 1460

Adaptace domu B. Vařekové, Olomouc – Holice, čp. 163, 1947, MUO A 1461
Olomoucká č. p. 24/162, Holice, Olomouc

Rodinný dům dr. O. Černého, 1947, zbořeno, MUO A 1463
U solných mlýnů č. p. 484/42, Holice, Olomouc

Zařízení bytu J. Machýčka, Olomouc, 1948, objekt neidentifikován, MUO A 1466

Nadstavba První československé pojišťovny, 1948, MUO A 1467
Třída 1. máje č. p. 42/877, Olomouc

Úprava obchodu A. Stachovce, Olomouc, nám. Míru 24, objekt neidentifikován, MUO A 1468

Soubor obytných domů, upravený typ T-11, 1954–55, Archiv stavebního úřadu Magistrátu města Olomouce
Dvořákova č. p. 825/18 – 834/30, Olomouc

Návrh na regulaci části Olomouce v Nové Ulici, nerealizováno, MUO A 1469

Rodinný dvojdům J. Jordánové a A. Austové, MUO A 1470
Darwinova 221/8, Svatý Kopeček, Olomouc

Dveře Kvapilova domu, Olomouc – Chválkovice, objekt neidentifikován, MUO A 1472

Návrh na kostel, objekt neidentifikován, MUO A 1473

Návrh na stodolu, objekt neidentifikován, MUO A 1474

Návrh na kůlnu v zahradě manželů Puflerových, Olomouc, 1943, objekt neidentifikován, MUO A 1475

Ložnice RD, 1945, objekt neidentifikován, MUO A 1476

Společenský pokoj OM, 1945, objekt neidentifikován, MUO A 1477

Společenský pokoj kombinovaný s jídelnou, 1947, objekt neidentifikován, MUO A 1478

Skříňová přepážková stěna, objekt neidentifikován, MUO A 1479

Úprava domu čp. 367, Olomouc, 1936, objekt neidentifikován, MUO A 1869

Dveře Kvapilova domu, Olomouc – Chválkovice, objekt neidentifikován, MUO A 1472

9.2. Seznam prací Huberta Austa mimo Olomouc

Adaptace obytného domu H. Plháka, Háj u Mohelnice, 1927, objekt neidentifikován, MUO A 1401

Dům T. a M. Všetických, Dolany, 1928, objekt neidentifikován, MUO A 1402

Dům J. a J. Fialkových, Bystřice p. Hostýnem, 1928, objekt neidentifikován, MUO A 1403

Nadstavba obytného domu u hydroelektrárny M. Plháka, Nové Mlýny u Litovle, 1929, objekt neidentifikován, MUO A 1404

Husův sbor církve československé, 1930

Na vršku, Liptovská osada, Slovensko

Rodinný dům s hospodářskou budovou E. a A. Lakvových, Bohuňovice, 1935, MUO A 1415

6. května č. p. 109, Bohuňovice

Rolnická záložna v Bohuňovicích, 1935, MUO A 1416

V drahách č. p. 39, Bohuňovice

Garáže J. Vitoula, Měrotín, 1936, MUO A 1417

Rodinný dům M. a G. Kesselgruberových, Skalička u Zábřeha, 1937, MUO A 1418

Lidická č. p. 1037/13, Zábřeh na Moravě

Pila F. Feita, Bělkovice, 1943, objekt neidentifikován, MUO A 1436

Pomník sv. Václava, Mozkovice, 1945, MUO A 1444

Stolařská provozovna J. Spurného, Horka nad Moravou, 1946, MUO A 1452

Hostinec J. Mináře, 1946, MUO A 1455

Herbortice č. p. 2

Úprava domu V. Koupila, Uničov, 1946, objekt neidentifikován, MUO A 1453

Zařízení pánského pokoje dr. Černého, Šternberk, 1946, objekt neidentifikován,

MUO A 1447

Zařízení obývacího pokoje dr. Černého, Vsetín, 1946, objekt neidentifikován, MUO A

1448

Přestavba domu J. Ulšmída, Slatinice, 1947, objekt neidentifikován, MUO A 1462

Husův sbor, Prostějov, 1948 = Přestavba synagogy na Husův sbor církve

československé v Prostějově, 1948–1949, MUO A 1464

Demelova č. p. 32/1, Prostějov

Husův sbor, Rousínov, 1948, objekt neidentifikován, MUO A 1465

Zvonice církve československé husitské, Dolany, objekt neidentifikován, MUO A 1471

10. Summary

This bachelor's thesis introduces the life of Hubert Aust (1891–1955) and the architectural works he created for the city of Olomouc, his hometown. While describing his artistic development, attention is also paid to the historical context Olomouc's architecture, which originated during the creative years of his life, and his study at the Josef Plečnik school of decorative architecture. Hubert Aust was an architect closely intertwined with the city, with each shaping each other. An important element of his work is the careful placement of new buildings into spaces, taking into account existing buildings and surroundings. This thesis, divided into six main parts, describes the political, economic, and cultural situation in Olomouc, the architecture of the Haná metropolis, Professor Plečnik's school of decorative architecture in 1911–1914 and the life of Aust himself. A more detailed description of selected buildings is included in the Hubert Aust chapter. The chronologically-sorted catalogue then lists all of Aust's realized and unrealized work, which was not confined to Olomouc.

11. Bibliografie

Literatura

Josef Štěpánek, O sborech církve ČSL, in: *Drobné umění VI*, 1925.

Josef Plečnik, *Výběr prací: školy pro dekorativní architekturu v Praze z roku 1911–1921*, Praha 1927.

Stavební rádce II, 1929, č. 30

Jaroslav B. Švrček, *Moderní výtvarné umění na Moravě*, Brno 1933.

Jaroslav Pacák, *Mladé umění na Hané: pět let skupiny olomouckých výtvarníků: 1937–1942*.
Olomouc 1942.

Oldřich Starý, Dílo Josipa Plečnika, *Architektura*, Praha 1942.

O. Stefan, *Architektura, teorie, život, Život XVIII*, 1942.

František Urban, *Jak jsme pracovali*, Olomouc 1948.

Otakar Novotný, *Jan Kotěra a jeho doba*, Praha 1958.

Zdeněk Kudělka, *Bohuslav Fuchs*, Praha 1966.

Arnošt Skoupý, Vznik Jihoslovanského mauzolea v Olomouci, in: *Časopis Vlastivědné společnosti muzejní v Olomouci*, r. 60, č. 2-3, Olomouc 1970.

Jaroslava Staňková, Josef Pechar, *Tisíciletý vývoj architektury*, Praha 1971.

Josef Kšíř, *Olomoucké sady a parky*, Olomouc 1973.

Bohuslav Syrový, *Architektura svědectví dob*, Praha 1974.

Jaroslav Herout, *Slabikář návštěvníků památek*, Praha 1978.

Rostislav Švácha, Moderní meziválečná architektura v Olomouci, in: *Vlastivědný věstník moravský*, 1978, 30, č. 1.

Vladimír Šlapeta, Paul Engelmann a Jacques Groag, olomoučtí žáci Adolfa Loose, in: *Památky a příroda*, Praha 1978.

Felix Haas, *Architektura 20. století*, Praha 1980.

Josef Pechar – Petr Urlich, *Programy české architektury*, Praha 1981.

- Tomáš Černoušek - Vladimír Šlapeta - Pavel Zatloukal, *Olomoucká architektura 1900–1950*, Olomouc 1981.
- Vladimír Šlapeta – Pavel Zatloukal, Moderní architektura v Prostějově, in: *Památky a příroda: časopis státní památkové péče a ochrany přírody*, ročník 5, Praha 1982
- Pavel Zatloukal, *Olomoucká architektura 1850–1950. Stavebně historický průvodce. 1. Díl Městská památková rezervace*, Olomouc, 1982.
- Pavel Zatloukal, Olomoučtí architekti 20. století I., in: *Zprávy Krajského Vlastivědného muzea v Olomouci*, Olomouc 1984.
- Ivo Hlobil – Pavel Michna – Milan Togner, *Olomouc*, Praha 1984.
- Jan Sedlák, Náčrt dějin architektury na Moravě 1919–1938, in: Jaroslav Sedlák (ed.), *Uměleckohistorický sborník*, Brno 1985.
- Jindřich Vybíral, Architecturaperennis – Josip Plečnik, *Architekt XXXVIII*, 1992, č. 2, s. 5.
- Pavel Zatloukal, *100 let výtvarné kultury v Olomouci*, Olomouc 1995.
- Rostislav Švácha, *Od moderny k funkcionalismu*, Praha 1995.
- Andrew Herscher, Modernismus a dědictví historie. Případ Plečnikových studentů, *Architekt XLII*, 1996, č. 14/15, s. 54.
- Pavel Konečný – Pavel Michna, *Seznam nemovitých památek Olomouce*, Olomouc 1996.
- Jindřich Vybíral, Architekt Karel Řepa, *Architekt XVII*, 1996, č. 10, s. 34-35.
- Jindřich Vybíral, Paradox Plečnikovy školy, *Architekt XLII*, 1996, č. 14/15, s. 44-45.
- Otakar Nový, *Česká architektonická avantgarda*, Praha 1998.
- Jan Bystřický, *Olomouc. Průvodce městem a okolím*, Olomouc 1998.
- Zdeněk Lukeš, *Architektura 20. století*, Praha 2001.
- Damjan Prelovšek, *Josip Plečnik: život a dílo*, Šlapanice 2002.
- Jindřich Vybíral, *Mladí mistři*, Praha 2002.
- Miloš Trapl, V republice, in: *Olomouc. Malé dějiny města*, Olomouc 2002.
- Štěpán Bartoš, *Karel Řepa: pardubický architekt ve věku nejistot*, Pardubice 2003.
- Miloslav Pojsl, Olomouc. Husův sbor, in: *Dvanáct století naší architektury*, Olomouc 2003.

- Radomíra Sedláková, *Stavební slohy v Česku*, Praha 2004.
- Pavel Zatloukal, *Česká republika – architektura XX. století. Morava a Slezsko*, Praha 2005.
- Jiřina Růžková – Josef Škrabal, *Historický lexikon obcí České republiky 1869–2005*, Praha: Český statistický úřad, 2006.
- Milan Tichák, Dva slavné dny architekta AustaLjubav za Ljubav na cestě k pramenům víry, in: *Olomoucký deník*, č. 147, 2006.
- Bohdan Kaňák, *Husův sbor*, Olomouc 2007.
- David Pešek, *František Bílek. Život, dílo a působení v CČSH*. (diplomová práce), Katedra církevních dějin, ETF UK, Praha, 2007.
- Pavel Zatloukal (ed.), *Slavné vily Olomouckého kraje*, Praha 2007.
- Milan Kudyn, *Husovy sbory v Čechách a na Moravě. Architektura 1920–1940*. (diplomová práce), Katedra dějin umění, FF UP, Olomouc 2008.
- Markéta Svobodová, Architektonický vývoj sakrálních staveb Církve československé husitské ve 20. - 40. letech 20. století, in: Aleš Filip – Norbert Schmidt (ed.), *Dům Boží a brána nebe ve 20. století: studie o sakrální architektuře: [texty z kolokvia pořádaného Mikulovským centrem pro evropskou kulturu ve spolupráci se Státním archivem Břeclav se sídlem v Mikulově 5. - 6. 11. 2005]*, Brno, 2009, s. 84-97.
- Miloš Trapl, Politický vývoj, in: *Dějiny Olomouce 2*, Olomouc 2009.
- Barbora Weissová, „Antičnost versus klasičnost“ ve 20. letech 20. století v československé architektuře (diplomová práce), FF UK, Praha 2009.
- Jiří Šeral – Jana Burešová – Jindřich Schulz et al., *Dějiny Olomouce 2*, Olomouc 2009.
- Milan Tichák, *Lexikon olomouckých ulic*, Olomouc 2009.
- Hana Ličková, *Město Olomouc: vývoj a struktura obyvatelstva*. (bakalářská práce), Katedra geografie (Humánní geografie), PřF MUNI, Brno 2010.
- Kamila Hamplová, *Architektura v Olomouci po roce 1989* (bakalářská práce), FF UPOL, Olomouc 2011.

Leoš Mlčák – Kateřina Dolejší – Jakub Potůček, *Průvodce Olomoucí. Umělecké památky města*, Olomouc 2011.

Jindřich Vybíral, Bauer versus Plečnik. Sakrální architektura v pojetí dvou žáků Otto Wagnera, in: Jiří Horský, *Josip Plečnik a česká sakrální architektura první poloviny 20. století: (kostel Nejsvětějšího Srdce Páně jako součást střeoevropské architektonické scény): [sborník přednášek z mezinárodní konference: 5. listopadu 2011, Praha 2012, s. 18-19.*

Pavel Zatloukal, *Příběhy z dlouhého století*, Olomouc 2012.

Pavel Zatloukal, *Olomouc. Zmizelá Morava*, Praha - Litomyšl 2013

Jan Jeništa – Martina Mertová – Václav Dvořák, *Bilance: umění ve veřejném prostoru Olomouce v letech 1945–1989*, Olomouc 2016.

Prameny

Archiv hlavního města Prahy, oddělení 07, Fond 1379 – Vysoká škola umělecko-průmyslová, Praha 1, Alšovo nábř. 8, Vysoká škola umělecko-průmyslová v Praze 1885–1962, *Katalog speciální školy prof. Plečnika 1911/12, 1912/13, 1913/14 a 1914/15*, inventární čísla: 107, 108, 109 a 110.

Hubert Aust – František Petřík, *Stavební deník*, díl I. a II., 1925 – 27. Archiv CČSH Olomouc.
Ivana Hornišerová, *Husův sbor v Olomouci*, Olomouc 2007 (rkp.). Archiv CČSH Olomouc.
Muzeum umění Olomouc, sbírka architektury, fond *Hubert Aust*, ev. č. A 24-A29, A434, A1399-1479.

Internetové zdroje

www.archiweb.cz

www.slavnevilky.cz

Bohumír Kolář, Hubert Aust, dosud nedoceněná osobnost olomoucké architektury,

<https://www.olomouc.cz/zpravy/clanek/2005112105>, vyhledáno dne 16. 4. 2016.

Martina Mertová, *Smíšená měšťanská škola v Olomouci – Pavlovičkách*, nepublikované katalogové heslo projektu *Slavné české školy*, Olomouc 2016,
<http://www.slavnestavby.cz/stavby/103/>, dohledáno 6. 12. 2017.

Radomíra Sedláková (rec.), Čtyři Plečnikovi žáci, *Hospodářské noviny*,

<http://archiv.ihned.cz/c1-899652-ctyri-plecnikovi-zaci>, citováno 10. 2. 2017.

Liptovská Osada – husitský kostol <http://www.ohrozenekostoly.sk/db/databaza/liptovskaosada>,
citováno 1. 10. 2017.

Martin Strakoš (rec.), Soutěž na návrh Hanáckého divadla v Olomouci v letech 1921–1922,

European Theatre Architecture, <http://www.theatre-architecture.eu/cs/db.html?theatreId=192>,

citováno 14. 2. 2017.

12. Seznam obrazové přílohy

- [1] Hubert a Anna Austovi, z rodinného archivu pravnuka Huberta Austa.
- [2] Hubert Aust: Diecézní dům církve československé Husitské v Olomouci, 1923. Archiv MUO, inv. č. A 24.
- [4] Hubert Aust: Návrh stavby Husova sboru církve čs. Husitské v Olomouci, 1925, boční pohled. Archiv MUO, inv. č. A 24.
- [5] Hubert Aust: Návrh na stavbu Husova sboru v Olomouci, 1925, čelní pohled. Archiv Husova sboru.
- [6] Hubert Aust: Husův sbor církve čs. Husitské v Olomouci, 1925, snímek je z počátku třicátých let. Archiv Husova sboru.
- [7] Hubert Aust: Husův sbor církve čs. Husitské v Olomouci, 1925, čelní pohled. Foto: Martina Tošovská, 2017.
- [8] Hubert Aust: Husův sbor církve čs. Husitské v Olomouci, 1925, zadní pohled. Foto: Martina Tošovská, 2017.
- [9] Hubert Aust: Husův sbor církve čs. Husitské v Olomouci, 1925, detail sloupů. Foto: Martina Tošovská, 2017.
- [10] Hubert Aust: Husův sbor církve čs. Husitské v Olomouci, 1925, interiér. Foto: Martina Tošovská, 2017.
- [11] Hubert Aust: Rodinný dům manželů Drábkových v Olomouci, 1924, půdorysy. Archiv MUO, inv. č. A 26.
- [12] Hubert Aust: Rodinný dům manželů Drábkových v Olomouci, 1924, řez budovou. Archiv MUO, inv. č. A 26.
- [13] Hubert Aust: Rodinný dům manželů Drábkových v Olomouci, 1924, severní a jižní pohled. Archiv MUO, inv. č. A 26.
- [14] Hubert Aust: Rodinný dům manželů Drábkových v Olomouci, 1924, východní pohled. Archiv MUO, inv. č. A 26.
- [15] Hubert Aust: Rodinný dům manželů Drábkových v Olomouci, 1924, návrh dílny pana Drábka. Archiv MUO, inv. č. A 26.

- [16] Hubert Aust: Rodinný dům manželů Drábkových v Olomouci, 1924, dílenská budova pana Drábka. Archiv MUO, inv. č. A 26.
- [17] Hubert Aust: Obytné domy 'Nová rodina' v Olomouci, 1925. Foto: Martina Tošovská, 2017.
- [18] Hubert Aust: Jihoslovanské mauzoleum v Bezručových sadech, Olomouc, 1926, skica
Foto: Jiří Šeral – Jana Burešová – Jindřich Schulz et al., Dějiny Olomouce 2, Olomouc 2009, obr. č. 58.
- [19] Hubert Aust: Jihoslovanské mauzoleum v Bezručových sadech, Olomouc, 1926, čelní pohled. Foto: Martina Tošovská, 2017.
- [20] Hubert Aust: Jihoslovanské mauzoleum v Bezručových sadech, Olomouc, 1926. Foto: Martina Tošovská, 2017.
- [21] Hubert Aust: Jihoslovanské mauzoleum v Bezručových sadech, Olomouc, 1926, detail plastiky od Julia Pelikána. Foto: Martina Tošovská, 2017.
- [22] Hubert Aust: Obecná škola Olomouc - Povel, 1926, půdorys 1. patra. Archiv MUO, inv. č. A 1399.
- [23] Hubert Aust: Obecná škola Olomouc - Povel, 1926, řez stavbou. Archiv MUO, inv. č. A 1399.
- [24] Hubert Aust: Obecná škola, 1926. Zdroj: <https://www.turistika.cz/mista/olomouc-povel-drobne-pamatky/foto?id=232570>, vyhledáno 10. 11. 2017
- [25] Hubert Aust: Rodinný dům J. Pletánka, Olomouc - Černovír, 1926, půdorys. Archiv MUO, inv. č. A 1400.
- [26] Hubert Aust: Obchodní a obytný dům V. Svobody, 1927, půdorys přízemí. Archiv MUO, inv. č. A 27.
- [27] Hubert Aust: Obchodní a obytný dům V. Svobody, 1927, půdorys II. a III. patra. Archiv MUO, inv. č. A 27.
- [28] Hubert Aust: Obchodní a obytný dům V. Svobody, 1927, řez stavbou. Archiv MUO, inv. č. A 27.

- [29] Hubert Aust: Obchodní a obytný dům V. Svobody, 1927, návrh. Archiv MUO, inv. č. A 27.
- [30] Hubert Aust: Obchodní a obytný dům V. Svobody, 1927, čelní pohled. Foto: Martina Tošovská, 2017.
- [31] Hubert Aust: Obchodní a obytný dům V. Svobody, 1927, detaily sochařské výzdoby od Karla Lenharta. Foto: Martina Tošovská, 2017.
- [32] Hubert Aust: Návrh na umělecký dům v Olomouci, 1927. Archiv MUO, inv. č. A 434.
- [33] Hubert Aust: Návrh na umělecký dům v Olomouci, 1927, heslo "Iris", půdorys. Archiv MUO, inv. č. A 434.
- [34] Hubert Aust: Návrh na umělecký dům v Olomouci, 1927, heslo "Iris", fasáda. Archiv MUO, inv. č. A 434.
- [35] Hubert Aust: Návrh na umělecký dům v Olomouci, 1927, fasáda a půdorys. Archiv MUO, inv. č. A 434.
- [36] Hubert Aust: Návrh na umělecký dům v Olomouci, 1927, situace. Archiv MUO, inv. č. A 434.
- [37] Hubert Aust: Návrh na umělecký dům v Olomouci, 1927, heslo "1927", půdorys přízemí a 1. patra. Archiv MUO, inv. č. A 434.
- [38] Hubert Aust: Návrh na umělecký dům v Olomouci, 1927, heslo "1927", fasáda. Archiv MUO, inv. č. A 434.
- [39] Hubert Aust a Jan Macharáček: Měšťanská škola v Olomouci - Pavlovičkách, 1927 - 1929. Zdroj: <https://www.google.cz/maps>, vyhledáno 4. 12. 2017.
- [40] Hubert Aust: Husův sbor církve českolovenské v Liptovské Osadě, 1930, návrh na stavbu. Archiv MUO, inv. č. A 1405.
- [41] Hubert Aust: Husův sbor církve českolovenské v Liptovské Osadě, 1930, návrh na stavbu. Archiv MUO, inv. č. A 1405.
- [42] Hubert Aust: Husův sbor církve českolovenské v Liptovské Osadě, 1930, čelní pohled. Zdroj: <http://www.ohrozenekostoly.sk/db/databaza/liptovská-osada>, vyhledáno dne 24. 5. 2016.

- [43] Hubert Aust: Husův sbor církve českolovenské v Liptovské Osadě, 1930, zadní pohled.
Zdroj: <http://www.ohrozenekostoly.sk/db/databaza/liptovská-osada>, vyhledáno dne 24. 5. 2016.
- [44] Hubert Aust: Rodinný dům F. a E. Šuráňových, Olomouc - Lazce, 1931, půdorys. Archiv MUO, inv. č. A 1407.
- [45] Martina Tošovská. Obrázek 37 Hubert Aust: Rodinný dům F. a E. Šuráňových, Olomouc - Lazce, 1931, návrh stavby. Archiv MUO, inv. č. A 1407.
- [46] Hubert Aust: Rodinný dům F. a E. Šuráňových, Olomouc - Lazce, 1931, boční pohled.
Foto: Martina Tošovská, 2017.
- [47] Hubert Aust: Rodinný dům dr. H. Vlacha v Olomouci, 1932, čelní pohled. Foto: Martina Tošovská, 2017.
- [48] Hubert Aust: Nájemní dům J. a Z. Vitoulových v Olomouci, 1932, půdorysy. Archiv MUO, inv. č. A 1409.
- [49] Hubert Aust: Nájemní dům J. a Z. Vitoulových v Olomouci, 1932, návrh fasády. Archiv MUO, inv. č. A 1409.
- [50] Hubert Aust: Nájemní dům J. a Z. Vitoulových v Olomouci, 1932, čelní pohled. Foto: Martina Tošovská, 2017.
- [51] Hubert Aust: Nájemní dům H. a J. Dubských v Olomouci, 1932, čelní pohled. Foto: Martina Tošovská, 2017.
- [52] Hubert Aust: Návrhy náhrobku, 1934. Archiv MUO, inv. č. A 1412.
- [53] Hubert Aust: Rodinný dům J. a M. Krčových, Olomouc - Lazce, 1934, návrh stavby. Archiv MUO, inv. č. A 1413.
- [54] Hubert Aust: Rodinný dům J. a M. Krčových, Olomouc - Lazce, 1934, boční pohled. Foto: Martina Tošovská, 2017.
- [55] Hubert Aust: Rodinný dům J. a M. Krčových, Olomouc - Lazce, 1934, boční pohled. Foto: Martina Tošovská, 2017.
- [56] Hubert Aust: Rolnická spořitelna, 1935, půdorys sklepu a přízemí. Archiv MUO, inv. č. A 1414.

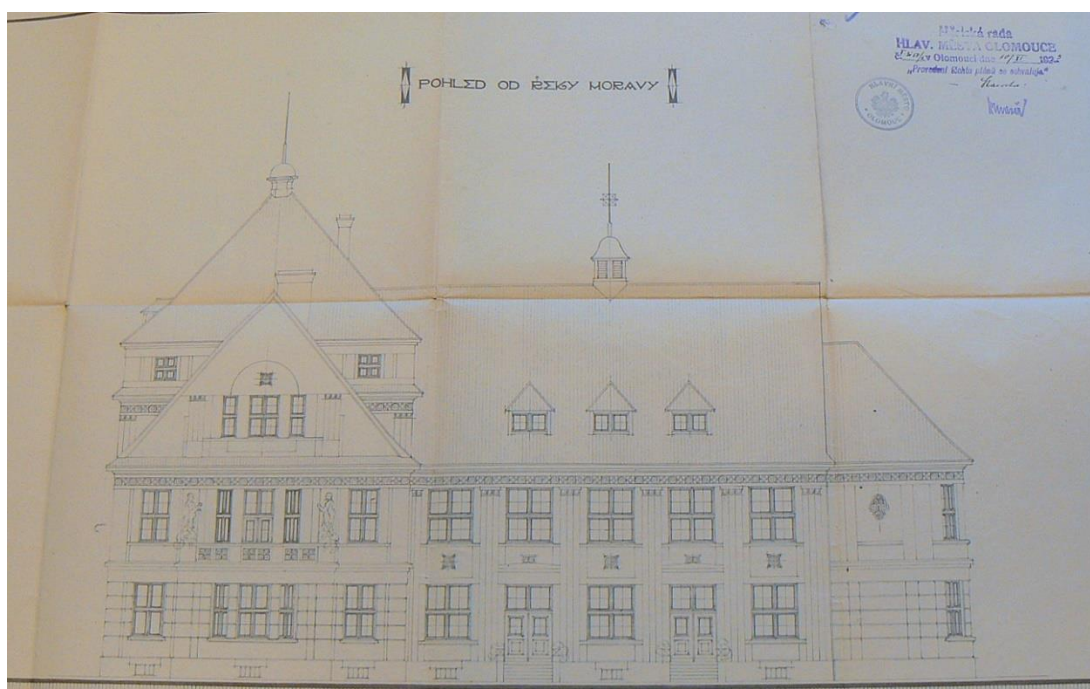
- [57] Hubert Aust: Rolnická spořitelna, 1935, půdorys 1.- 4 . patra. Archiv MUO, inv. č. A 1414.
- [58] Hubert Aust: Rolnická spořitelna, 1947, adaptace a rozšíření spořitelny. Archiv MUO, inv. č. A 1414.
- [59] Hubert Aust: Rolnická spořitelna, 1935, návrh fasády. Archiv MUO, inv. č. A 1414.
- [60] Hubert Aust: Rolnická spořitelna, 1947, návrh fasády. Archiv MUO, inv. č. A 1414.
- [61] Hubert Aust: Rolnická spořitelna, 1935, 1941, 1947 - 1948. Zdroj: <https://www.google.cz/maps>, vyhledáno 3. 12. 2017.
- [62] Hubert Aust: Adaptace domů F. a M. Čtvrtečkových a M. Bořkovcové, 1937, půdorys přízemí, 1. a 2. patra. Archiv MUO, inv. č. A 1419.
- [63] Hubert Aust: Adaptace domů F. a M. Čtvrtečkových a M. Bořkovcové, 1937, řez. Archiv MUO, inv. č. A 1419.
- [64] Hubert Aust: Adaptace domů F. a M. Čtvrtečkových a M. Bořkovcové, 1937, návrh fasády. Archiv MUO, inv. č. A 1419.
- [65] Hubert Aust: Adaptace domů F. a M. Čtvrtečkových a M. Bořkovcové, 1937, současný stav fasády. Foto: Martina Tošovská, 2017.
- [66] Hubert Aust: Rodinný dům E. Obrtela, 1938, půdorys suterénu, přízemí, 1. patra a krovu. Archiv MUO, inv. č. A 28.
- [67] Hubert Aust: Rodinný dům E. Obrtela, 1938, návrh. Archiv MUO, inv. č. A 28.
- [68] Hubert Aust: Rodinný dům E. Obrtela, 1938, boční pohled. Foto: Martina Tošovská, 2017.
- [69] Hubert Aust: Nákladní garáže s bytem hlídače J. a M. Psotových, 1938, půdorysy. Archiv MUO, inv. č. A 1420.
- [70] Hubert Aust: Rodinný dům B. a O. Walterových, 1938, půdorys 1. patra a krovu. Archiv MUO, inv. č. A 1420.
- [71] Hubert Aust: Rodinný dům B. a O. Walterových, 1938. Archiv MUO, inv. č. A 1422.
- [72] Hubert Aust: Nájemní dům J. Kopeckého, 1939, půdorysy sklepů a přízemí. Archiv MUO, inv. č. A 29.

- [73] Hubert Aust: Nájemní dům J. Kopeckého, 1939, půdorysy I. patra a podkroví. Archiv MUO, inv. č. A 29.
- [74] Hubert Aust: Nájemní dům J. Kopeckého, 1939, fasáda jižní a uliční. Archiv MUO, inv. č. A 29.
- [75] Hubert Aust: Nájemní dům J. Kopeckého, 1939. Foto: Martina Tošovská, 2017.
- [76] Hubert Aust: Plán protiletectvého úkrytu v domě V. a A. Prchalových, 1939. Archiv MUO, inv. č. A 1424.
- [77] Hubert Aust: Vlastní rodinný dům, 1941, návrh kanalizace. Archiv MUO, inv. č. A 1431.
- [78] Hubert Aust: Kolumbárium Husova sboru, 1942.
- Zdroj: <http://www.munimedia.cz/prispevek/olomouc-se-ucastni-akce-brany-pamatek-dokoran-zpristupnila-kostel-husuv-sbor-9020/>, vyhledáno 4. 12. 2017.
- [79] Hubert Aust: Nadstavba první československé pojišťovny, 1948, půdorys. Archiv MUO, inv. č. A 1467.
- [80] Hubert Aust: Nadstavba první československé pojišťovny, 1948, návrh fasády. Archiv MUO, inv. č. A 1467.
- [81] Hubert Aust: Nadstavba první československé pojišťovny, 1948, boční pohled. Foto: Martina Tošovská, 2017.
- [82] Hubert Aust: Husův sbor v Prostějově, 1948, čelní pohled. Archiv MUO, inv. č. A 1464.
- [83] Hubert Aust: Husův sbor v Prostějově, 1948, boční pohled. Zdroj: <http://www.cesh-pv.cz/fotky/husuv-sbor-v-prostejove/>, vyhledáno dne 5. 11. 2017.
- [84] Hubert Aust: Soubor obytných domů typu T-11, 1954-1955, zadní pohled. Foto: Martina Mertová, soukromý archiv.
- [85] Hubert Aust: Soubor obytných domů typu T-11, 1954-1955, situace. Foto: Martina Mertová, soukromý archiv.

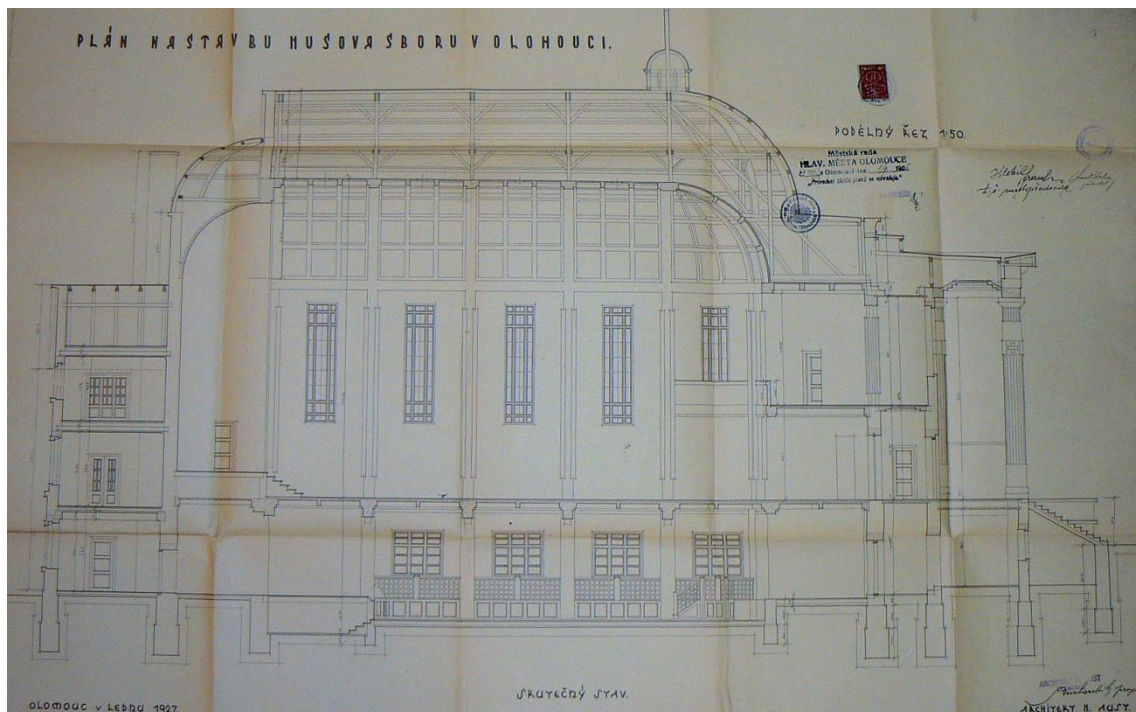
13. Obrazová příloha

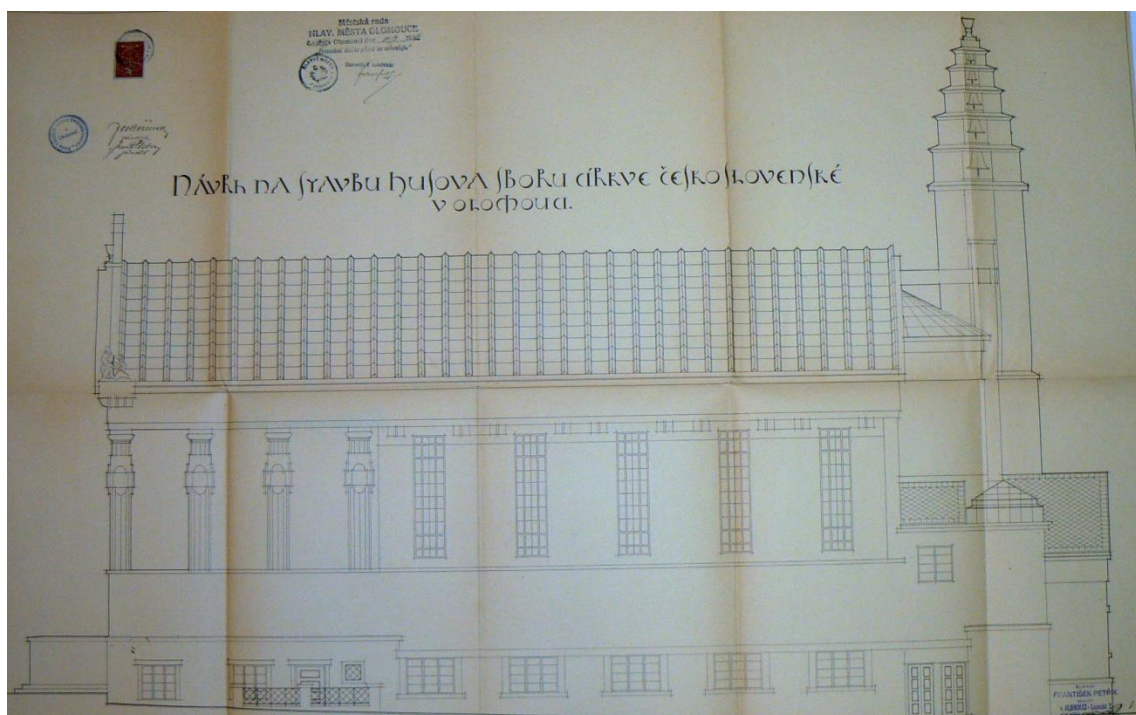
[1] Hubert a Anna Austovi, z rodinného archivu právníka Huberta Austa

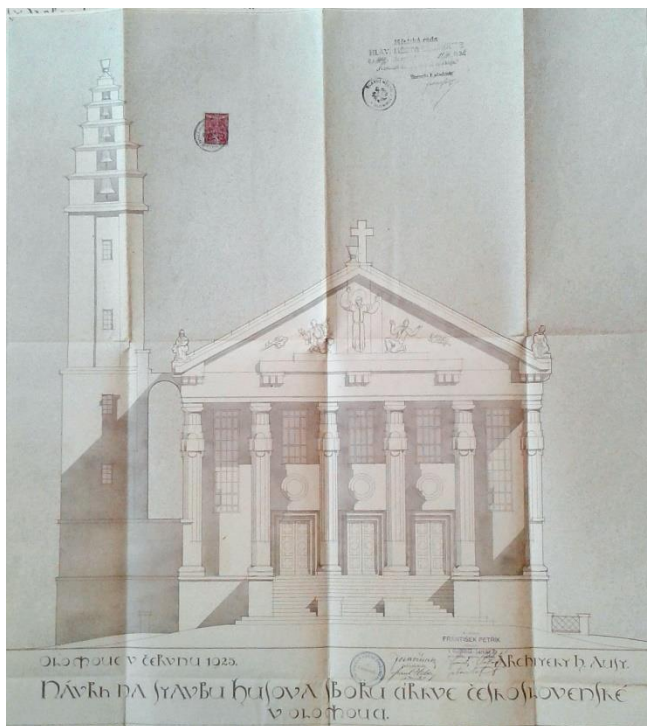
[2] Hubert Aust: Diecézní dům církve československé Husitské v Olomouci, 1923

[3] Aust Hubert: Podélný řez Husova sboru církve čs. Husitské v Olomouci, 1925

[4] Aust Hubert: Návrh stavby Husova sboru církve čs. Husitské v Olomouci, 1925, boční pohled

[5] Aust Hubert: Návrh na stavbu Husova sboru v Olomouci, 1925, čelní pohled

[6] Aust Hubert: Husův sbor církve čs. Husitské v Olomouci, 1925, snímek je z počátku třicátých let

[7] Aust Hubert: Husův sbor církve čs. Husitské v Olomouci, 1925, čelní pohled

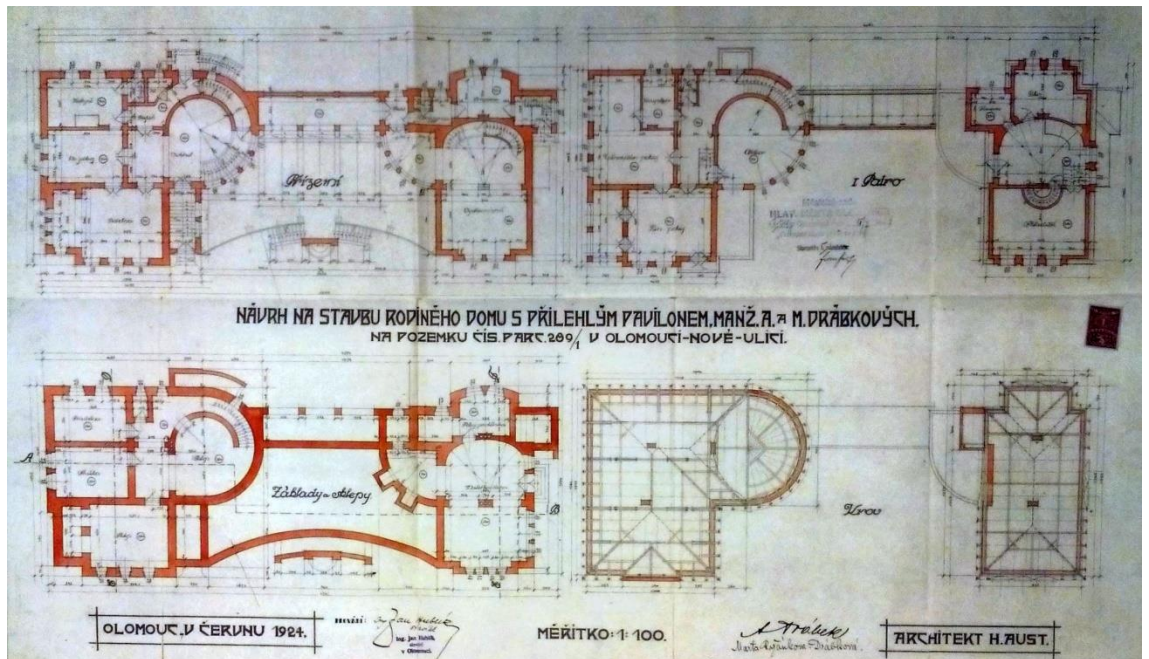
[8] Aust Hubert: Husův sbor církve čs. Husitské v Olomouci, 1925, zadní pohled

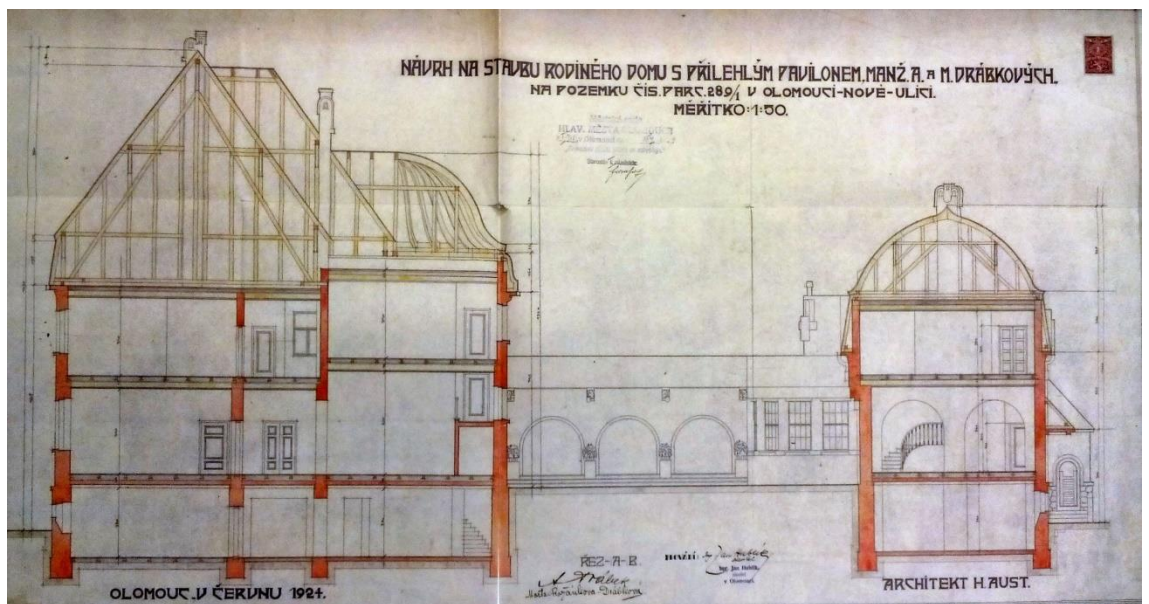
[9] Aust Hubert: Husův sbor církve čs. Husitské v Olomouci, 1925, detail sloupů

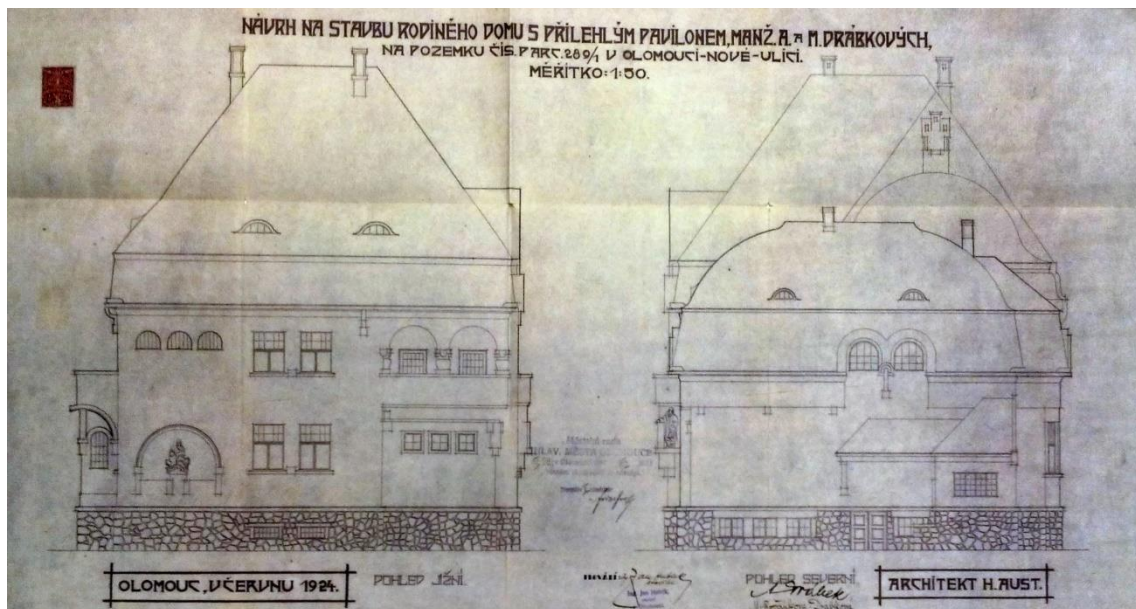
[10] Aust Hubert: Husův sbor církve čs. Husitské v Olomouci, 1925, interiér

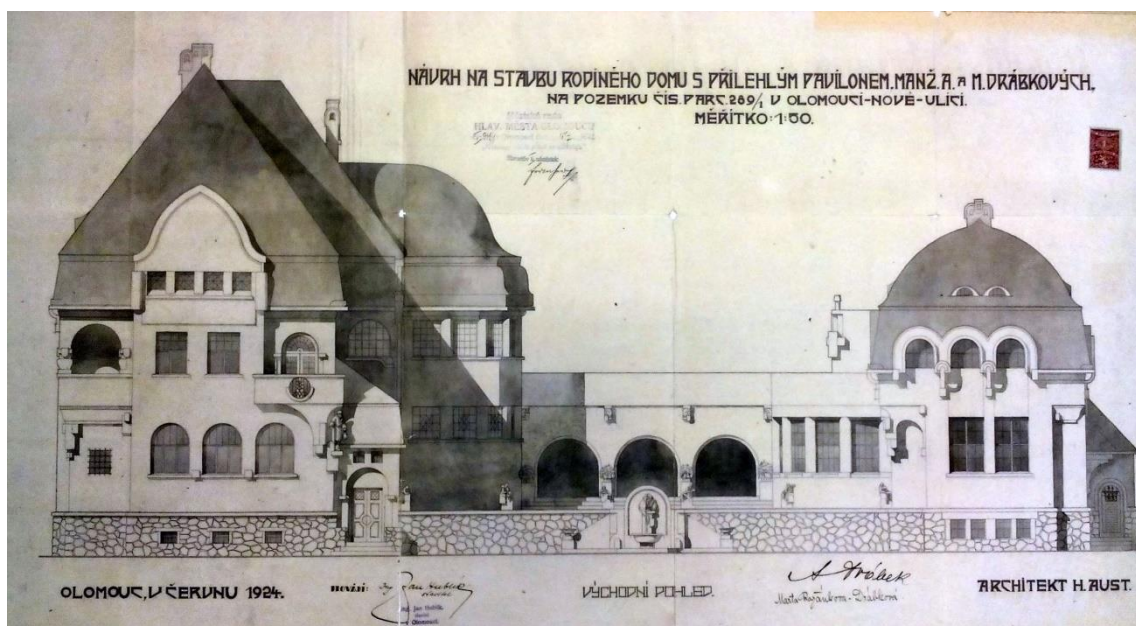
[11] Hubert Aust: Rodinný dům manželů Drábkových v Olomouci, 1924, půdorysy

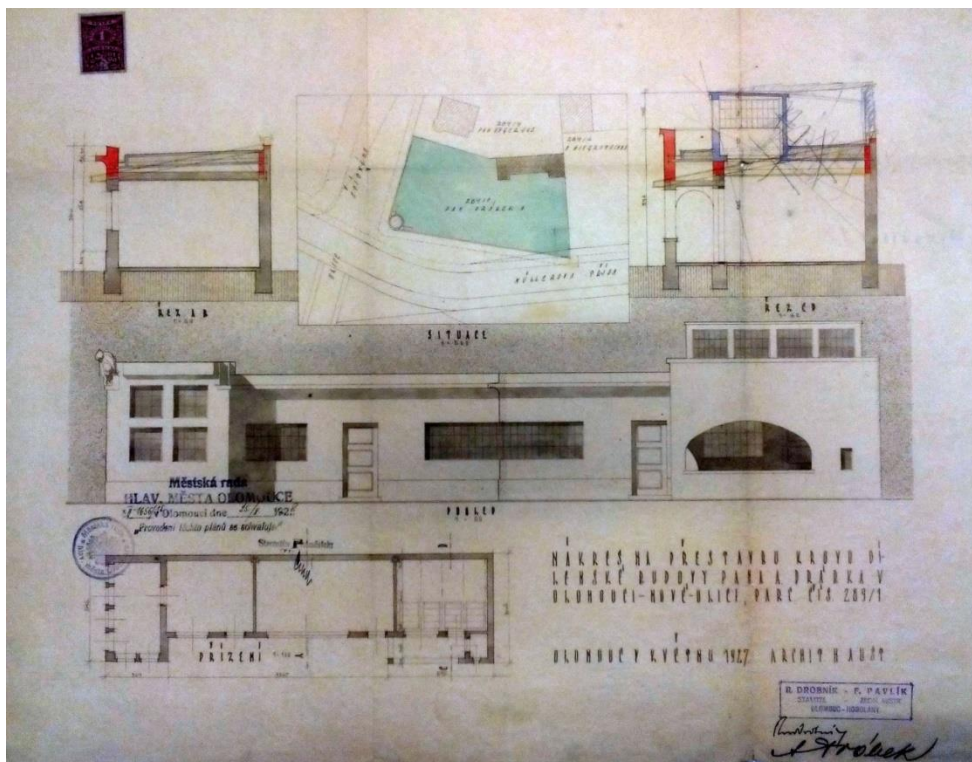
[12] Hubert Aust: Rodinný dům manželů Drábkových v Olomouci, 1924, řez budovou

[13] Hubert Aust: Rodinný dům manželů Drábkových v Olomouci, 1924, severní a jižní pohled

[14] Hubert Aust: Rodinný dům manželů Drábkových v Olomouci, 1924, východní pohled

[15] Hubert Aust: Rodinný dům manželů Drábkových v Olomouci, 1924, návrh dílny pana Drábka

[16] Hubert Aust: Rodinný dům manželů Drábkových v Olomouci, 1924, 1926, 1927, 1929, dílenská budova pana Drábka

[17] Hubert Aust: Obytné domy 'Nová rodina' v Olomouci, 1925

[18] Hubert Aust: Jihoslovanské mauzoleum v Bezručových sadech, Olomouc, 1926, skica

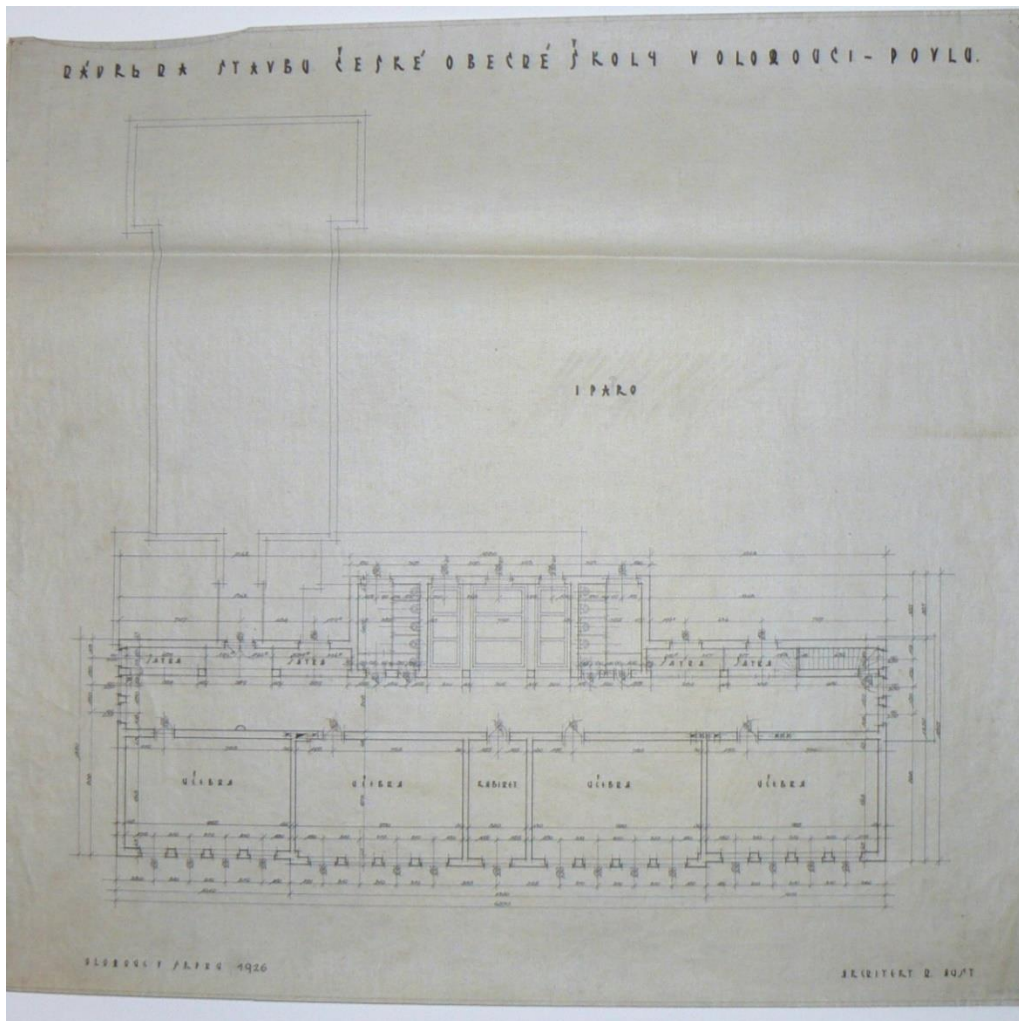
[19] Hubert Aust: Jihoslovanské mauzoleum v Bezručových sadech, Olomouc, 1926, čelní pohled

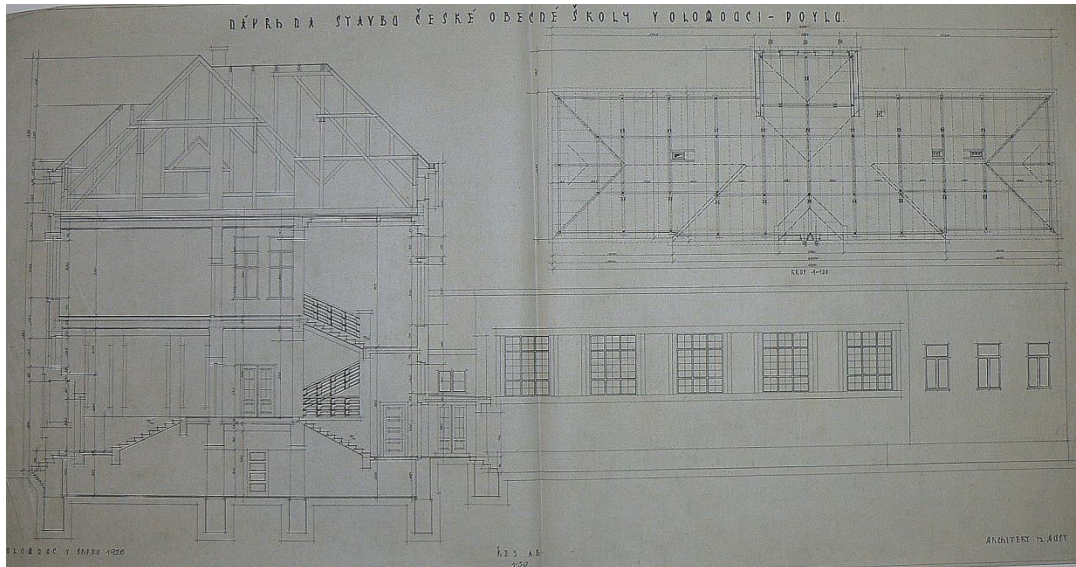
[20] Hubert Aust: Jihoslovanské mauzoleum v Bezručových sadech, Olomouc, 1926

[21] Hubert Aust: Jihoslovanské mauzoleum v Bezručových sadech, Olomouc, 1926, detail plastiky od Julia Pelikána

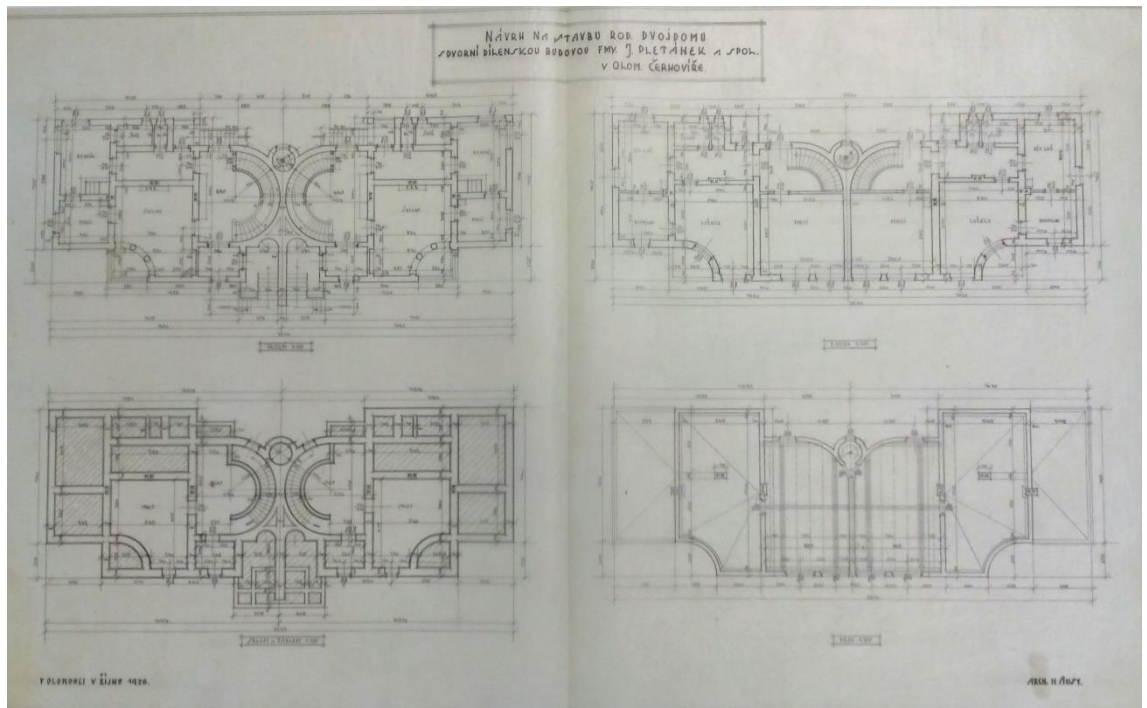
[22] Hubert Aust: Obecná škola Olomouc - Povel, 1926, půdorys 1. Patra

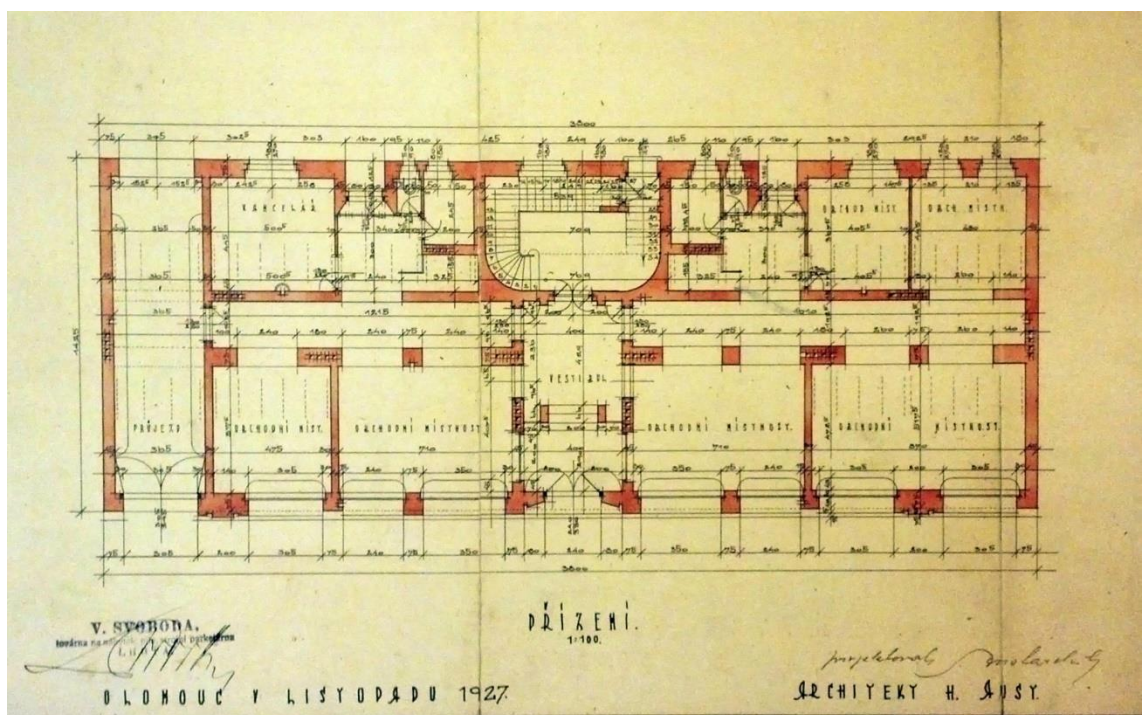
[23] Hubert Aust: Obecná škola Olomouc - Povel, 1926, řez stavbou

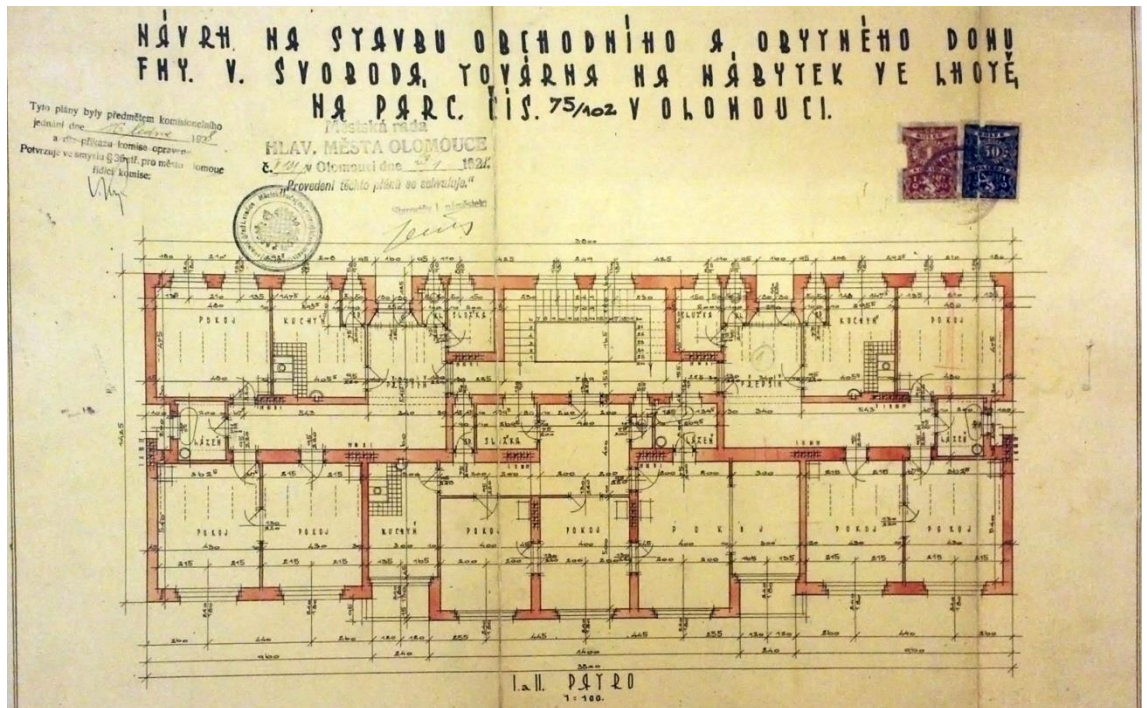
[24] Hubert Aust: Obecná škola, 1926

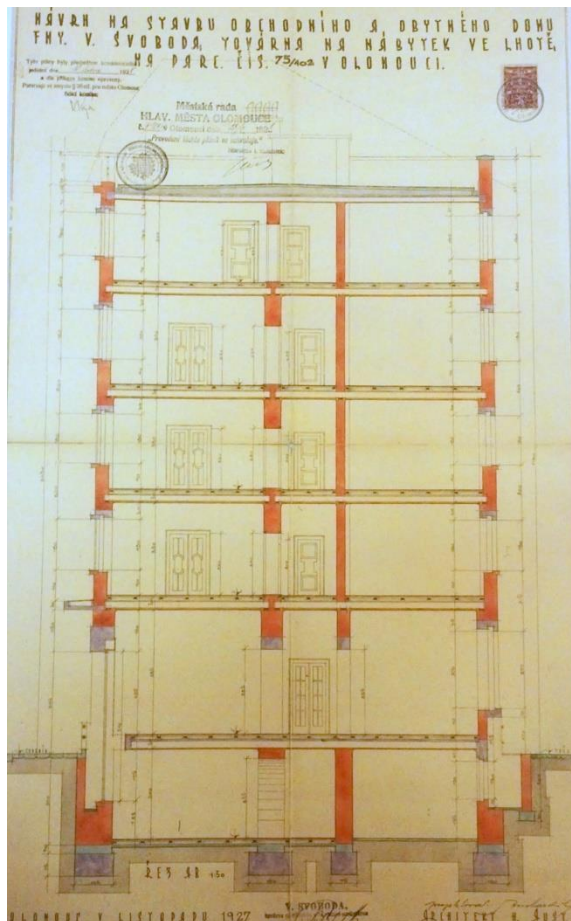
[25] Hubert Aust: Rodinný dům J. Pletánka, Olomouc - Černovír, 1926, půdorys základů, přízemí, prvního patra a krovu.

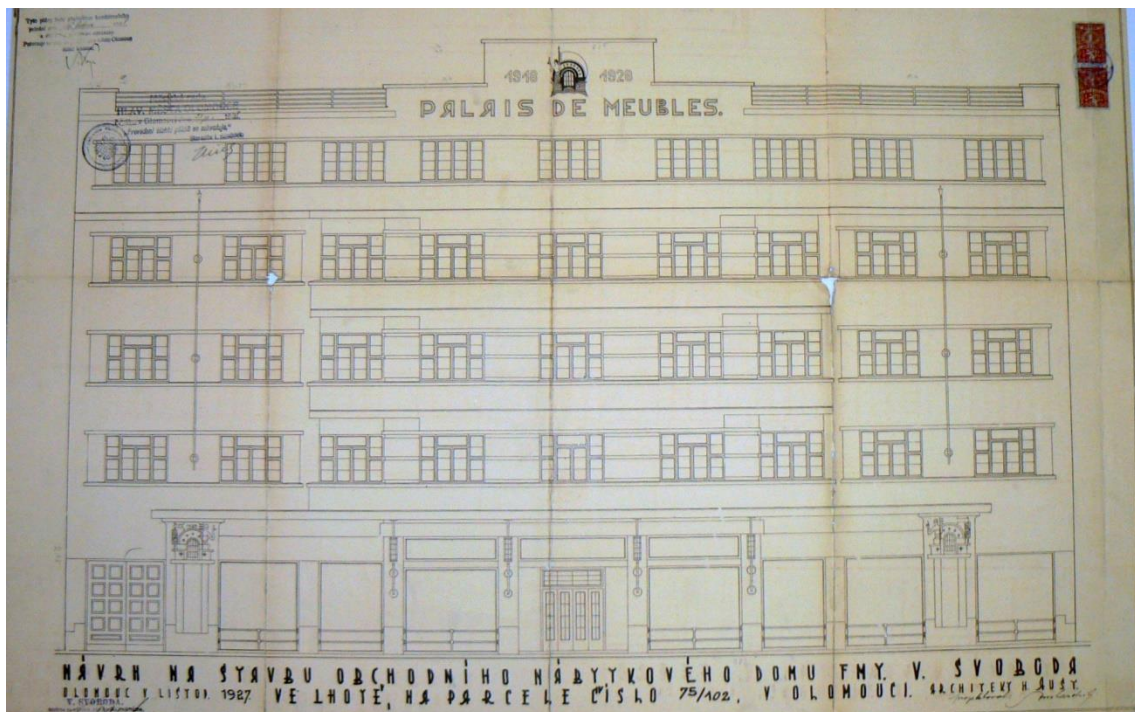
[26] Hubert Aust: Obchodní a obytný dům V. Svobody, 1927, půdorys přízemí

[27] Hubert Aust: Obchodní a obytný dům V. Svobody, 1927, půdorys 2. a 3. patra

[28] Hubert Aust: Obchodní a obytný dům V. Svobody, 1927, řez stavbou

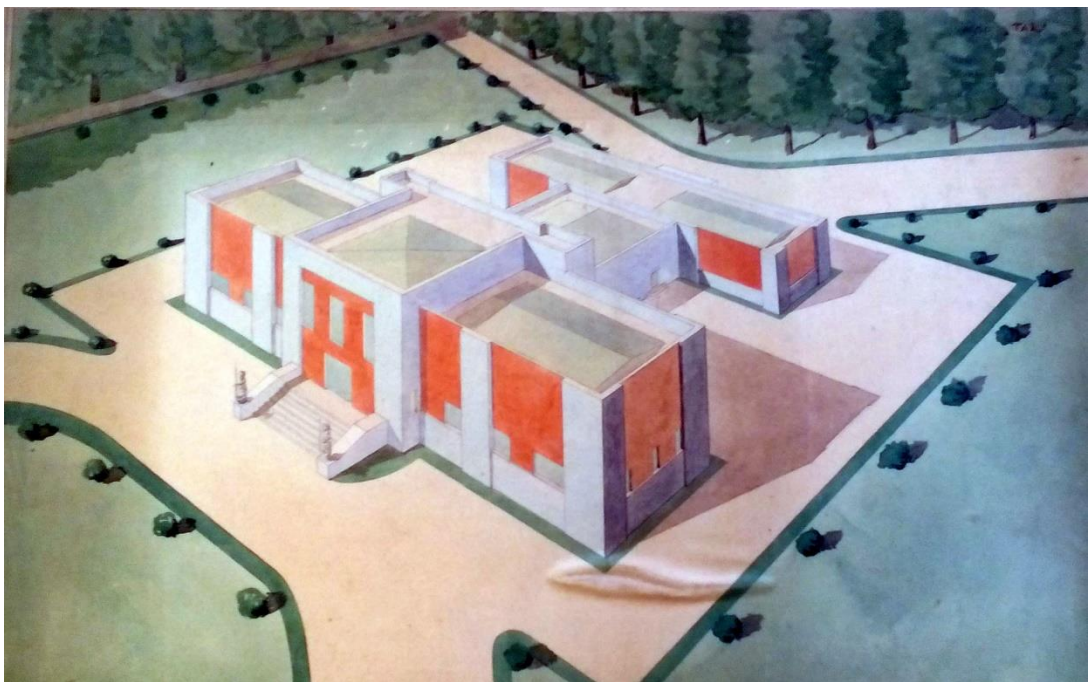
[29] Hubert Aust: Obchodní a obytný dům V. Svobody, 1927, návrh

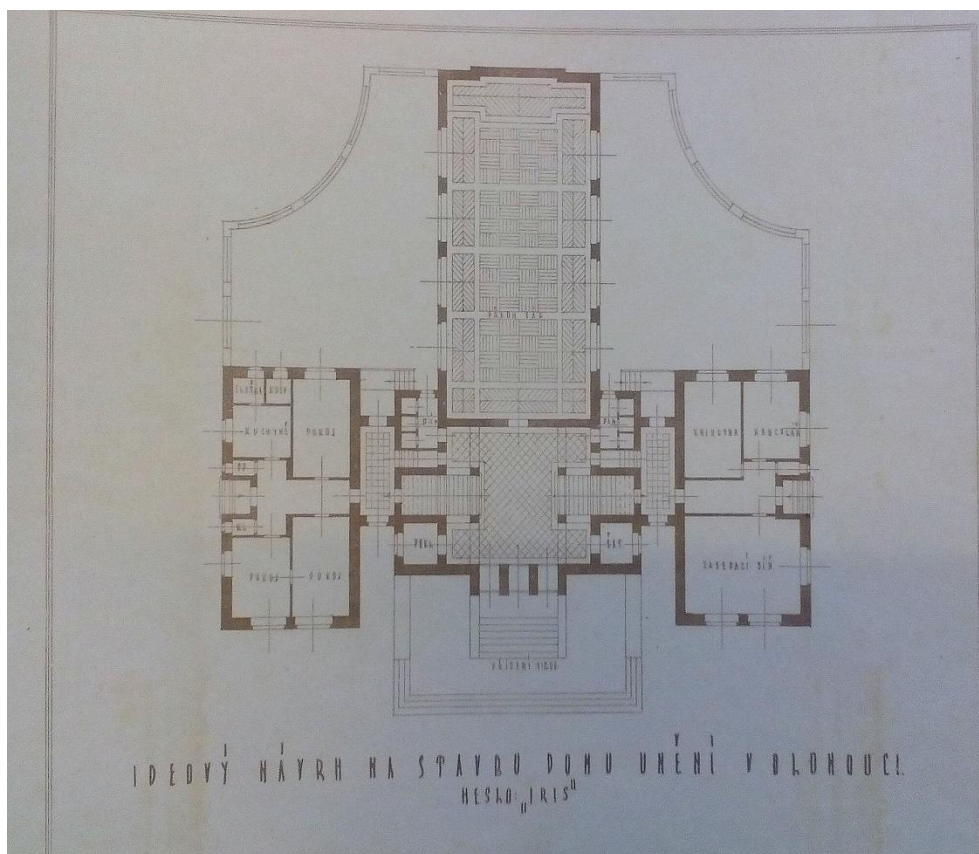
[30] Hubert Aust: Obchodní a obytný dům V. Svobody, 1927, čelní pohled

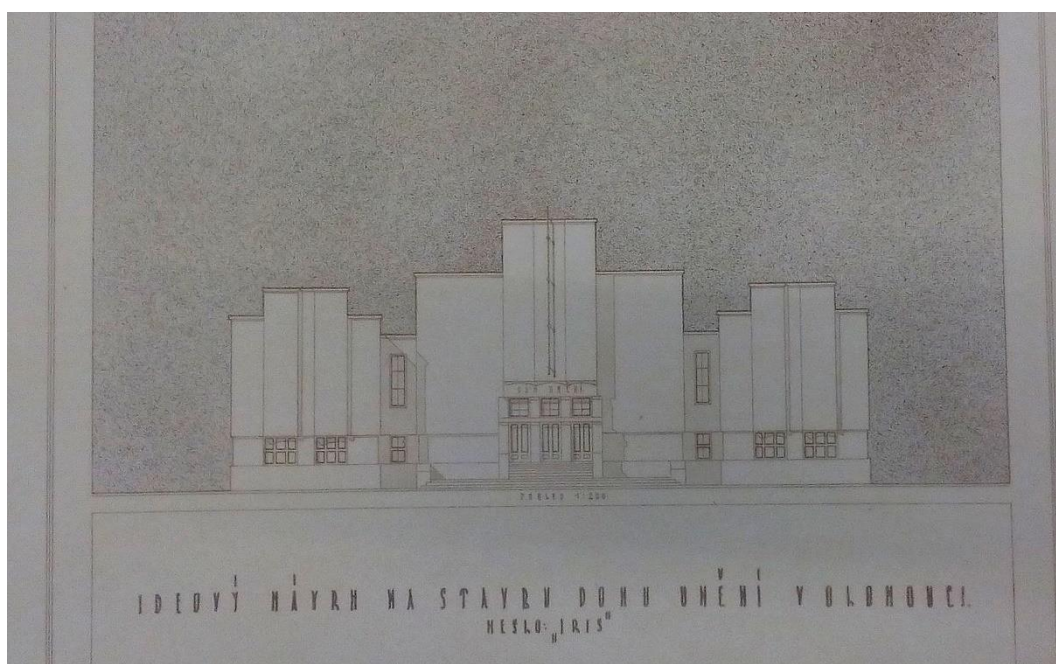
[31] Hubert Aust: Obchodní a obytný dům V. Svobody, 1927, detaily sochařské výzdoby od Karla Lenharta

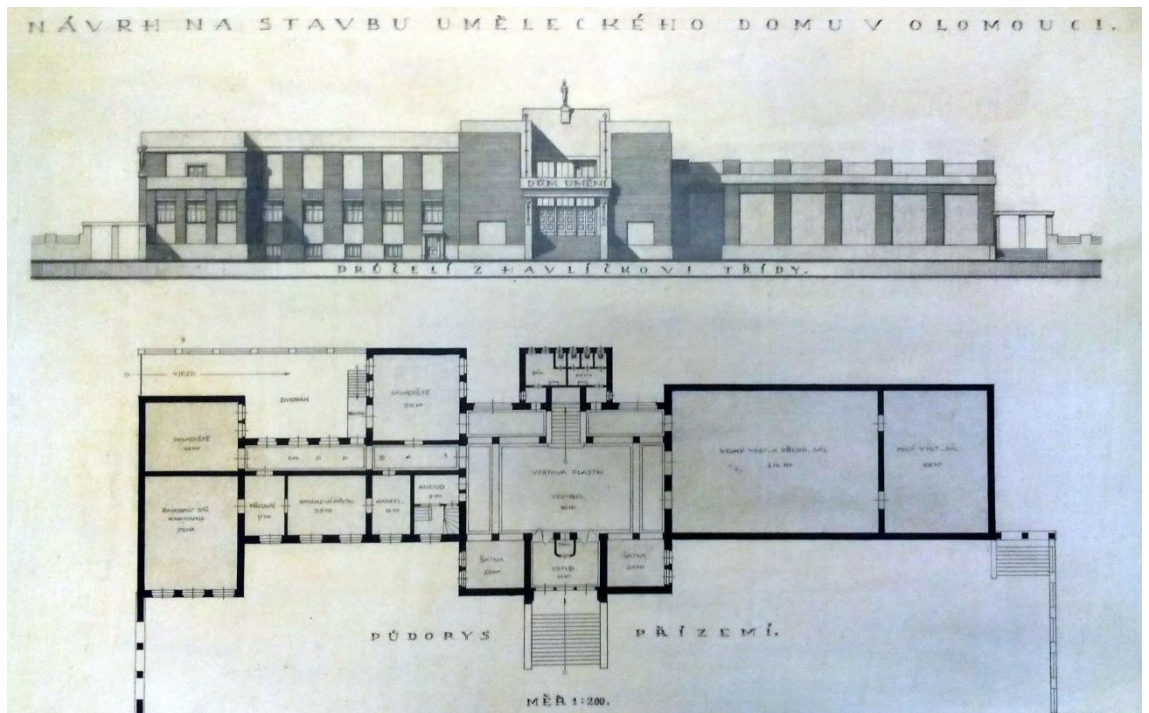
[32] Hubert Aust: Návrh na umělecký dům v Olomouci, 1927

[33] Hubert Aust: Návrh na umělecký dům v Olomouci, 1927, heslo "Iris", půdorys

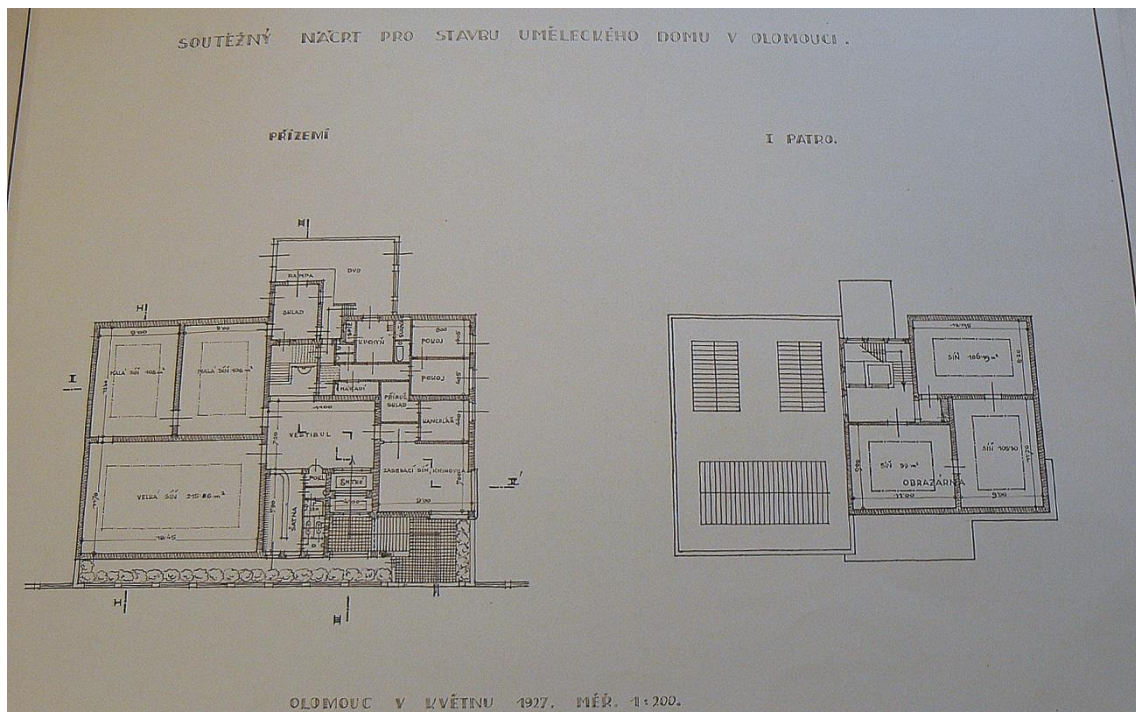
[34] Hubert Aust: Návrh na umělecký dům v Olomouci, 1927, heslo "Iris", fasáda

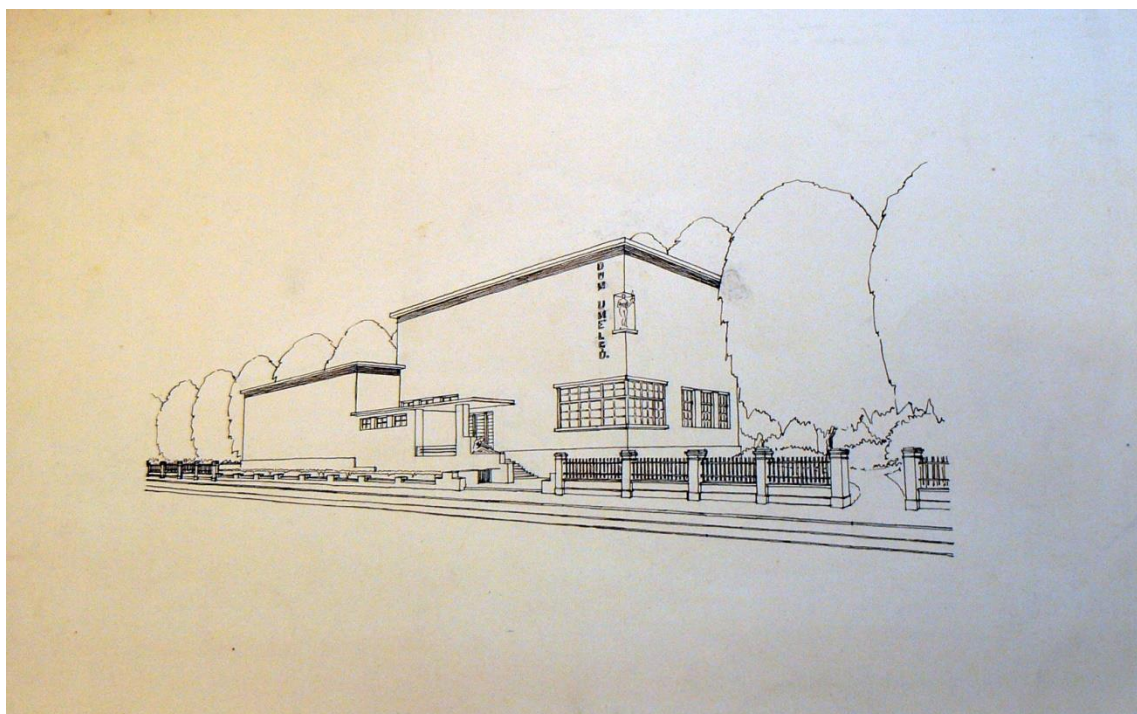
[35] Hubert Aust: Návrh na umělecký dům v Olomouci, 1927, fasáda a půdorys

[36] Hubert Aust: Návrh na umělecký dům v Olomouci, 1927, situace

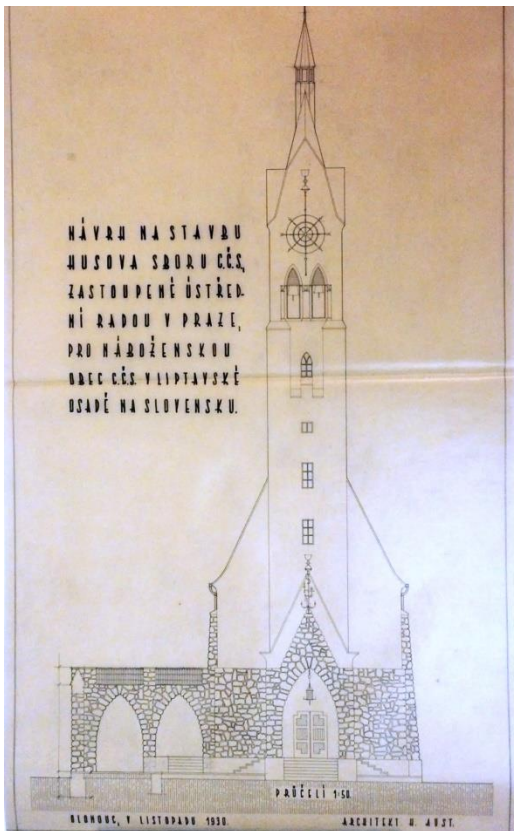
[37] Hubert Aust: Návrh na umělecký dům v Olomouci, 1927, heslo "1927", půdorys přízemí a 1. patra

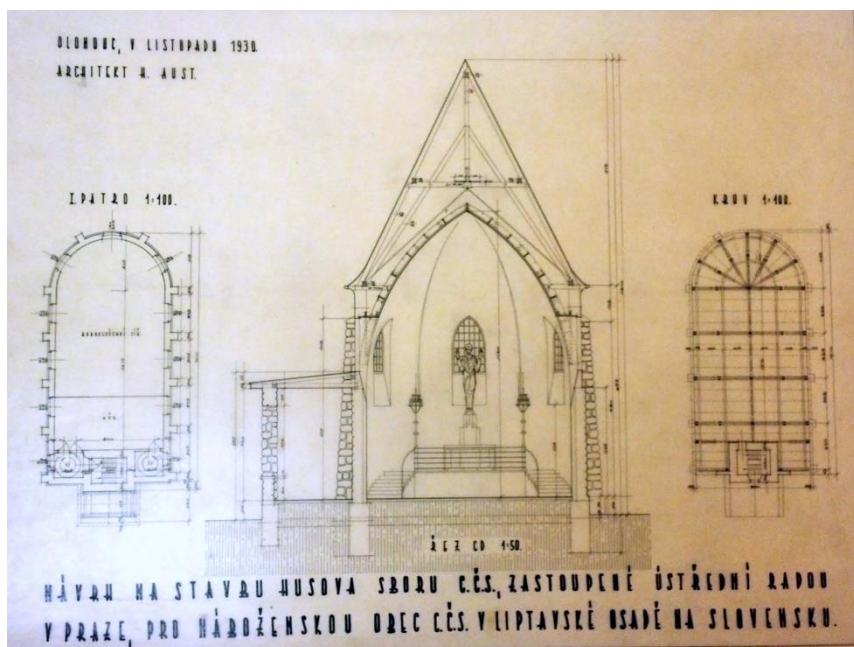
[38] Hubert Aust: Návrh na umělecký dům v Olomouci, 1927, heslo "1927", fasáda

[39] Hubert Aust a Jan Macharáček: Škola v Olomouci - Pavlovičkách, 1927 – 1928

[40] Hubert Aust: Husův sbor církve českolovenské v Liptovské Osadě, 1930, návrh na stavbu

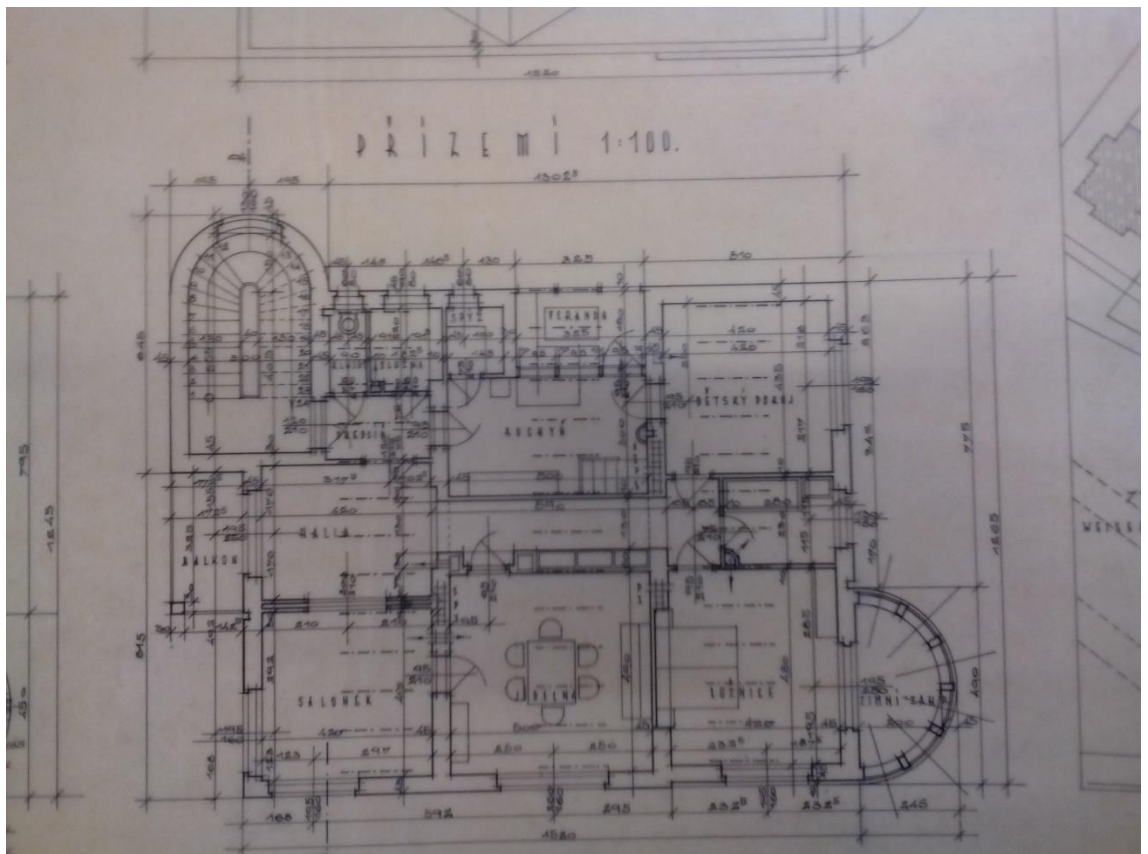
[41] Hubert Aust: Husův sbor církve českolovenské v Liptovské Osadě, 1930, návrh na stavbu

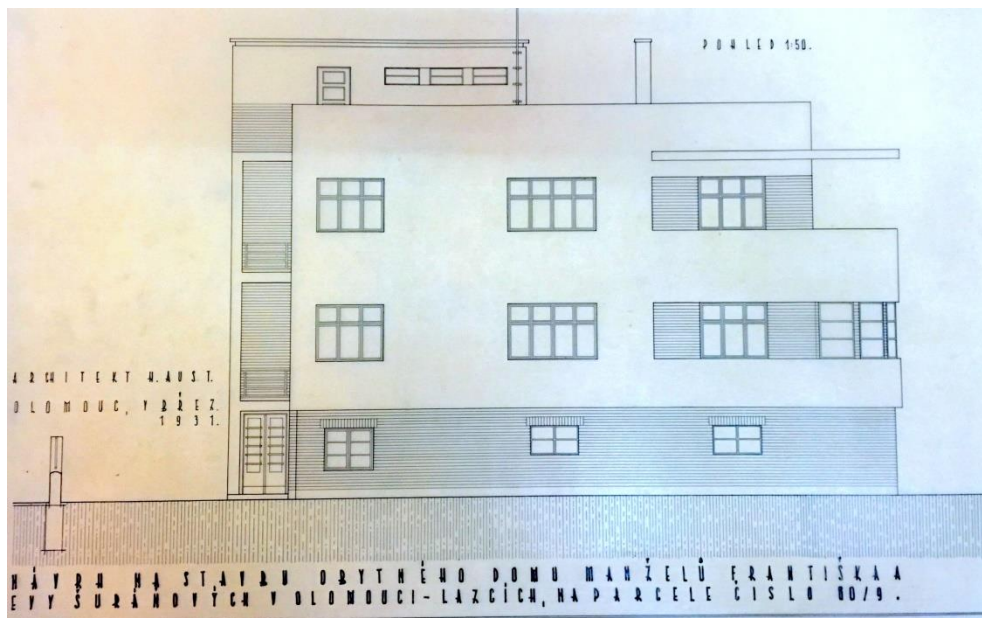
[42] Hubert Aust: Husův sbor církve českolovenské v Liptovské Osadě, 1930, čelní pohled

[43] Hubert Aust: Husův sbor církve českolovenské v Liptovské Osadě, 1930, zadní pohled

[44] Hubert Aust: Rodinný dům F. a E. Šuráňových, Olomouc - Lazce, 1931, půdorys

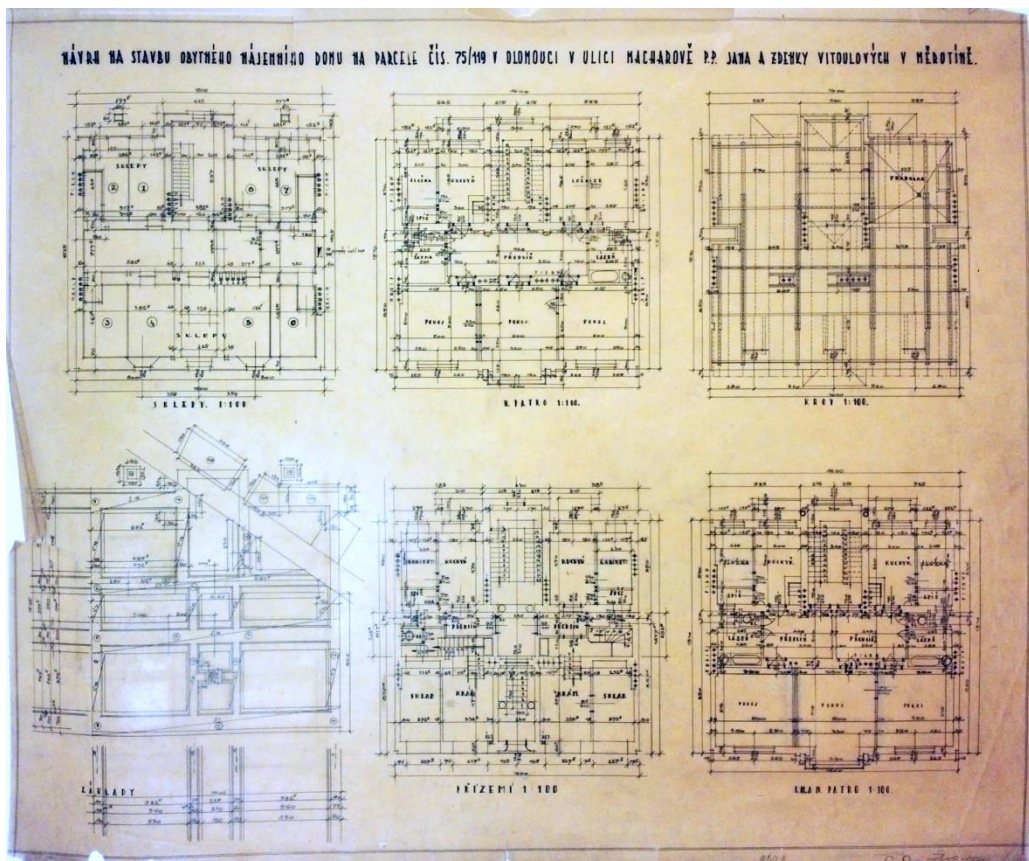
[45] Hubert Aust: Rodinný dům F. a E. Šuráňových, Olomouc - Lazce, 1931, návrh stavby

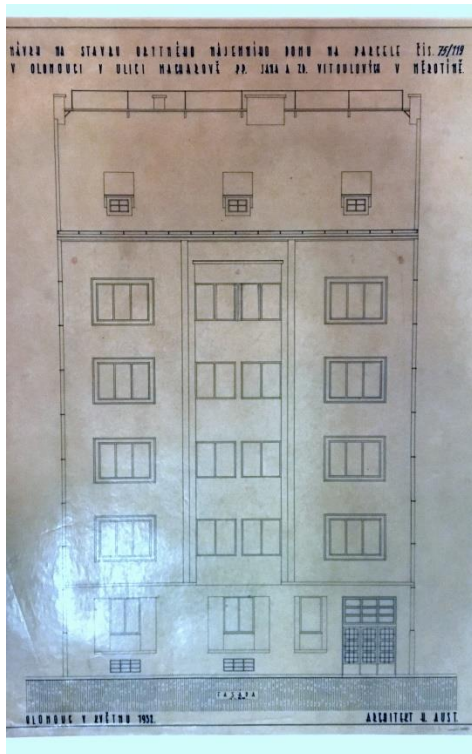
[46] Hubert Aust: Rodinný dům F. a E. Šuráňových, Olomouc - Lazce, 1931, boční pohled

[47] Hubert Aust: Rodinný dům dr. H. Vlacha v Olomouci, 1932

[48] Hubert Aust: Nájemní dům J. a Z. Vitoulových v Olomouci, 1932, půdorysy

[49] Hubert Aust: Nájemní dům J. a Z. Vitoulových v Olomouci, 1932, návrh fasády

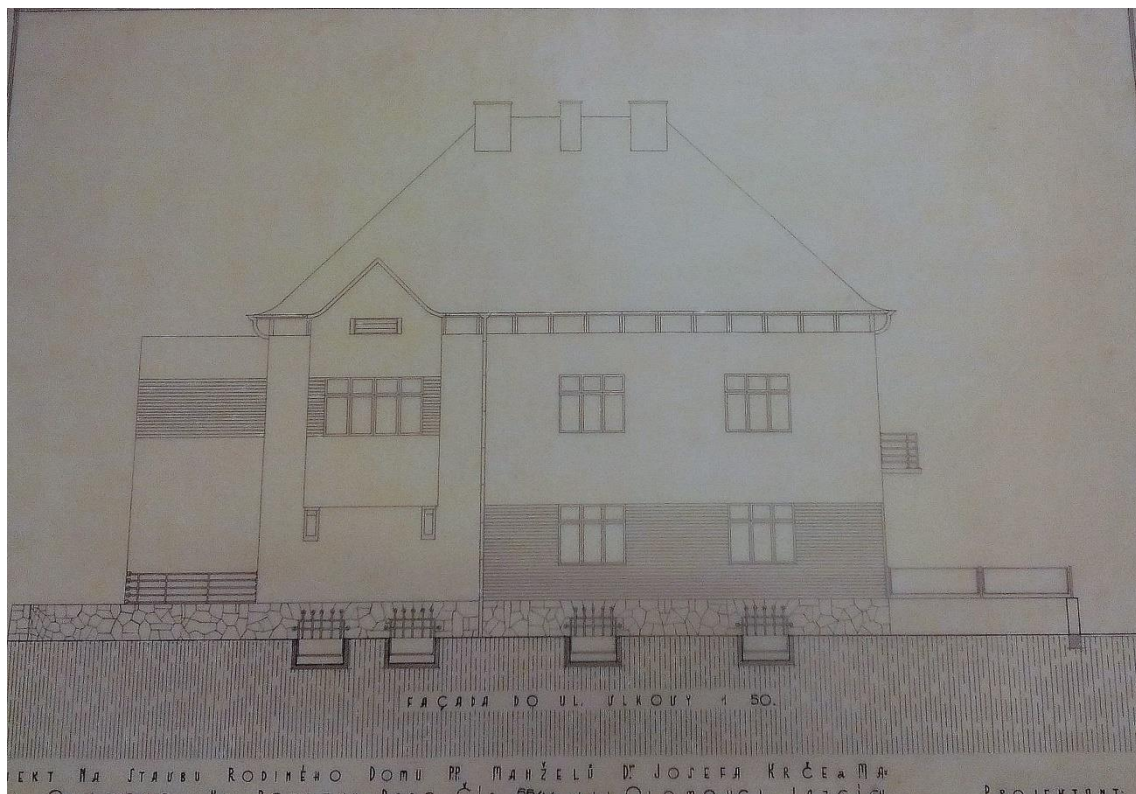
[50] Hubert Aust: Nájemní dům J. a Z. Vitoulových v Olomouci, 1932, čelní pohled

[51] Hubert Aust: Nájemní dům H. a J. Dubských, 1932, čelní pohled

[52] Hubert Aust: Návrhy náhrobku, 1934

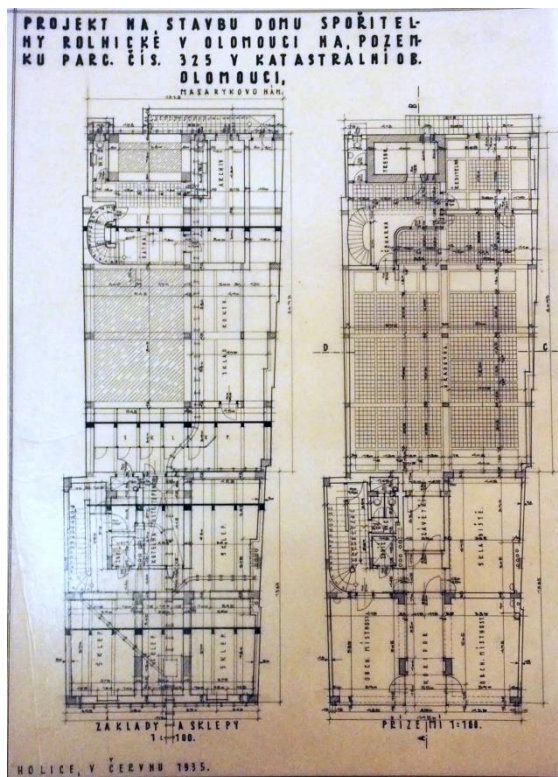
[53] Hubert Aust: Rodinný dům J. a M. Krčových, Olomouc - Lazce, 1934, návrh stavby

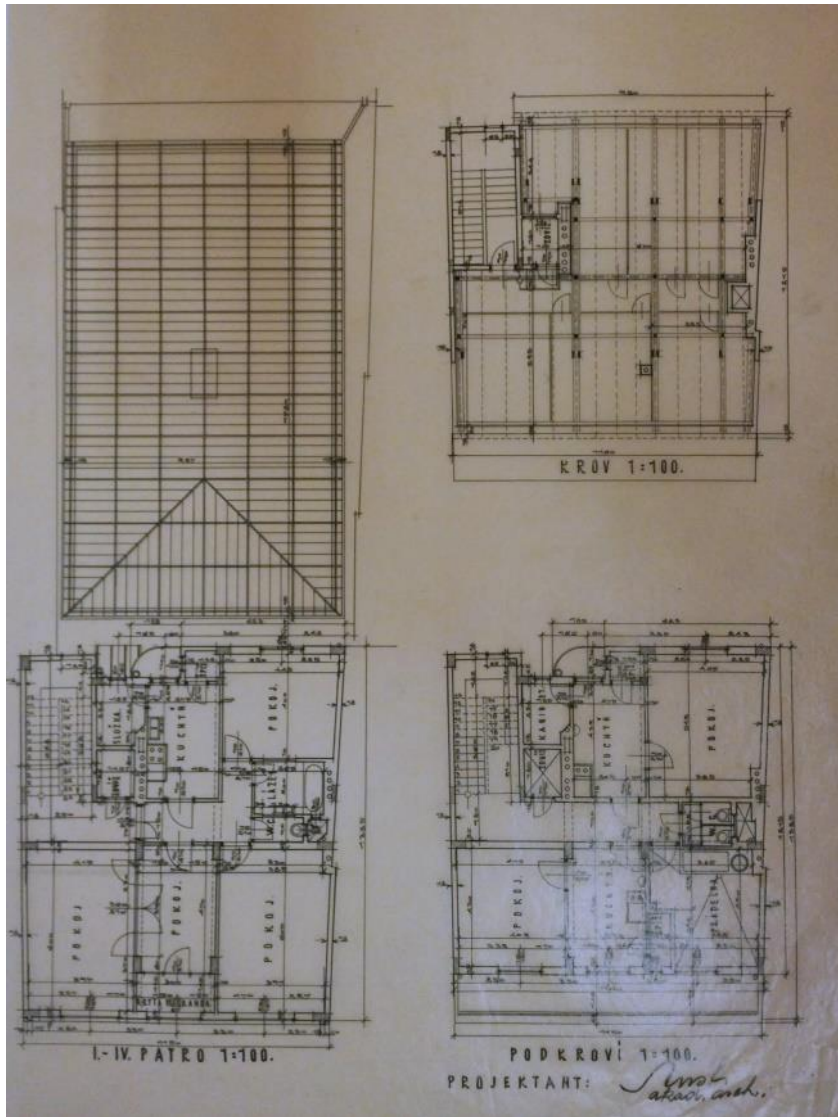
[54] Hubert Aust: Rodinný dům J. a M. Krčových, Olomouc - Lazce, 1934, boční pohled

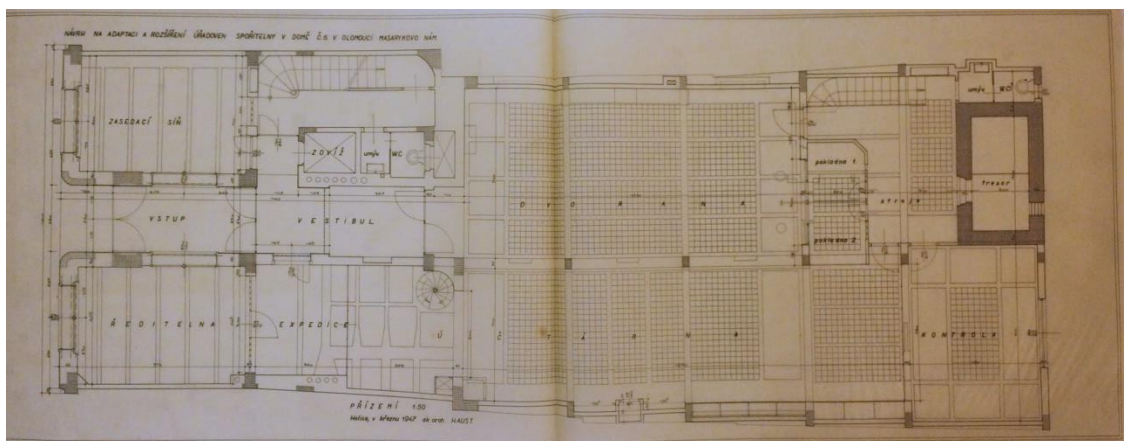
[55] Hubert Aust: Rodinný dům J. a M. Krčových, Olomouc - Lazce, 1934, boční pohled

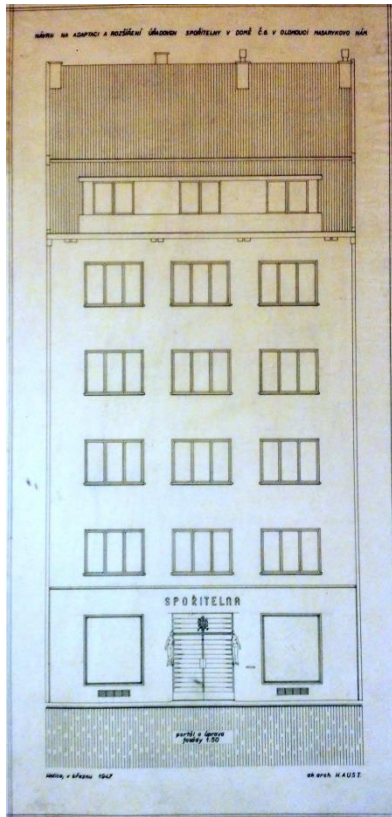
[56] Hubert Aust: Rolnická spořitelna, 1935, půdorys sklepu a přízemí

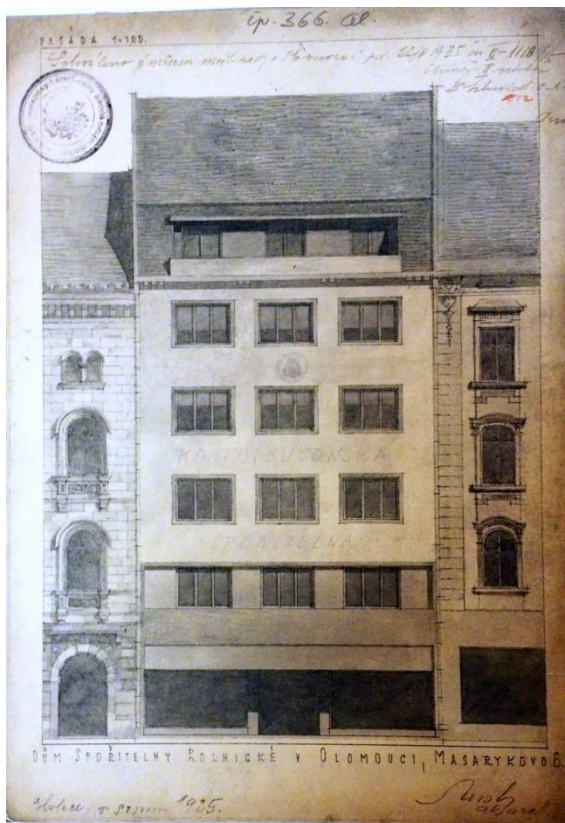
[57] Hubert Aust: Rolnická spořitelna, 1935, půdorys 1. - 4. patra, podkrovní a krovu

[58] Hubert Aust: Rolnická spořitelna, 1947, adaptace a rozšíření spořitelny

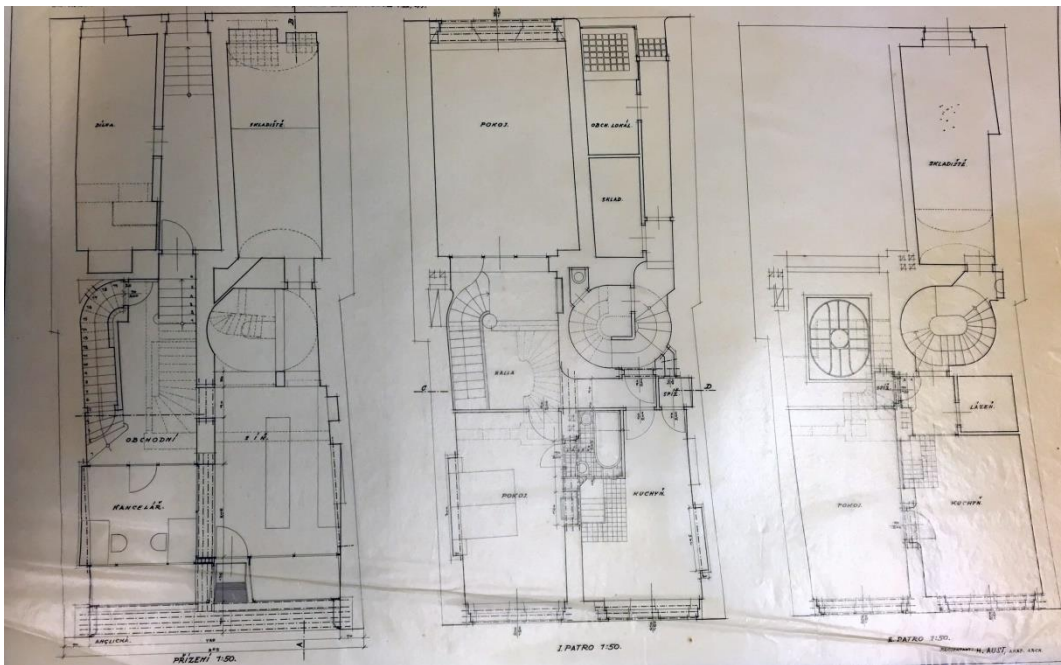
[59] Hubert Aust: Rolnická spořitelna, 1947, návrh fasády

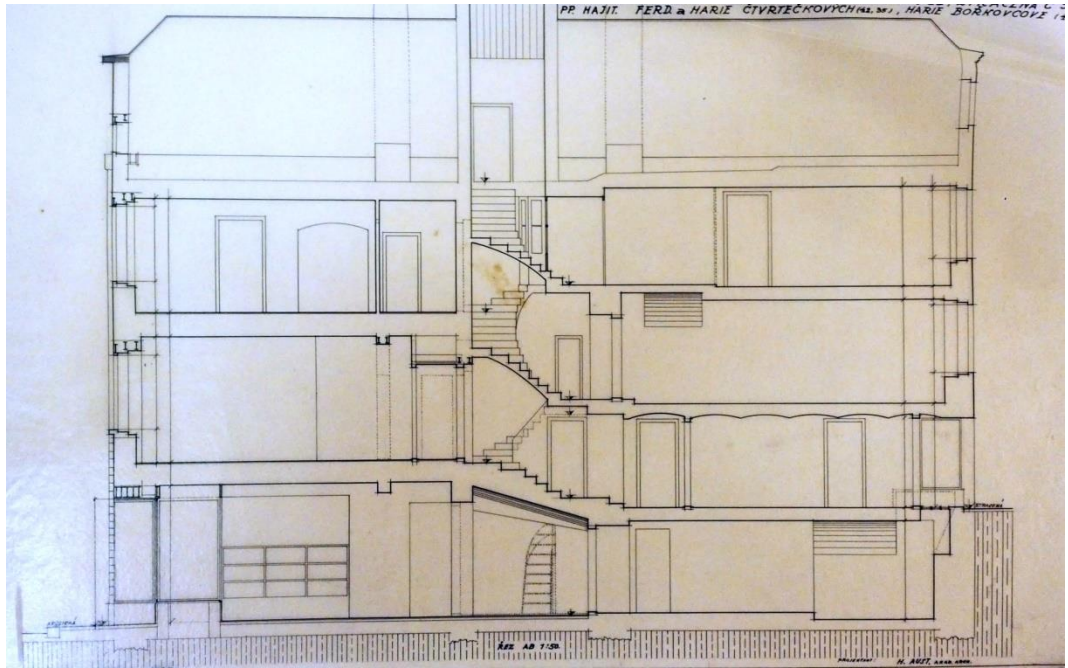
[60] Hubert Aust: Rolnická spořitelna, 1935, návrh fasády

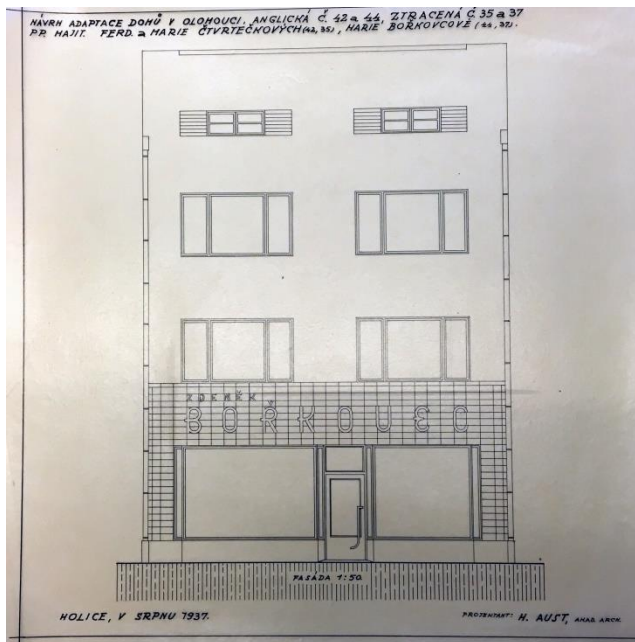
[61] Hubert Aust: Rolnická spořitelna, současný stav

[62] Hubert Aust: Adaptace domů F. a M. Čtvrtečkových a M. Bořkovcové, 1937, půdorysy

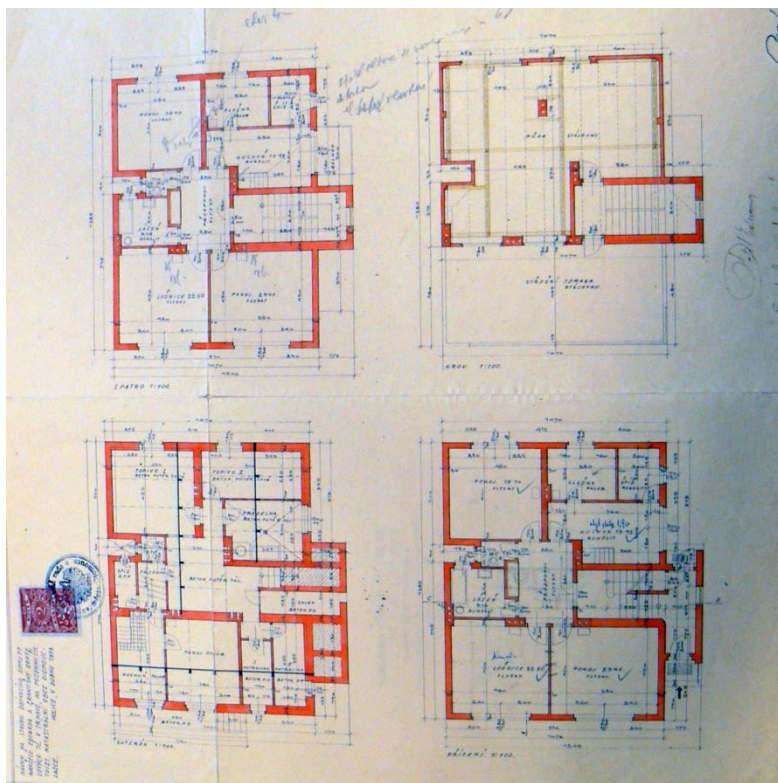
[63] Hubert Aust: Adaptace domů F. a M. Čtvrtečkových a M. Bořkovcové, 1937, řez

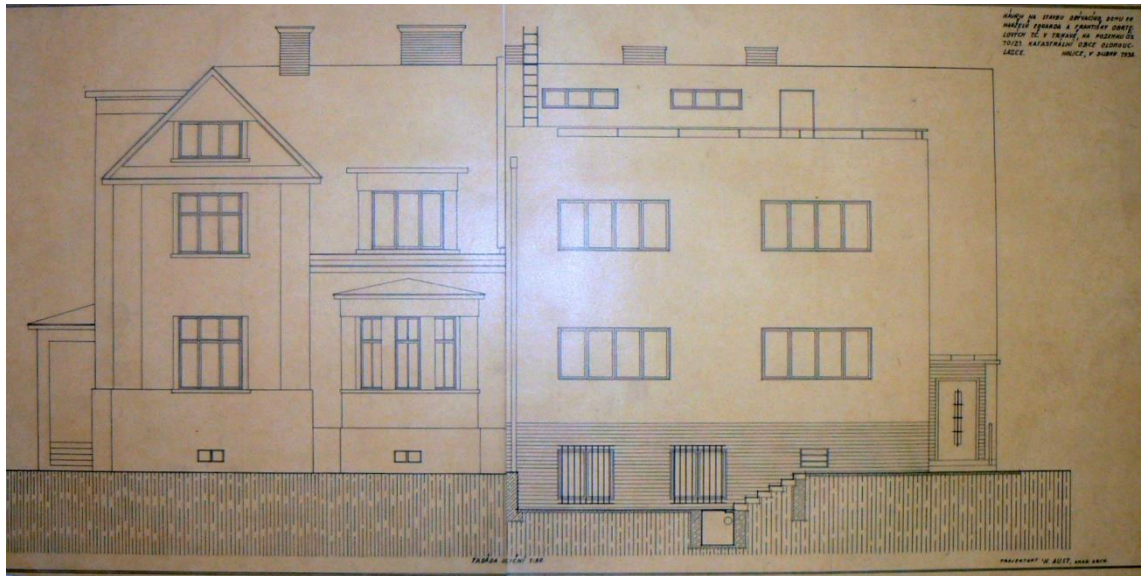
[64] Hubert Aust: Adaptace domů F. a M. Čtvrtečkových a M. Bořkovcové, 1937, návrh fasády

[65] Hubert Aust: Adaptace domů F. a M. Čtvrtečkových a M. Bořkovcové, 1937, současný stav fasády

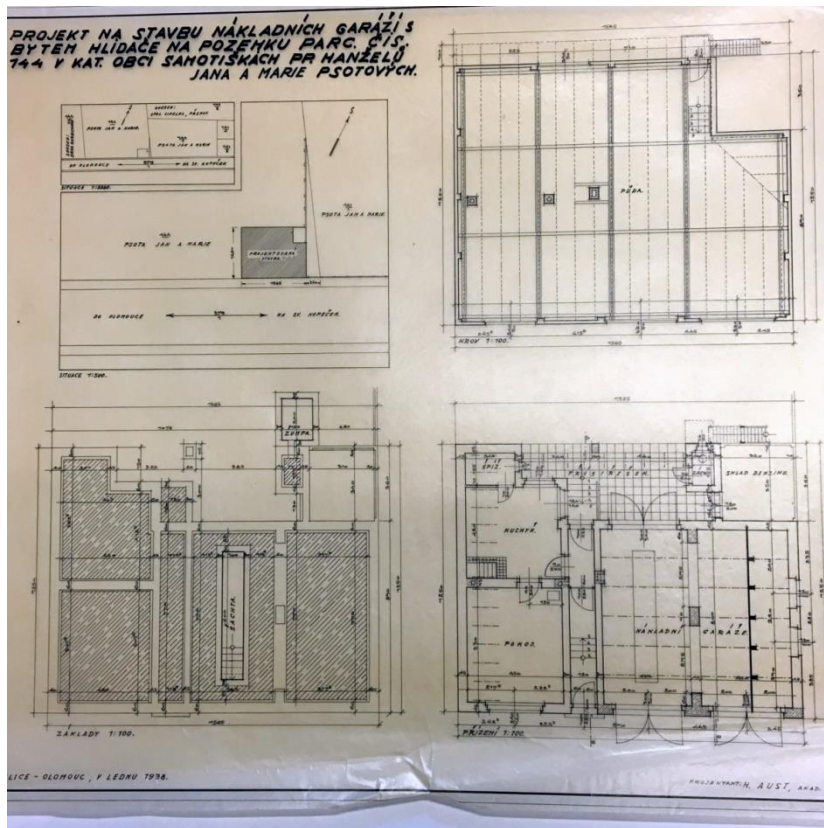
[66] Hubert Aust: Rodinný dům E. Obrtela, 1938, půdorys suterénu, přízemí, 1. patra a krovu

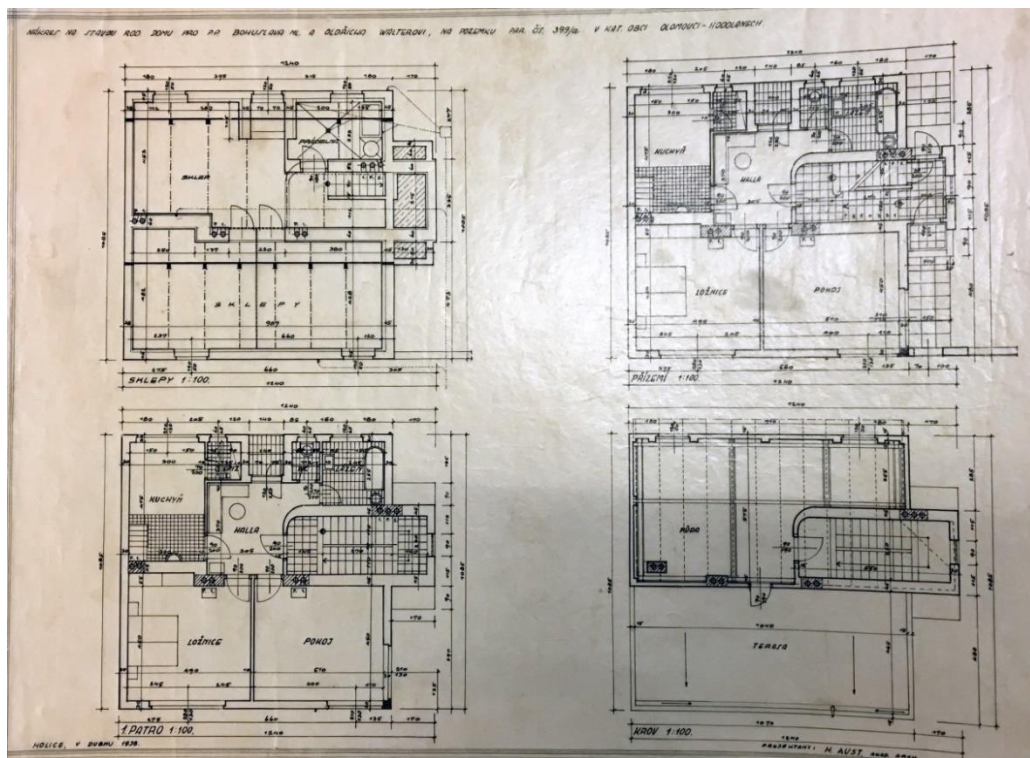
[67] Hubert Aust: Rodinný dům E. Obrtela, 1938, návrh

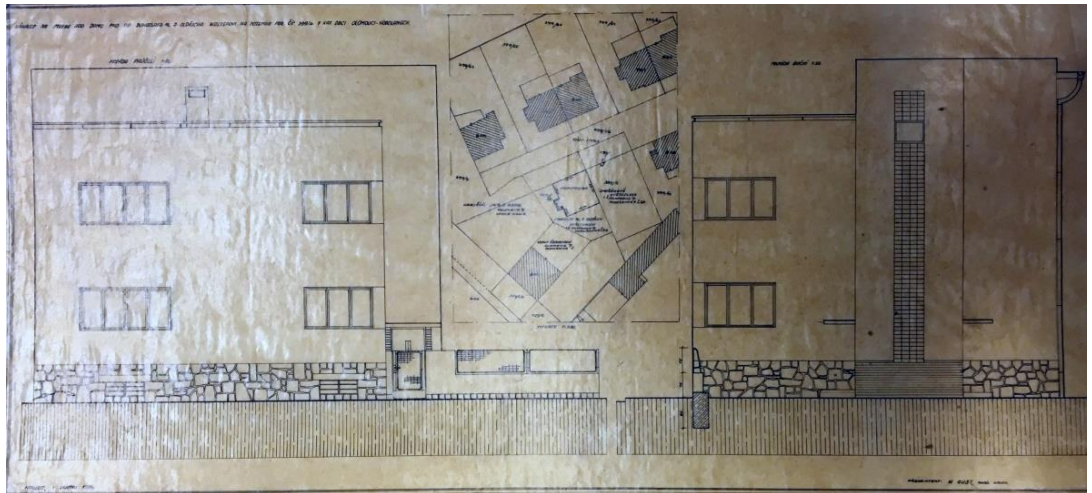
[68] Hubert Aust: Rodinný dům E. Obrtela, 1938, boční pohled

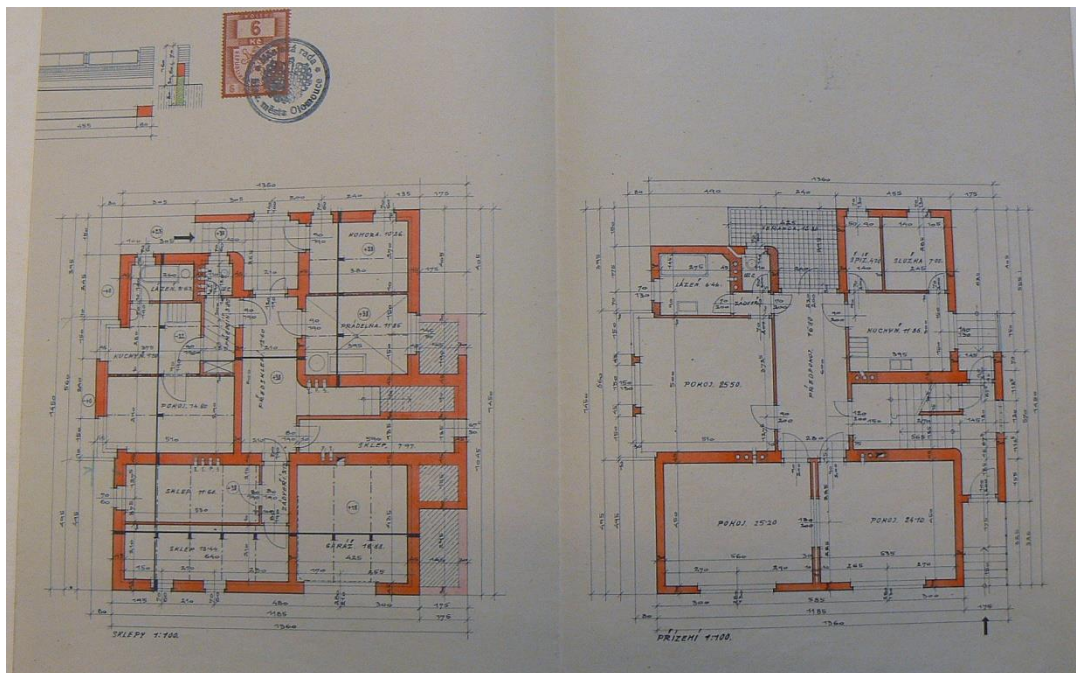
[69] Hubert Aust: Nákladní garáže s bytem hlídače J. a M. Psotových, 1938, půdorysy

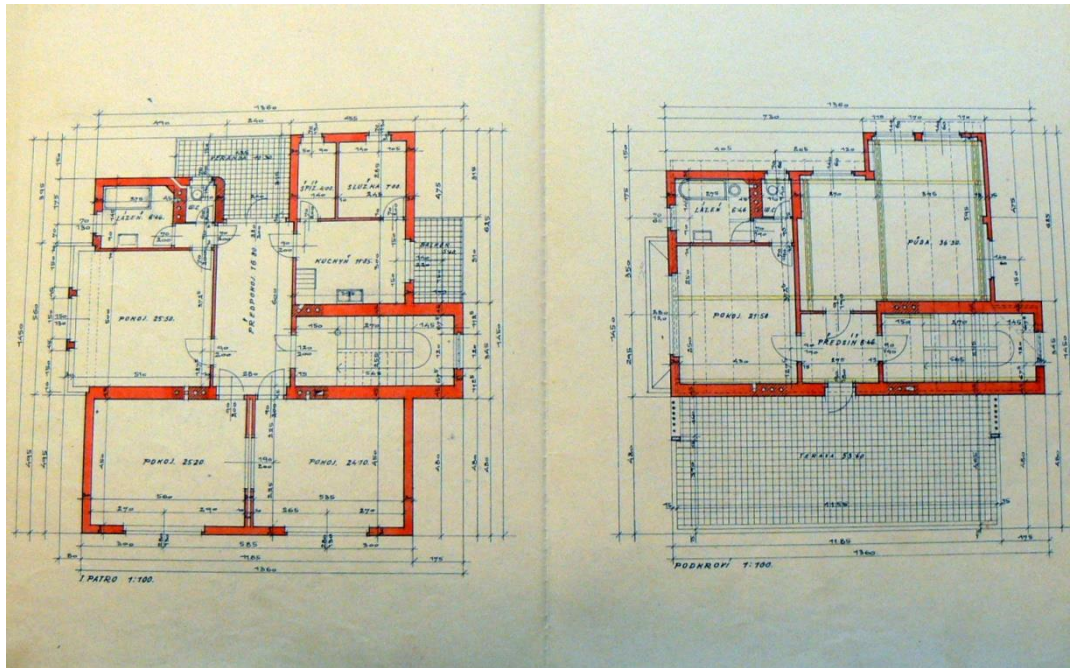
[70] Hubert Aust: Rodinný dům B. a O. Walterových, 1938, půdorysy

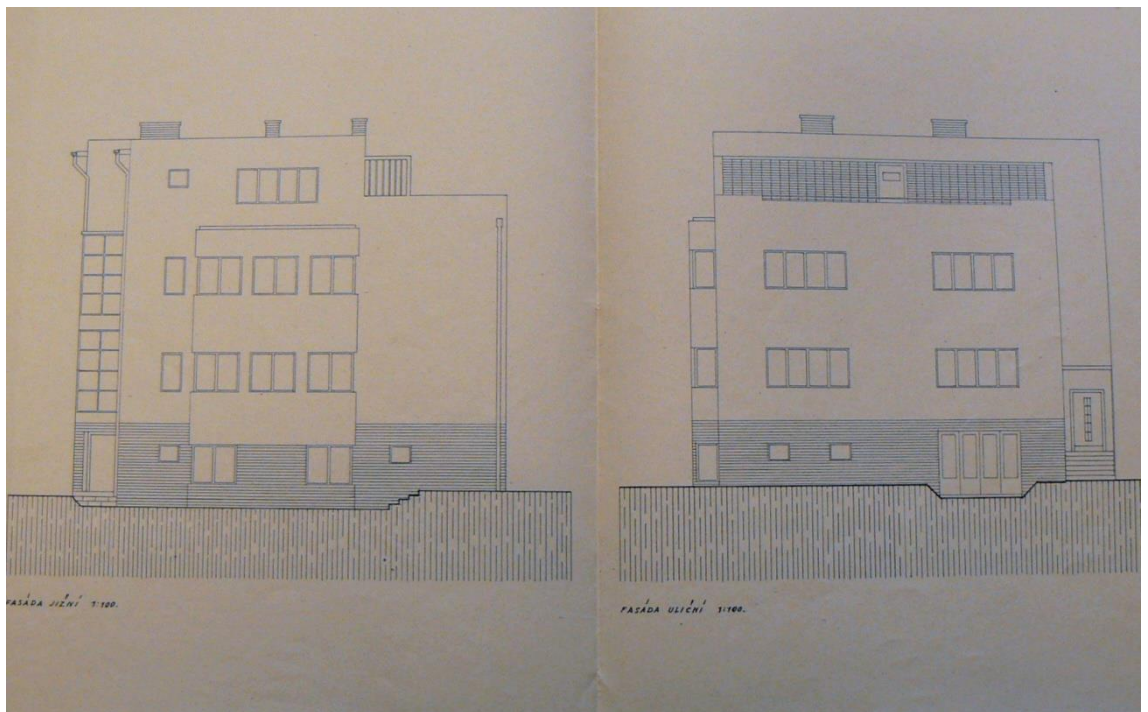
[71] Hubert Aust: Rodinný dům B. a O. Walterových, 1938

[72] Hubert Aust: Nájemní dům J. Kopeckého, 1939, půdorysy sklepů a přízemí

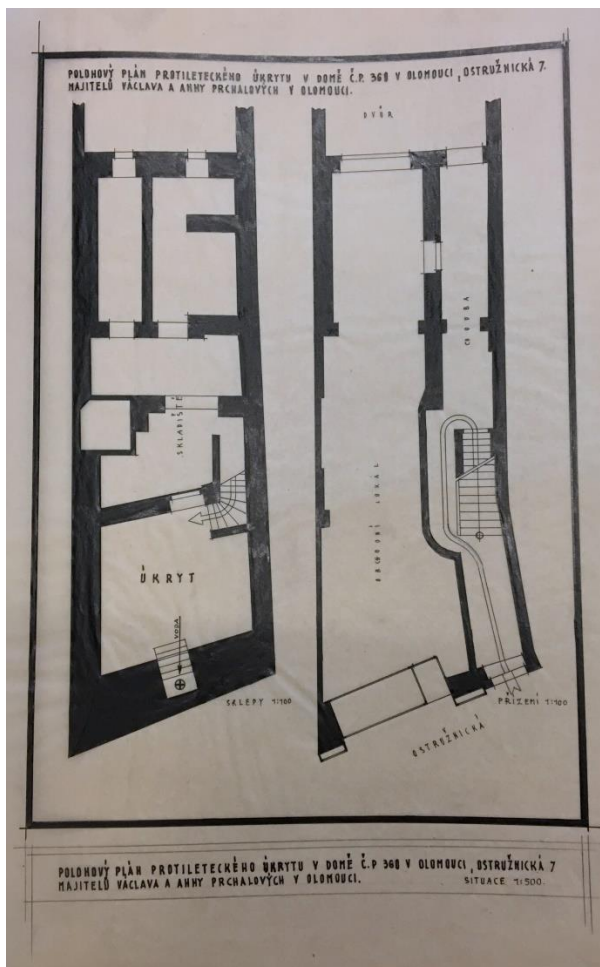
[73] Hubert Aust: Nájemní dům J. Kopeckého, 1939, půdorysy I. patra a podkroví

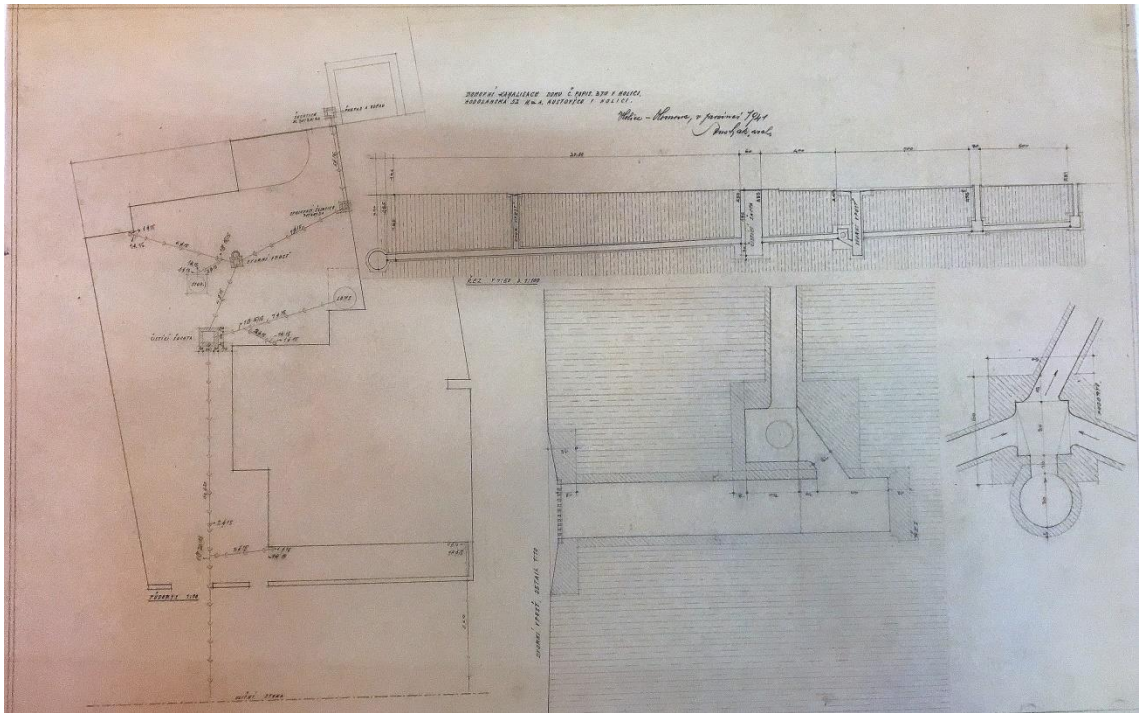
[74] Hubert Aust: Nájemní dům J. Kopeckého, 1939, fasáda jižní a uliční

[75] Hubert Aust: Nájemní dům J. Kopeckého, 1939

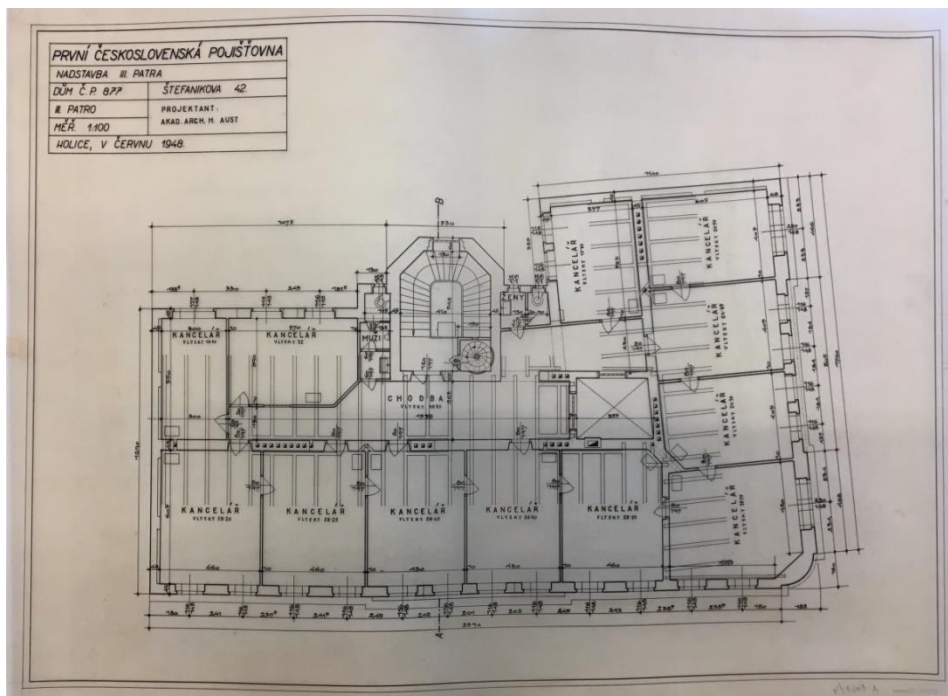
[76] Hubert Aust: Plán protiletectkého úkrytu v domě V. a A. Prchalových, 1939

[77] Hubert Aust: Vlastní rodinný dům, 1941, návrh kanalizace

[78] Hubert Aust: Kolumbárium Husova sboru, 1942

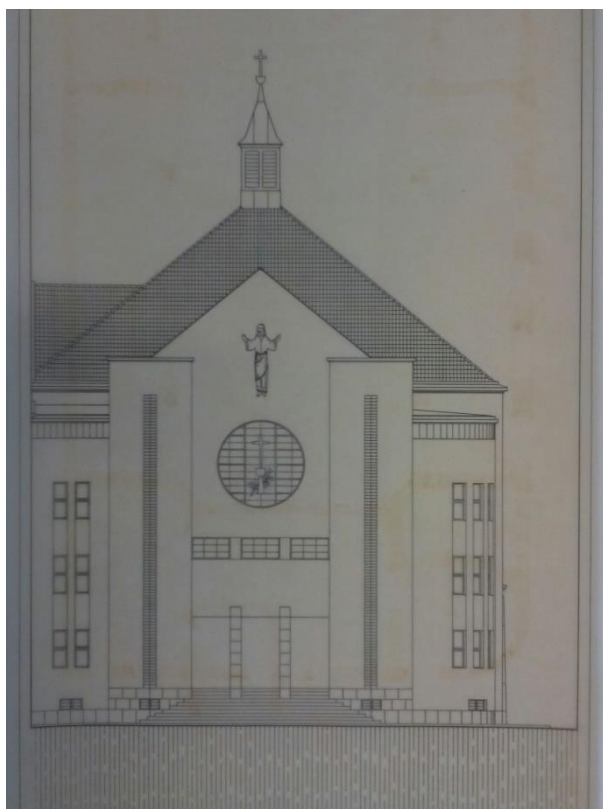
[79] Hubert Aust: Nadstavba první československé pojišťovny, 1948, půdorys

[80] Hubert Aust: Nadstavba první československé pojišťovny v Olomouci, 1948, návrh fasády

[81] Hubert Aust: Nadstavba první československé pojišťovny v Olomouci, 1948, boční pohled

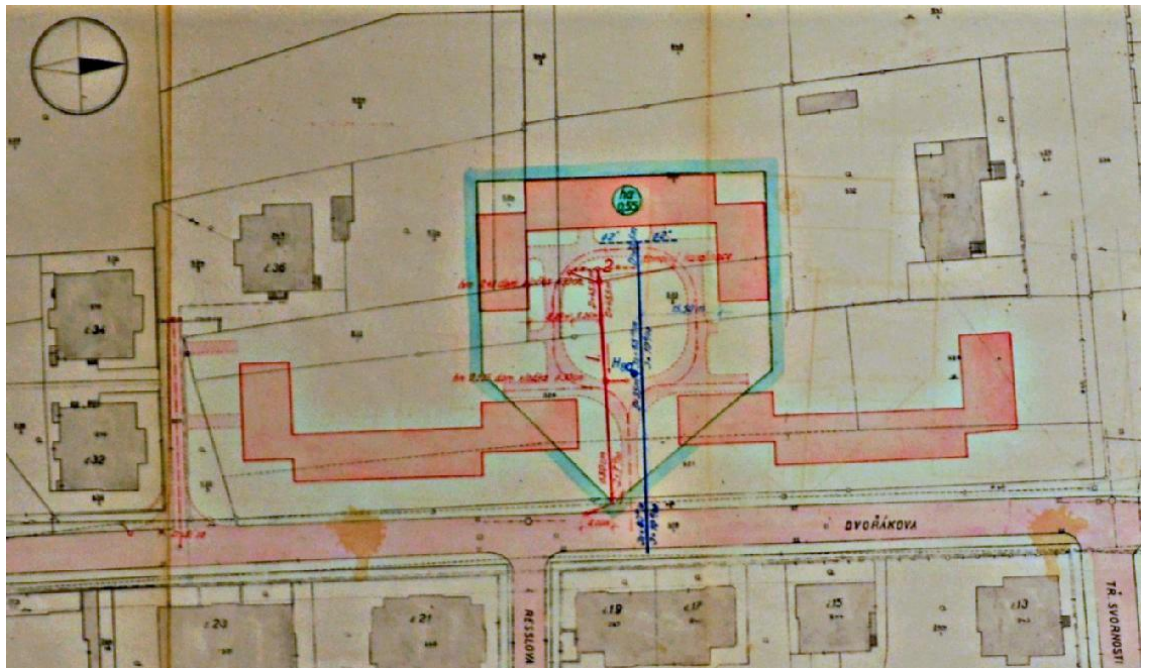
[82] Hubert Aust: Husův sbor v Prostějově, 1948, čelní pohled

[83] Hubert Aust: Husův sbor v Prostějově, 1948, boční pohled

[84] Hubert Aust: Soubor obytných domů typu T-11, 1954-1955, zadní pohled

[85] Hubert Aust: Soubor obytných domů typu T-11, 1954-1955, situace

14. Anotace

Jméno a příjmení:	Martina Tošovská
Katedra:	Katedra dějin umění
Vedoucí práce:	Prof. PhDr. Rostislav Švácha, CSc.
Rok obhajoby:	2018

Název práce:	Hubert Aust. Architektura v Olomouci
Název v angličtině:	Hubert Aust. Architecture in Olomouc
Anotace práce:	Bakalářská práce představuje život Huberta Austa (1891–1955) a architekturu, kterou vytvořil pro své rodné město, Olomouc. Při popisu jeho uměleckého vývoje je brán zřetel také na olomouckou architekturu, historický kontext umělcova rodného města a jeho studium na škole dekorativní architektury u Josefa Plečnika v letech 1911–1914. Detailnější popis vybraných budov je zahrnut v kapitole o díle Huberta Austa. Chronologicky seřazený katalog poté uvádí veškeré Austovy realizované i nerealizované práce, a to nejen na území Olomouce.
Klíčová slova:	Dějiny výtvarných umění, Hubert Aust, Aust, Československo, Olomouc, česká architektura, architektura, olomoucká architektura, meziválečná Olomouc, meziválečná architektura v Olomouci, monumentalizující klasicismus, dekorativismus, funkcionalismus, Husův sbor, Jihoslovanské Mauzoleum, speciálka dekorativní architektury na Uměleckoprůmyslové škole v Praze, Josef Plečnik.
Anotace v angličtině:	This bachelor's thesis introduces the life of Hubert Aust (1891–1955) and the architectural works he created for the city of

	Olomouc, his hometown. While describing his artistic development, attention is also paid to the historical context Olomouc's architecture, and his study at the Josef Plečnik school of decorative architecture in 1911–1914. A more detailed description of selected buildings is included in the Hubert Aust chapter. The chronologically-sorted catalog then lists all of Aust's realized and unrealized work, which was not confined to Olomouc.
Klíčová slova v angličtině:	Art history, Hubert Aust, Aust, Czechoslovakia, Olomouc, Czech architecture, architecture, Olomouc architecture, inter-war Olomouc, interwar architecture in Olomouc, monumental classicism, decorativism, functionalism, Czechoslovak church, Jihoslovan mausoleum, Professor Plečnik's school of decorative architecture at the School of Applied Arts in Prague, Josef Plečnik.
Přílohy vázané k práci:	CD s celým obsahem práce
Rozsah práce:	141555 znaků, celkem 113 stran
Jazyk práce:	Čeština